

**T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIğI**

**2022 YILI
PERFORMANS PROGRAMI**

ANKARA

“Gerek tarım ve gerek ülkenin zenginlik ve genel sağlığı bakımından önemi gerçek olan ormanlarımızı da çağdaş önlemlerle iyi durumda bulundurmak, genişletmek ve en yüksek faydayı sağlamak, temel ilkelerimizden biridir.”

BAKANIN MESAJI

Tarım ve ormancılık, Türkiye ekonomisi ve sosyal yapısında en önemli sektörlerin başında gelmektedir. Ülke güvenliğinde stratejik öneme sahip sektörümüz ülkemizin kalkınmasına, milli gelirine, halk sağlığına ve ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır. Ancak yaşanan doğal afetler, küresel düzeyde salgın hastalıklar, çevre ve doğanın aşırı tahribatı hayati önemde olan bu kaynakların gelecek nesillere de aktarılmasını giderek güçleştirmektedir. Bu zorlukların üstesinden gelebilmenin; toprak, su, orman ve meralar ile biyolojik çeşitliliğimizin, katılımcı, planlı, programlı ve sürdürülebilir yönetimiyle mümkün olacağının bilincindeyiz.

Pandemi sürecinde edindiğimiz deneyimle; gıda güvenliğimizi garanti altına almak amacıyla yerli ve milli projelerimizi hayata geçirmeye, ülkemizin tarım ve gıda alanındaki konumunu güçlendirmeye devam edeceğiz. Nüfusumuzun önemli bir kısmına istihdam, ürettikleriyle de birçok sektöre girdi sağlayan, stratejik önemi her geçen gün artan sektörümüzü daha güçlü ve rekabet edebilir hale getireceğiz.

Bu kapsamda; tarımsal destekler önemli oranda artırılarak, üretimi yönlendirici desteklere ağırlık verilmiş, kırsal kalkınmayı sağlayacak katma değer ve istihdam oluşturacak projeler uygulamaya konulmuş, 2022 yılı da “Kırsalda Dönüşüm Hamlesi” olarak planlanmış, Ar-Ge çalışmalarına ağırlık verilmiş, “Tohumdan Çatala Gıda Güvenliği” ilkesiyle hareket edilerek üretimin her aşaması denetime tabi tutulmuştur.

Bütüncül yaklaşım ve uygulamalarımızla; kırsal kalkınmayı üretimle birlikte planlayan, sorunlara kalıcı çözümler getirmek anlayışı içinde belirlediğimiz politikalarımız, programlarımız ve projelerimiz ile 2022 yılı Performans Programının hedeflerimize ulaşmamıza önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum.

Bu çerçevede program bütçe sistemine uygun olarak başta Kalkınma Planı olmak üzere üst politika belgeleri ve Bakanlığımız Stratejik Planı öncelikleriyle uyumlu olarak hazırlanan Bakanlığımız 2022 yılı Performans Programının ülkemize milletimize hayırlı olmasını diliyor, emeği geçen çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ

Tarım ve Orman Bakanı

İçindekiler

I. GENEL BİLGİLER	9
A. YETKİ GÖREV VE SORUMLULUKLAR	10
B. TEŞKİLAT YAPISI	15
C. FİZİKSEL KAYNAKLAR	16
D- İNSAN KAYNAKLARI	22
E. DİĞER HUSUSLAR	24
II. PERFORMANS BİLGİLERİ	25
A. TEMEL POLİTİKA VE ÖNCELİKLER	26
B. MİSYON, VİZYON, AMAÇ VE HEDEFLER	29
C. ALT PROGRAM HEDEFLERİ VE STRATEJİK PLAN İLİŞKİSİ	32
D. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ	34
E. FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU	78
F. FAALİYETLER DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ	122
G. EKONOMİK SINIFLANDIRMA DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ	125
H. FAALİYETLERDEN SORUMLU HARCAMA BİRİMLERİ	126
İ. PERFORMANS GÖSTERGELERİNİN İZLENMESİNDEN SORUMLU BİRİMLER	129

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar-Ge	Araştırma - Geliştirme
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
CITES	Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
GGBS	Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi
GSYH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
KKYDP	Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı
MEB	Milli EĞitim Bakanlığı
METT	Korunan Alanların Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi
TADB	Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı
STK	Sivil Toplum Kuruluğu
TDİOSB	Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi
TURKVET	Hayvan Kayıt Sistemi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UBENİS	Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi

I. GENEL BİLGİLER

A. YETKİ GÖREV VE SORUMLULUKLAR

10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenen Tarım ve Orman Bakanlığının görevleri;

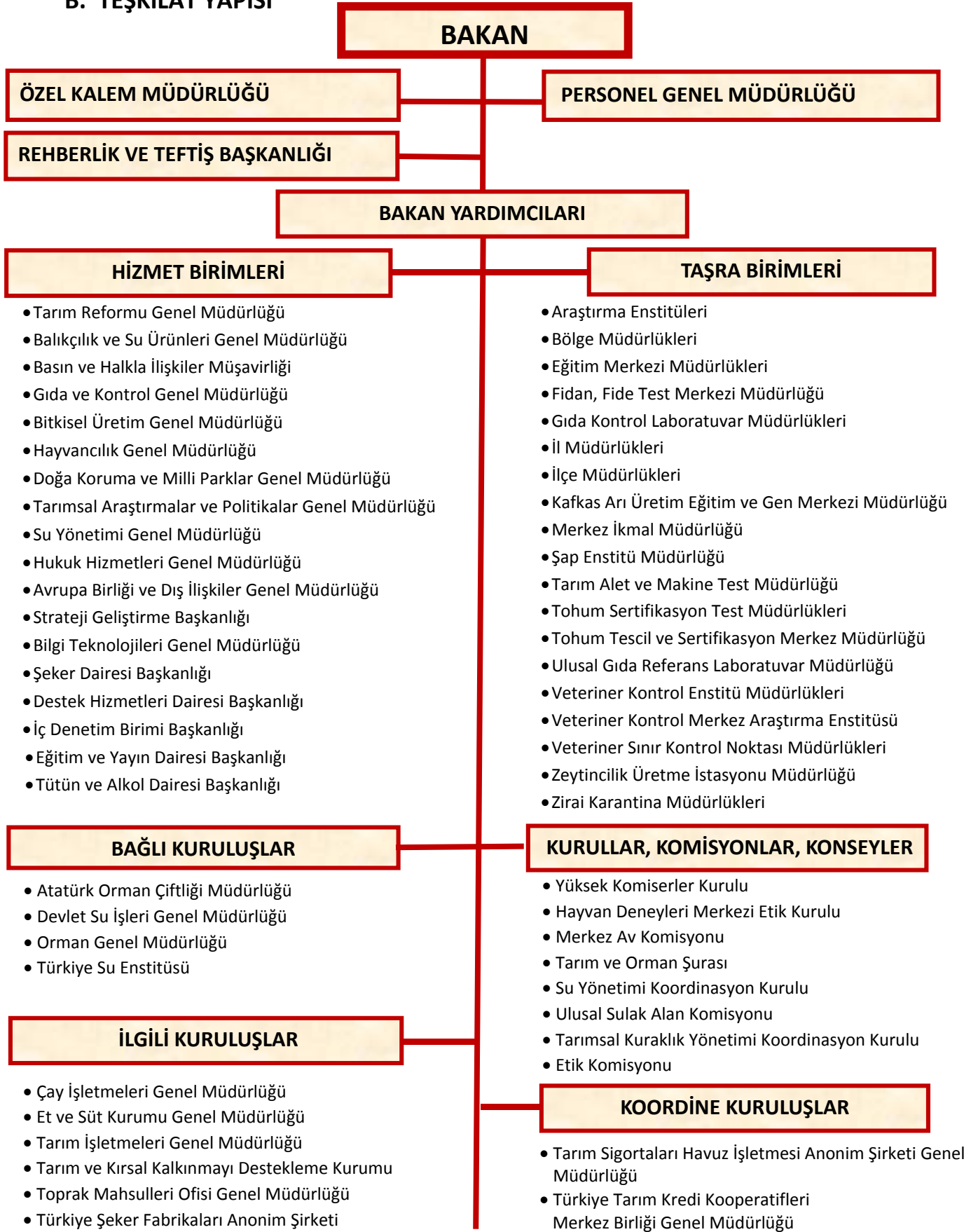
- Güvenilir gıda ve yem arzını sağlamak, bu amaçla politikalar oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak ve uygulamayı denetlemek,
- Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin üretim, işleme ve pazarlama ile ilgili süreçlerin her aşamasındaki izlenebilirliğine yönelik esasları belirlemek,
- Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten işyerlerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve kayıt esaslarını belirlemek, bunların izin ve kayıt işlemlerini yapmak, bu işyerlerini gıda siciline kaydetmek, üretim ve satış yerlerinin kontrol ve denetimlerini yapmak veya yaptırmak,
- Gıda, gıda katkı maddeleri ve yemler ile gıdayla temasta bulunan madde ve malzemelerin giriş ve çıkış gümrük kapılarını, ilgili kurumların görüşlerini alarak tespit ve ilan etmek; veteriner sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek,
- Yem ve yem katkı maddelerinin tescili, satışı ve denetimi ile ilgili esasları belirlemek ve denetlemek,
- Yem ve yem katkı maddelerinin üretimini ve satışını yapan işletmelerin onay verme esaslarını belirlemek ve onay verme işlemlerini yapmak,
- Hayvan kimlik sistemini kurmak ve hayvan hareketlerini kontrol etmek,
- Canlı hayvan, bitki, hayvansal ve bitkisel ürünler ile gıda ve yemin dış ticareti ile ilgili sağlık şartlarını belirlemek, sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek ve yürütmek,
- Bitki, hayvan, gıda ve yem güvenliğini gözeterek tüketiciyi ve halk sağlığını korumak amacıyla tedbirler almak,
- Hayvan refahını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak,
- Hayvan ve bitki sağlığı ile gıda ve yem konusunda faaliyet gösteren laboratuvarların belgelendirilmesine yönelik esasları belirlemek ve bunları denetlemek,
- Hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin kontrol ve takip işlemlerini yapmak ve buna ilişkin esasları belirlemek,
- Hayvan hastalıkları ile mücadele ve hayvan sağlığı hizmetlerini yürütmek ve buna ilişkin esasları belirlemek,
- Hayvan sağlığında kullanılan tedavi edici ve koruyucu maddeler ile bunların etken ve yardımcı maddelerinin imal, satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tespit ve ilan etmek,
- Hayvan sağlığı, teşhis ve tedavi hizmetleri ile ilgili faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar ile hayvan satış, kesim ve eğitim yerleri ve barınaklara ilişkin esasları belirlemek,
- Bitki sağlığını korumak, bitki hastalıkları ve zararlıları ile mücadele etmek ve buna ilişkin esasları belirlemek,
- Bitki pasaport sistemini kurmak, bitki ve bitkisel ürün hareketlerini kontrol etmek, bitkisel korumada kullanılan ürünlerin norm ve özellikleri ile onay verilmesine ilişkin esasları belirlemek, onay verme ve kontrol işlemlerini yapmak,
- Bitki ve hayvan sağlığı ile gıda ve yem güvenliğini sağlamak amacıyla risk yönetimi esaslarını belirlemek, risk değerlendirmesi yapmak ve risk iletişimini sağlamak,
- Hayvan ve bitki sağlığının korunması ile gıda ve yem kontrolünde görevlendirilecek personelin niteliklerini, çalışma usul ve esaslarını belirlemek,
- Bitkisel ürünlerde üretimi, verimliliği ve çeşitliliği artırmak,
- Bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunu ve standartlarını belirlemek ve denetlemek,
- Bitkisel üretimi, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirmek,
- İnsan sağlığını ve ekolojik dengeyi gözeterek yeni üretim şekilleri belirlemek, bunları desteklemek, yaygınlaştırmak ve görev alanına giren faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesine yönelik ilgili kurumlarla koordinasyonu sağlamak,
- Çayır, mera, yaylaklar ve kışlakların ıslah ve muhafazasını sağlamak, korumak ve gerekli tedbirleri almak,
- Bitkisel üretim ile ilgili bilgi sistemlerini kurmak ve kullanılmasını sağlamak,
- Tarım havzalarının faaliyet ve işleyişi ile ilgili hizmetleri yürütmek,
- Hayvancılığı geliştirmek, teşvik etmek ve teşvik esaslarını belirlemek,

- Hayvansal üretim girdileri ile hayvancılık işletmelerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve onay esaslarını belirlemek, izin ve her türlü onay işlemlerini yürütmek,
- Yüksek vasıflı hayvan ırklarını yaygınlaştırmak,
- Hayvansal üretimin insan sağlığı ve ekolojik dengeyi koruyucu yöntemlerle yapılmasına ilişkin çalışmalar yapmak ve bunları denetlemek,
- Hayvansal üretimin artırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak,
- Hayvansal üretim ve geliştirme projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Hayvan ıslah programları uygulamak ve uygulatmak,
- Damızlık hayvan ithalat ve ihracatında teknik kriterleri belirlemek ve yürütmek,
- Hayvancılıkla ilgili bilgi sistemi oluşturmak,
- Hayvansal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Denizlerde ve iç sularda sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile avcılığının esaslarını belirlemek ve bunları teşvik etmek,
- Balıkçı barınakları ve balıkçılık altyapı tesisleri kurulması, işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemek ve denetimini yapmak,
- Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, koruma, üretim ve yetiştiricilik alanlarını belirlemek ve bu alanları zararlardan koruyacak tedbirleri almak,
- İthal ve ihraç edilecek balıkçılık ve su ürünleri ile girdilerine ilişkin esasları belirlemek,
- Balıkçılık ve su ürünleri üretim kaynaklarının geliştirilmesi ve verimliliğin artırılması ile ilgili faaliyetlerde bulunmak, kontrol ve denetimleri yapmak ve yaptırmak,
- Balıkçılık ve su ürünleri üretiminin ve verimliliğin artırılması için gerekli girdilerin tedarikine ilişkin tedbirleri almak,
- Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğine uygun istihlal sahalarına ilişkin esasları belirlemek, istihlal vasıtalarının asgari vasıf ve şartlarını, kiralama ve kullanılma esaslarını belirlemek,
- Balıkçılık ve su ürünleri üretim, geliştirme ve araştırma projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak
- Balıkçılık ve su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği ile ilgili bilgi sistemi oluşturmak,
- Rekabetçi bir tarım sektörünün oluşturulması, fiziki potansiyelin, çevre ve arazinin geliştirilmesi, kırsal alanlardaki yaşam kalitesinin ve ekonomik çeşitliliğin iyileştirilmesi, yerel kırsal kalkınma kapasitesinin oluşturulması için programlar hazırlamak, uygulamak ve izlemek,
- Tarımsal ve kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasına ilişkin gerekli işlemleri yapmak, kontrol etmek ve ödemeler arasındaki uyumu sağlamak,
- Üreticilerin bilgi düzeyini yükseltmek; kooperatif, birlik ve diğer üretici örgütlerinin kurulmasına izin vermek; kooperatif, birlik, oda, üretici örgütleri ve bunların iştiraklerini denetlemek, desteklemek; bunların eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olarak sonuçlandırılması için gerekli tedbirleri almak,
- Toprak ve sulama suyu analiz laboratuvarlarının kuruluş esaslarını belirlemek; arazi, toprak, su kaynakları ile ilgili analizleri ve toprak, arazi ve su sınıflandırması yapmak,
- Arazi edindirme işlemlerini yapmak, tarımsal arazilerin parçalanmasını önlemek,
- Tarımsal mekanizasyon konusunda politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, plan ve projeler hazırlamak ve uygulamaya aktarılmasını sağlamak, tarımsal mekanizasyon düzeyinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yapmak,
- Çiftlik muhasebe veri ağını kurmak ve işletmek,
- Tarımsal verileri toplamak ve istatistikleri oluşturmak,
- Entegre idare ve kontrol sistemini işletmek,
- Tarımsal sulamada verimliliği arttırmak, uygun sulama tekniklerinin kullanılmasını sağlamak, toprak kaynaklarını korumak,
- Küresel iklim değişiklikleri, tarımsal çevre kirliliği, kuraklık, çölleşme ve benzeri sebeplerden kaynaklanan tarımsal afetler ve tarım sigortası ile ilgili hizmetleri yürütmek, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatında yer alan esaslar çerçevesinde yardım yapmak,
- El sanatlarını geliştirmek,
- Tarımsal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Avrupa Birliği kaynakları ve diğer uluslararası kaynaklarla yürütülen kırsal kalkınma programlarına ilişkin koordinasyonu sağlamak,
- 03/07/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile verilen görevleri yapmak,

- 04/05/2007 tarihli ve 5648 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulan İzleme Komitesinin sekretarya işlemlerini yürütmek,
- Tarım sektörüne ve kırsal kesimlere verilecek desteklere ilişkin çalışmalar yapmak, teklifte bulunmak,
- Ulusal kalkınma planları doğrultusunda tarımsal araştırma ve geliştirme stratejilerini ve önceliklerini belirlemek amacıyla çalışmalar yapmak, projeler hazırlamak, hazırlatmak, uygulamak ve uygulatmak,
- Çeşit ve ırk geliştirmek, tescil ettirmek ve bunların nüve materyallerini üretmek,
- Yerli gen kaynaklarını korumak ve geliştirmek, gen kaynaklarına erişim ve bunların yararının paylaşımını sağlamak; yetkilendirme, izleme ve denetleme çalışmalarını yapmak,
- Tarımsal ürün piyasalarındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri izlemek, Bakanlığın görev alanına giren konularda araştırmalar yapmak ve yaptırmak,
- Toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve rasyonel kullanımı amacıyla araştırmalar yapmak,
- Bakanlığa bağlı araştırma kuruluşlarının araştırma hedeflerini belirlemek ve bu kuruluşları denetlemek,
- Hayvan ve bitki hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçları hakkında ve bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddeler konusunda araştırmalar yapmak,
- Denizlerde ve iç sularda su ürünlerine ilişkin bilimsel araştırmalar yapmak ve yapılmasını desteklemek,
- Gıda, yem ve mekanizasyon konusunda araştırmalar yapmak,
- Ulusal ve uluslararası alanda Ar-Ge faaliyetleri yürütmek ve bu kapsamdaki projeleri desteklemek,
- Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve sulak alanların tespiti, bunlardan Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tescil edilenlerin korunması, geliştirilmesi, tanıtılması, yönetilmesi, işletilmesi ve işlettilmesi ile ilgili işleri yürütmek ve denetlemek,
- 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu ile verilen görevleri yürütmek,
- Yaban hayatı ve kara av kaynakları ile orman içi su kaynakları, dere, göl, gölet ve sulak alanların ve hassas bölgelerin korunması, geliştirilmesi, kara avcılığının düzenlenmesi, av kaynaklarının işletilmesi ve kontrolü ile ilgili her türlü etüt, envanter, planlama, projelendirme, uygulama ve izlemeye ilişkin iş ve işlemleri yapmak veya yaptırmak, bu hizmetlerle ilgili tesisleri kurmak veya kurdurmak,
- Kara avcılığını düzenleyen mevzuat ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Uluslararası koruma sözleşmeleri ile belirlenen yörelerdeki koruma ve kullanma esaslarını belirlemek,
- Uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınan bitki ve hayvan türleri ile alanların korunması konusunda tedbirler almak, ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- Hayvanların korunmasına yönelik çalışmaları, ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde yapmak, yaptırmak, bu konuda yürütülen faaliyetleri desteklemek, denetlemek veya denetlenmesini sağlamak,
- Görev alanıyla ilgili olarak bitki ve hayvan türü genetik kaynaklarının muhafazası ve iyileştirilmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Orman ve orman rejimine tabi yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları ile sulak alanların ve benzeri koruma alanlarının tescil ve ilanını yapmak,
- Su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi ve kullanılmasına ilişkin politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak,
- Su kaynaklarının kıyı suları dahil olmak üzere koruma-kullanma dengesi gözetilerek, sucul çevrenin ekolojik ve kimyasal kalitesinin korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla havza bazında nehir havza yönetim planları hazırlamak, hazırlatmak, bütüncül nehir havzaları yönetimi ile ilgili mevzuat çalışmalarını yürütmek,
- Su kaynaklarının korunması ve yönetimi ile ilgili uluslararası sözleşmeler ve diğer mevzuattan kaynaklanan süreçleri takip etmek, sınır aşan ve sınır oluşturan sulara ilişkin işleri ilgili kurumlarla işbirliği içinde yürütmek,
- Ulusal su veri tabanı oluşturmak,
- Su kirliliği açısından hassas alanları ve nitrata duyarlı hassas alanları tespit etmek ve izlemek,
- İçme ve kullanma suyu arıtma tesislerinin tasarım esaslarını, normlarını ve kriterlerini belirlemek, projeleri onaylamaya yetkili kurum ve kuruluşları tespit etmek, tesisleri işletecek elemanların eğitimlerini temin etmek, sertifikalarını vermek,
- İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Havza bazında kirliliğin önlenmesi ile ilgili tedbirleri ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, değerlendirmek, güncellemek ve uygulamaların takibini yapmak,

- Yer üstü ve yer altı sularının kalite ve miktarının korunmasına yönelik hedef, ilke ve alıcı ortam standartlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, su kalitesini izlemek veya izletmek,
- Taşkınlarla ilgili strateji ve politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak ve ilgili mevzuatı ve taşkın yönetim planlarını hazırlamak,
- Nehir havza yönetim planlarına uygun olarak sektörel bazda su kaynaklarının tahsislerine ilişkin gerekli koordinasyonu yapmak,
- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren, Avrupa Birliği ile ilgili konularda; müzakerelere ilişkin hazırlıkları yapmak, toplantılara katılmak, Avrupa Birliği-Türkiye ortaklık organlarında alınan kararlarla ilgili olarak uyum ve uygulama çalışmalarını yürütmek, Bakanlık birimleri arasında koordinasyonu sağlamak,
- Bakanlığın yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlar ile ilişkilerini yürütmek, koordinasyonu sağlamak, ikili ve çok taraflı bilimsel, sınai ve teknik işbirliği anlaşmaları ile bölgesel işbirliği anlaşmaları ve protokollerinin hazırlanmasına yardımcı olmak,
- Bakanlığın Avrupa Birliği, diğer yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla yürüttüğü projelerin ve programların hazırlanmasını, koordinasyonunu, yürütülmesini ve kontrolünü sağlamak,
- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren dış ilişkilerle ilgili konularda protokol faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren dış ilişkilerle ilgili konularda kongre, konferans ve toplantılar düzenlemek veya düzenlenmesini sağlamak, Bakanlıkça düzenlenecek uluslararası organizasyonları koordine etmek,
- Bakanlığın personel politikası ve planlaması ile personel sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak,
- Bakanlık personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemleri ile personel eğitim faaliyetlerini yürütmek,
- Bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemlerinin teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,
- Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek üzere gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakan'a sunmak,
- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 15 inci maddesi, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve malî hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak,
- 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanunla Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- 8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu ile Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun ile Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- 5018 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısınma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak,
- Bakanlığın taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek,
- Bakanlığın genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- Bakanlığın görev alanına giren konularda görsel, işitsel ve yazılı dokümanların basım ve yayımını yapmak veya yaptırmak,
- Eğitim amacıyla Bakanlığın görev alanıyla ilgili her türlü bilgi ve belgeyi toplamak, değerlendirmek, yayımlamak, film, slayt, fotoğraf ve benzeri belgeleri hazırlamak veya hazırlatmak, bu konulara ilişkin arşiv, dokümantasyon ve kütüphane hizmetlerini yürütmek,
- Bakanlığın görev alanına giren konularda personel eğitimi hariç eğitim faaliyetini yapmak veya yaptırmak,
- Bakanlığın görev alanına giren alanlarda yapılacak yayınlar hakkında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- Çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek,

- Bakanlığın hedef ve politikaları doğrultusunda iş modelleri ve yürütülen iş süreçlerine uygun olarak bilişim hedeflerini belirleyerek tasarlamak ve yayımlamak, iş planlarını, mali planları ve kaynak planlarını hazırlamak, bu hususlarda gerekli bilişim standartlarını tespit etmek,
- Bilişim çözümlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için Bakanlıkça belirlenen eylem planlarında yer alan bilgi teknolojileri ile ilgili stratejilerin Bakanlık teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar nezdinde koordine ederek uygulanmasını sağlamak ve mevzuat oluşturma çalışmalarına katılmak,
- Bakanlık hizmetlerine ilişkin veri ve bilgi akışını içeren her türden bilgi sistemleri ve projelerini yapmak ve yaptırmak, ulusal ve uluslararası kapsamda, sistemler arası çevrimiçi ve çevrimdışı veri akışını, paylaşımını ve koordinasyonu sağlamak ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- Bakanlığın bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi ile ilgili işleri yürütmek, haberleşme ve siber güvenliği sağlamak, güvenlik politikaları geliştirmek, güvenlik katmanları oluşturmak,
- Bilişim çözümlerinin gerektirdiği lojistik, idari ve teknik desteği sağlamak,
- Bakanlığın internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları ile ilgili teknik çalışmaları yapmak,
- Bakanlık mekânsal veri altyapısının oluşturulması, geliştirilmesi ve işlenmesi ile Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütmek,
- Bakanlık konularına ait bilgi sistemleri ve teknolojileri, yapay zekâ, büyük veri alanlarında uluslararası gelişmeleri izlemek, ülke uygulamalarını ve tecrübelerini paylaşmak, gerektiğinde uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak, edinilen tecrübeleri gerekli uygulamalara yansıtma
- 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak,
- Bakanlığın basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetlerini planlamak ve bu faaliyetlerin belirlenecek usûl ve esaslara göre yürütülmesini sağlamak,
- 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak,
- Bakanın çalışma programını düzenlemek,
- Bakanın resmî ve özel yazışmalarını, protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek, şeklinde düzenlenmiştir.

B. TEŞKİLAT YAPISI

Bakanlığın taşrada 81 il Müdürlüğü,
921 İlçe Müdürlüğü,
15 Bölge Müdürlüğü ve 81 Şube Müdürlüğü ile 158 Kuruluş Müdürlüğü bulunmaktadır

C. FİZİKSEL KAYNAKLAR

1. Varlıklar

Tarım ve Orman Bakanlığının merkezde 23 adet, taşrada 1.395 adet olmak üzere toplam 1.418 adet hizmet binası mevcuttur.

Taşrada; Bölge, İl, İlçe ve Müessese Müdürlüklerinin 87 adedi hizmetlerini kiralık binada yürütmektedirler.

Tablo 1. Sosyal Tesis Durumu (Adet)

Sosyal Tesisler	Merkez	Taşra	Toplam
Lojman	575	3.402	3.977
Eğitim ve Dinlenme Tesisi	0	5	5
Kreş	1	2	3
Çocuk Kulübü	1	0	1
Lokal	0	1	1
Misafirhane	1	55	56
Kafeterya	1	2	3
Spor Tesisi	1	1	2
Kuaför	1	0	1
Yemekhane	1	291	292

Bakanlığa ait olan arazi varlığı; merkezde 3.667.514 m², taşrada 295.740.276 m²'dir.

Tablo 2. Araç Durumu

Araç Çeşidi	Adet	Yüzde (%)
Otomobiller	1.078	24,92
Yolcu Taşıma Araçları	476	11,00
Yük Taşıma Araçları	1.365	31,55
Arazi Taşıtları	263	6,08
Özel Amaçlı Taşıtlar	87	2,01
Mopet ve Motosikletler	462	10,68
Motorsuz Kara Araçları	310	7,17
Deniz Araçları	285	6,59
Toplam	4.326	100

Kaynak: (TKYS 24.01.2022) Tarım ve Orman Bakanlığı

2. Teknoloji ve Bilişim Altyapısı

Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü Veri Merkezi ve Sunucu Altyapısı

- Lodumlu yerleşkesinde hizmet veren veri merkezinde, Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü yönetiminde 110 adet fiziksel sunucu ve 850 adet sanal sunucu yer almaktadır. Belirtilen sunuculardan 24 adet sunucu üzerinde sanallaştırma platformu bulunmaktadır.
- Bakanlığımız Beştepe yerleşkesi sistem odalarında 70 adet fiziksel sunucu bulunmakta olup, bu sunucuların 12 adedi fiziksel sunucu üzerinde sanallaştırma platformu olarak kullanılmaktadır. Toplamda 281 adet sanal sunucu bulunmaktadır.
- Lodumlu yerleşkesinde bulunan Bilgi sistemlerinin veri depolama ihtiyaçlarını karşılamak üzere yaklaşık 4 PB kapasiteye sahip veri depolama sistemi bulunmakta olup, buna ilaveten yedekleme için kullanılan 288 TB kapasiteye sahip VTL (Virtual Tape Library) de mevcuttur.
- Beştepe yerleşkesinde Sanal ve fiziksel sunucuların disk ihtiyaçlarını karşılamak üzere 285 TB toplam depolama kapasitesi bulunmaktadır.
- Veri merkezinde, Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü haricinde Bakanlığın diğer birimlerinin de bilişim ürünleri bulunmakta olup, yukarıda belirtilen sunucu ve disk kapasitelerine dâhil değildir.

Network ve Güvenlik Altyapısı

- MPLS VPN Projesi kapsamında Mülga Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Mülga Orman Bakanlığı Taşra Teşkilatlarını kapsayan 1296 adet lokasyonun internet erişimlerinin merkezi olarak gerçekleştirilmesi,
- Lodumlu ve Beştepe kampüslerinde bulunan kullanıcı / sunucu ağ altyapısı yönetim ve idamesi,
- Merkez Kampüsler ve Taşra Teşkilatında yer alan yaklaşık 70.000 adet kullanıcının internet erişimlerinin güvenilir bir şekilde olması için gereken url filter, application control ve dns filter politikalarının uygulanması,
- Merkez Kampüsler de yaklaşık 350 adet erişim noktası ile 802.1x (domain doğrulaması ile giriş) özelliği kullanılarak kullanıcılara kablosuz internet hizmeti sunulması,
- Kullanıcı/Sunucu iç ve dış network erişim güvenlikleri için firewall (güvenlik duvarı), WAF (Web Application Firewall), DDOS ve IPS cihazlarının yönetim ve idamesi,
- Kullanıcıların kurum dışından içerideki sunucu veya PC lerine erişimlerinin sağlanabilmesi için two factor auth. (2 faktörlü doğrulama) özelliği de kullanılarak client vpn hizmetinin sunulması,
- Kamunet ağı ile diğer Devlet Kurum/Kuruluşlarına IPSEC VPN ile de firma/şahıs gibi farklı networklere güvenilir iletişim sağlanabilmesi.

Bakanlığımız Personeline Sunulan Hizmetler

- E -posta Hizmeti
- Merkezi Kimlik Sistemi ve Bilişim Varlıkları Hizmeti
- Sunucu Hizmeti
- Yedekleme Hizmeti
- Depolama Hizmeti
- Bakanlık Veri Merkezi Alt Yapısı Yönetimi ve Hizmeti
- Ağ ve Güvenlik Hizmetleri
- Antivirüs Hizmeti

- Web Sitesi Hizmeti
- Yazılım Uygulamaları
- Mobil Uygulamalar
- Eğitim Faaliyetleri
- Bilgi Güvenliğinin Sağlanmasına Yönelik Hizmetler
- Elektronik Bilgi ve Belge Yönetim Sistemi
- Engerek Merkezi Kimlik Yönetim Sistemi
- Pardus Yaygınlaştırma Çalışmaları
- SMS Sistemi
- E-imza
- Beyaz Projesi (Resmi kurumlardan alınan sıklıkla kullanılan belgelerin elektronik ortama aktarılması)
- Dosya Paylaşım Sistemi
- E-dilekçe Hizmeti (Bu hizmeti personel idaresine dilekçe verirken kullanmaktadır.)
- Tarım Bilgi Sistemi

Bakanlığımız Web Hizmetleri

- a) Web Sitesi Hizmeti; Merkez ve taşra teşkilatımız ile projelerimize ait internet sayfalarının ve kurumsal portallerin geliştirilmesi ve yönetilmesi çalışmaları yürütülmektedir.

Bu uygulamalarımız;

- www.tarimorman.gov.tr domaini ile birlikte subdomain olarak 272 adet kurumsal web sitesi,
- portal.tarimorman.gov.tr adresinde yayınlanan kurumsal portal uygulaması,
- www.tarimormansurasi.gov.tr proje web sitesi,
- uzmaneller.tarimorman.gov.tr proje web sitesi,
- www.wdcd2019.gov.tr Dünya Çölleşmeyle Mücadele proje web sitesi,
- waterjournal.tarimorman.gov.tr proje web sitesi,
- covid19.tarimorman.gov.tr
- susurasi.gov.tr
- mirasimizyereltohum.gov.tr
- rip.tarimorman.gov.tr
- hadmek.tarimorman.gov.tr
- rip.tarimorman.gov.tr
- some.tarimorman.gov.tr
- bgys.tarimorman.gov.tr
- sunetahminuyari.tarimorman.gov.tr
- vuk.tarimorman.gov.tr
- utom.tarimorman.gov.tr
- anadolununpeynirleri.tarimorman.gov.tr

geliştirilen proje sitelerinden bazılarıdır.

- b) Yazılım Uygulamaları; Bakanlık merkez ve taşra birimlerimizin ihtiyaç duyduğu yazılımların geliştirilmesi, tedarik edilmesi, bakım ve idamesinin sağlanması işlemleri yürütülmektedir. Bu uygulamalarımız;

- Bilgi Sistemi
- Dava Takip Sistemi
- Randevu Bilgi Sistemi
- Ziyaretçi Takip Sistemi
- Yemekhane Programı
- Uzaktan Eğitim Portalı
- Yaban Hayatı Bilgi Sistemi

- Avlak Yönetimi Bilgi Sistemi
- Hayvanları Koruma Bilgi Sistemi
- CITES Bilgi Sistemi
- Ulusal Sulak Alan Envanter Yönetim Bilgi Sistemi (<https://saybis.tarimorman.gov.tr>)
- Ekotaban Web Servis Uygulaması
- Dış İlişkiler Bilgi Sistemi
- Lojman Bilgi Sistemi
- Toplantı Bilgi Sistemi
- Yurt Dışı Görev Başvuruları Uygulaması
- Rehber Uygulaması
- İşçi Maaş Hesabı Uygulaması
- Stratejik Yönetim Sistemi
- Turnike Sistemi
- İhale Sorgulama Uygulaması
- Arşiv Uygulaması
- E-kütüphane Uygulaması
- CBS Portal
- Corine Harita ve Web Servis uygulaması
- Talep Yönetim Sistemi
- MERSİS (Merkezi Sicil Kayıt Sistemi) Uygulaması
- Koordinasyon Bilgi Sistemi
- Personel Bilgi Yönetim Sistemi
- Elektronik Belge Yönetim Sistemi
- Gıda Kontrol Laboratuvar Sistemi
- Bitki Koruma Ürünleri Web Uygulaması
- Küpe İle Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Sorgulama
- Koyun Keçi Bilgi Sistemi
- Hayvan İstatistikleri Bilgi Sistemi
- Soy Kütüğü Bilgi Sistemi
- Anaç Tiftik Keçi Desteklemeleri
- Çoban İstihdam Desteklemesi
- Köy Mahalle Sürüleri Çoban Desteği
- Düve Destekleme Sistemi
- Su Ürünleri Kayıt Sistemi
- Kırsal Kalkınma Yatırımları Destekleme Projesi (KKYDP)
- Genç Çiftçi Uygulaması
- Ödeme Sistemi
- İstatistik Bilgi Sistemi (İBS)
- Tarım Ürünleri Fiyat İzleme Sistemi (TUFİS)
- Faaliyet Takip Sistemi
- Fikrin Varsa Söyle
- İl Bilgi Sistemi
- Yıllık Program Sistemi
- Eylem Planı Takip Sistemi
- Ortak Akıl Toplantıları Yönetim Sistemi
- Maaş Hesaplama Sistemleri
- Tarım İletişim Merkezi (TİMER)
- Merkezi Yetkilendirme Sistemi
- Talep Takip Sistemi
- Tarımsal Ürünler Maliyet Sistemi (TAMSİS)

- Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veritabanı
- Araştırma İzinleri Bilgi Sistemi
- Biyokaçakçılıkla Mücadele Bilgi Sistemi
- Geleneksel Bilgi Yönetim Sistemi
- Ulusal Su Bilgi Sistemi
- Nitrat Bilgi Sistemi (NİBİS)
- Av Turizmi Bilgi Sistemi (AVTUR)
- Staj Takip Sistemi
- Tatlı Su Balıkları Bilgi Sistemi
- Veri Kataloğu
- Eğitim Yayın Bilgi Sistemi
- İşçi Maaş Sistemi
- Kamp Başvuru Sistemi
- E-devlet Entegrasyonu Yazılımı
- Mevzuat Bilgi Sistemi
- Su Ürünleri Bilgi Sistemi (SUBİS)
- Balıkçı Gemileri İzleme Sistemi (BAGİS)
- Ulusal Sulak Alan Envanteri Yönetim Bilgi Sistemi
- Doğa Turizmi Bilgi Sistemi
- Tarım Arazileri Değerlendirme ve Bilgilendirme Portalı (TAD Portal)
- Toprak Etüd ve Haritalama Portalı (TEH Portal)
- Tarım Arazileri Değerlendirme Laboratuvar Sistemi (TAD Lab)
- Uzman Eller Destekleme Bilgi Sistemi
- Proje Takip Sistemi
- Dijital Tarım Pazarı Bilgi Sistemi
- e-bildirge (Etil alkol ve metanol piyasası)
- Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Online Hizmetler Portalı
- Tütün ve Alkol Gümrük Veri İşletim Sistemi (TAGVİS)
- 4- Tütün Sevkiyatı Başvuru Sistemi (TUPSE)
- TADB - Satış Belgesi Sistemi (<https://tadbsatisbelgesi.tarimorman.gov.tr>)

Bakanlığımız Mobil Uygulamaları

- Alo174 Gıda Hattı Mobil Uygulaması
- Koordinasyon Bilgi Sistemi
- Küpe Sorgulama Mobil Uygulaması
- Hayvan Sağlığı Refahı(HaySag) Mobil Uygulaması
- Milli Parklar Mobil Uygulaması
- Ekotaban Mobil Uygulaması
- Yatırım Bilgi Sistemi Mobil Uygulaması
- Ava(Avcı/Memur) Mobil Uygulaması
- Bakliyatlı Yemek Tarifleri Mobil Uygulaması
- Bitki Koruma Ürünleri Veri Tabanı Mobil Uygulaması
- Web Tarım TV Mobil Uygulaması
- Nitrat Kirliliği Numune Takip Mobil Uygulaması
- TürkVet
- TarımBulut
- Veteriner Bilgi Sistemi (VetBis)
- E-Reçete
- Tarım Arazileri Değerlendirme Mobil Uygulaması (TAD Mobil)

E-Devlet Kapısı Üzerinden Sunulan Hizmetler

Bakanlık tarafından kendi bilgi sistemlerinde yer alan verilerin kullanıcılara kolay ve etkin yoldan hızlı, güvenli, kesintisiz ve kaliteli ulaştırılmasını sağlamak ve tek bir merkezden sunulması amacıyla hizmetler e-Devlet sistemi üzerinden de sunulmaktadır.

Yazılım Geliştirme

- Yazılım uygulamalarında Bakanlığımız tarafından geliştirilen yazılım alt yapısı kullanılmaktadır.
- Yeni yazılım projeleri ortak yazılım altyapısı ile geliştirilmektedir. Bu sayede projelerde ortak altyapı bütünlüğü ve standardizasyon sağlanmaktadır.
- Merkezi yetki uygulaması geliştirilerek yazılım projelerinde ortak ve merkezi yetkilendirme yapısı oluşturulmuştur.
- Yazılım Projeleri ortak kaynak kod yönetim aracı vasıtası ile takip edilmekte ve otomatik olarak sunuculara yayınlanması sağlanmaktadır.
- Platform bağımsız yazılım alt yapısı geliştirme çalışmaları devam etmektedir. Bu sayede sunucu bağımlılığının önüne geçilecektir.
- Bakanlığımıza gelen ve giden tüm web servislerin tek noktadan yetkilendirileceği, loglanacağı ve yönetileceği yazılıma geçiş çalışmaları devam etmektedir.

D- İNSAN KAYNAKLARI

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında, **5.413**'ü merkez teşkilatında, **58.673**'ü taşra teşkilatında olmak üzere toplam **64.231** personel çalışmaktadır. Toplam personel sayılarına Döner Sermaye ve Yurtdışında görev yapan personel de dâhil edilmiştir.

Tablo 3: Personelin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı

CİNSİYET	Memur		İşçi		4/B		Genel Toplam
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	
Merkez	2470	1591	810	508	23	11	5413
Taşra	29575	10377	9007	2151	4715	2848	58673
Döner Sermaye	90	38	9	0	0	0	137
Yurt Dışı	7	1	0	0	0	0	8
Genel Toplam	32142	12007	9826	2659	4738	2859	64231

20.12.2021

Tablo 4: Personelin İstihdam Türlerine Göre Dağılımı

İSTİHDAM TÜRLERİ	Sayı
Memur	44149
Kadrolu İşçi	11046
Geçici İşçi	1439
4/B Sözleşmeli Personel	7597
Toplam	64231

20.12.2021

Tablo 5: Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Dağılımı

HİZMET SINIFI	AVH	GIH	SHS	THS	YHS	4/B	İŞÇİ	Genel Toplam
Merkez	11	1739	287	1953	71	34	1318	5413
Taşra	124	5426	9046	24039	1317	7563	11158	58673
Döner Sermaye	0	97	0	20	11	0	9	137
Yurt Dışı	0	8	0	0	0	0	0	8
Genel Toplam	135	7270	9333	26012	1399	7597	12485	64231

20.12.2021

Tablo 6: Personelin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

ÖĞRENİM DURUMU	Memur	4/B Sözleşmeli Personel	Kadrolu İşçi	Geçici İşçi	Genel Toplam
Doçent	47				47
Doktora	1440	5			1445
Yüksek lisans	6536	645	20	1	7202
Lisans	25087	5529	663	65	31344
Önlisans/Yüksek Okul	6392	425	730	70	7617
Lise /Meslek Lisesi	3404	630	4299	322	8655
Ortaokul	589	88	2074	102	2853
İlkokul /İlköğretim	581	239	3115	304	4239
Okur-yazar	73	36	134	575	818
Okur-yazar değil			11		11
GENEL TOPLAM	44149	7597	11046	1439	64231

20.12.2021

E. DİĞER HUSUSLAR

Bakanlığımızın merkezde 23, taşrada 1.173 olmak üzere toplam 1.196 harcama birimi bulunmaktadır. Yıllar itibariyle bu birimlere ait bütçe rakamları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 7. Yıllar İtibariyle Bakanlık Bütçesi

Yıllar	Miktar (Bin TL)	Artış (%)
2012	20.158.926	-
2013	23.608.368	17,1
2014	25.175.956	6,6
2015	26.410.583	4,9
2016	30.161.470	14,2
2017	34.200.994	13,4
2018	36.400.429	6,4
2019	33.743.778	-7,3
2020	40.302.916	19,4
2021	51.518.086	27,8
2022*	64.623.189	25,4

Kaynak: Yılı Bütçe Kanunları

*2022 Yılı Bütçe Kanunu

Kaynakları etkin, ekonomik ve verimli kullanarak, üretici gelirlerini garanti altına alacak ve Bakanlık politikalarının amacına ulaşmasına hizmet edecek etkin bir destekleme sisteminin kurulması amacıyla Bakanlığımızın en önemli bütçe harcamasını oluşturan tarımsal desteklere ait veriler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 8. Yıllara Göre Tarımsal Desteklemeler

Yıllar	Miktar (Milyon TL)	Artış (%)
2010	5.947	29,5
2011	7.103	19,4
2012	7.686	8,2
2013	8.809	14,6
2014	9.287	5,4
2015	10.067	8,4
2016	11.645	15,7
2017	12.942	11,1
2018	14.727	13,8
2019	17.087	16,0
2020	21.949	28,5
2021	22.129	0,8
2022*	25.853	16,8

*2022 Yılı Bütçe Kanunu

Not: Tarımsal Amaçlı Sermaye Transferleri ve Afet Ödemeleri dâhildir.

II. PERFORMANS BİLGİLERİ

A. TEMEL POLİTİKA VE ÖNCELİKLER

2019-2023 Stratejik Plan hazırlanırken üst politika belgelerinden 11. Kalkınma Planı, Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Yeni Ekonomik Program (2019-2021), Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi ve Kırsal Kalkınma Eylem Planı (2014-2020), Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı (2019-2030), Ulusal Havza Yönetim Stratejisi (2014-2023), Ulusal Kuraklık Yönetimi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2017-2023), Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi Eylem Planı (2018-2022), Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023) dikkate alınmış olup stratejik hedeflerimiz oluşturulurken bu görevler esas alınmıştır. Üst politika belgelerinin analizini içeren tablo aşağıda yer almaktadır.

Verilen Görev	Üst Politika Belgesi
Bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretiminin geliştirilmesi, tarım sektörünün geliştirilmesi ve tarım politikalarının oluşturulmasına yönelik araştırmalar yapmak	<p>11. Kalkınma Planı (2019-2023)</p> <ul style="list-style-type: none"> 244.7, 404.1, 407.1, 407.2, 407.3, 407.4, 407.5, 407.6, 408.1, 408.4, 408.6, 408.7, 408.8, 409.1, 409.2, 409.3, 411.6, 411.2, 416.1, 416.2, 418.2 numaralı politika tedbirleri <p>Yeni Ekonomik Program (2019-2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> Dengelenme, Disiplin ve Değişim Enflasyon Cari Açık Büyüme ve İstihdam <p>BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları</p> <ul style="list-style-type: none"> 2 Açlığın Yok Edilmesi 9 Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 12 Bilinçli Üretim ve Tüketim 14 Sudaki Yaşam <p>Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2014-2020)</p> <ul style="list-style-type: none"> Stratejik amaç 1
Gıda üretimi, güvenliği ve güvenilirliği, kırsal kalkınma, toprak, su kaynakları ve biyoçeşitliliğin korunması ile verimli kullanılmasını sağlamak	<p>11.Kalkınma Planı (2019-2023)</p> <ul style="list-style-type: none"> 405.1, 405.2, 405.3, 405.4, 405.5, 405.6, 406.3, 406.4, 410.1, 410.2, 410.3, 410.4, 410.5, 411.3, 411.6, 412.1, 528.2, 529.3, 587.9, 707.1, 707.2, 708.1, 708.2, 709.1, 709.2, 710.1 numaralı politika tedbirleri <p>BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları</p> <ul style="list-style-type: none"> 2 Açlığın Yok Edilmesi 3 Sağlık ve Refah 6 Sağlıklı Suya Erişim 7 Erişilebilir Temiz Enerji 9 Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 11 Sürdürülebilir Şehir ve Topluluklar 12 Bilinçli Üretim ve Tüketim 15 Karadaki Yaşam <p>Yeni Ekonomik Program (2019-2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> Enflasyon Cari Açık Büyüme ve İstihdam <p>Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2014-2020)</p> <ul style="list-style-type: none"> Stratejik amaç 1, 2, 3 <p>Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023)</p> <ul style="list-style-type: none"> Strateji 3, 5, 8,12

Verilen Görev	Üst Politika Belgesi
	Ulusal Kuraklık Yönetimi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2017-2023) Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi Eylem Planı (2018-2022)
Çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi, tarımsal desteklemelerin etkin bir şekilde yönetilmesi, tarımsal piyasaların düzenlenmesi gibi ana faaliyet konularının gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak; tarım ve hayvancılığa yönelik genel politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek	11. Kalkınma Planı (2019-2023) <ul style="list-style-type: none"> • 244.1, 244.3, 244.4, 244.6, 244.7, 261.4, 403.2, 403.3, 404.2, 405.4, 407.1, 407.2, 407.3, 407.5, 407.6, 408.2, 408.4, 408.5, 409.1, 409.4, 410.3, 410.4, 410.5, 411.1, 411.5, 412.2, 412.3, 413.1, 414.1, 416.4, 417.2, 418.1, 418.2, 418.3, 461.3, 600.9 numaralı politika tedbirleri Yeni Ekonomik Program (2019-2021) <ul style="list-style-type: none"> • Enflasyon • Cari Açık • Kamu Maliyesi • Büyüme ve İstihdam BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları <ul style="list-style-type: none"> • 2 Açlığın Yok Edilmesi • 12 Bilinçli Üretim ve Tüketim Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2014-2020) <ul style="list-style-type: none"> • Stratejik amaç 1, 4
Ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi, ıslahı ve bakımı, çölleşme ve erozyonla mücadele, ağaçlandırma ve ormanla ilgili mera ıslahı konularında politikalar oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak	11. Kalkınma Planı (2019-2023) <ul style="list-style-type: none"> • 405.2, 600.9, 410.6, 407.2, 408.4, 708.1, 708.2 numaralı politika tedbirleri BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları <ul style="list-style-type: none"> • 13 İklim Değişikliği ile Mücadele • 15 Karadaki Yaşam Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı (2019-2030) <ul style="list-style-type: none"> • Amaç 4, 5, 6, 7 Ulusal Havza Yönetim Stratejisi (2014-2023) <ul style="list-style-type: none"> • Amaç 3 Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2014-2020) <ul style="list-style-type: none"> • Stratejik amaç 2
Tabiatın korunmasına yönelik politikalar geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak, korunan alanların tespiti, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar ve biyolojik çeşitlilik ile av ve yaban hayatının korunması, yönetimi, geliştirilmesi, işletilmesi ve işlettilmesini sağlamak	11. Kalkınma Planı(2019-2023) <ul style="list-style-type: none"> • 410.6 • 412.1, 710.1, 716.1, 716.2, 716.3, 802.3 numaralı politika tedbirleri BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları <ul style="list-style-type: none"> • 15 Karadaki Yaşam Ulusal Havza Yönetim Stratejisi (2014-2023) <ul style="list-style-type: none"> • Amaç 6

Verilen Görev	Üst Politika Belgesi
<p>Su kaynaklarının korunmasına ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasına dair politikaların oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak, ulusal su yönetimini koordine etmek</p>	<p>11. Kalkınma Planı (2019-2023)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 406.4, 697.1, 697.2, 697.3, 697.4 numaralı politika tedbirleri <p>BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 Sağlıklı Suya Erişim <p>Ulusal Havza Yönetim Stratejisi (2014-2023)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amaç 2
<p>Bakanlığın faaliyet alanına giren konularda uluslararası çalışmaların izlenmesi ve bunlara katkıda bulunulması amacıyla ulusal düzeyde yapılan hazırlıkları ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde yürütmek</p>	<p>11. Kalkınma Planı(2019-2023)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 408.6, 409.3, 411.3, 843.1 numaralı politika tedbirleri <p>Yeni Ekonomik Program (2019-2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cari Açık <p>BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 Açlığın Yok Edilmesi • 6 Sağlıklı Suya Erişim • 14 Sudaki Yaşam • 15 Karadaki Yaşam <p>Ulusal Havza Yönetim Stratejisi (2014-2023)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amaç 1 <p>Çölleşme İle Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı (2019-2030)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amaç 5

B. MİSYON, VİZYON, AMAÇ VE HEDEFLER

MİSYON

Ülkemizdeki ekolojik kaynakların kalkınma modeli perspektifiyle etkin, verimli ve sürdürülebilir bir şekilde harekete geçirilip ekolojik, bitkisel ve hayvansal katma değer vasıtasıyla ekonomik güvenliği, gıda arz güvenliğini ve insan sağlığını güvence altına almak

VİZYON

Küresel ölçekte model bir ekolojik kaynak yönetimi

AMAÇ VE HEDEFLER

AMAÇLAR	HEDEFLER
<p>A.1 Kırsal alanda refahı yükseltmek, tarımsal üretimde verim ve kaliteyi artırarak istikrarlı gıda arzını sağlamak</p>	<p>H1.1. Bitkisel ürünlerde arz güvencesini sağlamak, yeni çeşit, metot ve teknoloji geliştirmek H1.2. Hayvansal ürünlerde arz güvencesini sağlamak, yeni ırk, metot ve teknoloji geliştirmek H1.3. Rekabet gücü yüksek, sürdürülebilir bir tarım sektörü için uygun politika araçlarını geliştirmek H1.4. Üreticilere ve tüketicilere yönelik eğitim stratejileri ve danışmanlık sistemi geliştirmek H1.5. Kırsalda gelir ve istihdam olanaklarını artırmak, kırsal ekonomiyi çeşitlendirmek</p>
<p>A.2 Üretimden tüketime kadar gıda/yem güvenilirliğini sağlamak, bitki, hayvan sağlığı ve refahına yönelik gerekli tedbirleri almak</p>	<p>H2.1. Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliğini artırmak H2.2. Gıda güvenilirliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunmak, gıda güvenilirliğine yönelik uygulamaları geliştirmek H2.3. Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri almak H2.4. Hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetlerini geliştirmek, hayvan refahını korumak H2.5. Hayvan hastalıkları ile mücadelede kullanılan veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinliklerini artırmak</p>
<p>A.3 Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, sürdürülebilir işletimini sağlamak</p>	<p>H3.1. Su ürünleri türlerinin stok durumlarını izlemek ve yönetim planlarını hazırlamak H3.2. Su ürünlerini ve kaynaklarını korumak için kontrol ve denetimlerin etkinliğini artırmak H3.3. Su ürünleri üretimini artırmak</p>
<p>A.4 Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimini sağlamak</p>	<p>H4.1. Toprak ve su kaynaklarının korunmasını ve verimli kullanılmasını sağlamak H4.2. Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak amacıyla yönetim planlarını hazırlamak H4.3. Yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek H4.4. Suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için AB mevzuatı ile uyumlu bütüncül planlamalar yapmak</p>
<p>A.5 İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla etkin mücadele etmek</p>	<p>H5.1. İklim değişikliği, erozyon ve çölleşme ile mücadele kapasitesini artırmak H5.2. Arazi tahribatı ve erozyonu belirlemek, önlemek H5.3. İklim değişikliğinin tarım üzerine olası etkilerini ölçmek ve tedbir almaya yönelik öneriler geliştirmek</p>

AMAÇLAR	HEDEFLER
A.6 Biyolojik çeşitliliği korumak ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak	<p>H6.1. Genetik kaynakları korumak, sürdürülebilir kullanımını sağlamak</p> <p>H6.2. 2873 sayılı Milli Parklar Kanununa tabi korunan alanlarda etkin yönetimi sağlamak ve tabiat turizmini geliştirmek</p> <p>H6.3. Doğal, tarihi ve kültürel kaynak değerlere sahip alanları tespit ederek korunan alan olarak ilan etmek, sürdürülebilir yönetimini sağlamak</p> <p>H6.4. Biyolojik çeşitliliğin korunmasını ve devamlılığını sağlamak, bilinçlendirme çalışmaları yapmak</p> <p>H6.5. Yaban hayatı ve av yönetiminde sürdürülebilirliği sağlamak</p>
A.7 Kurumsal kapasiteyi geliştirmek	<p>H7.1. Uluslararası alanda daha etkin bir şekilde yer almak ve uluslararası örgütlerin karar süreçlerine dahil olmak</p> <p>H7.2. Bilgi sistemlerini geliştirmek ve bilgi güvenliğini sağlamak</p> <p>H7.3. Kurumsal yönetim sistemini etkin hale getirmek</p> <p>H7.4. Ar - Ge kapasitesini geliştirmek ve sonuçlarının uygulamaya aktarılmasını sağlamak</p>

C. ALT PROGRAM HEDEFLERİ VE STRATEJİK PLAN İLİŞKİSİ

Yıl: 2022

PROGRAM ADI	ALT PROGRAM ADI	ALT PROGRAM HEDEFLERİ	İLİŞKİLİ OLDUĞU STRATEJİK AMAÇ
KIRSAL KALKINMA	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir	Kırsal alanda refahı yükseltmek, tarımsal üretimde verim ve kaliteyi artırarak istikrarlı gıda arzını sağlamak
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı arttırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır	Biyolojik çeşitliliği korumak ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır	İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla etkin mücadele etmek
TARIM	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler arttırılacaktır.	Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, sürdürülebilir işletimini sağlamak
	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır	Kırsal alanda refahı yükseltmek, tarımsal üretimde verim ve kaliteyi artırarak istikrarlı gıda arzını sağlamak
	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır	Kırsal alanda refahı yükseltmek, tarımsal üretimde verim ve kaliteyi artırarak istikrarlı gıda arzını sağlamak
	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir	Kırsal alanda refahı yükseltmek, tarımsal üretimde verim ve kaliteyi artırarak istikrarlı gıda arzını sağlamak

PROGRAM ADI	ALT PROGRAM ADI	ALT PROGRAM HEDEFLERİ	İLİŞKİLİ OLDUĞU STRATEJİK AMAÇ
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.	Kırsal alanda refahı yükseltmek, tarımsal üretimde verim ve kaliteyi artırarak istikrarlı gıda arzını sağlamak Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, sürdürülebilir işletimini sağlamak İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla etkin mücadele etmek Biyolojik çeşitliliği korumak ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak Kurumsal kapasiteyi geliştirmek
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.	Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimini sağlamak
	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak	İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla etkin mücadele etmek Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimini sağlamak
TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	DOĞA TURİZMİ	Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır	Biyolojik çeşitliliği korumak ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılacak, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.	Üretimden tüketime kadar gıda/yem güvenilirliğini sağlamak, bitki, hayvan sağlığı ve refahına yönelik gerekli tedbirleri almak
	GIDA GÜVENİLİRLİĞİ	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılacak, gıda güvenilirliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenilirliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir	Üretimden tüketime kadar gıda/yem güvenilirliğini sağlamak, bitki, hayvan sağlığı ve refahına yönelik gerekli tedbirleri almak

D. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2022
Program Adı	KIRSAL KALKINMA
Programı Yürüten İdare/İdareler:	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI, ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Programın Amacı: Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma Anlayışıyla, Üretici Birlikleri ve Aile İşletmelerinin Üretim Kapasitesinin ve Kırsal İşgücünün İstihdam Edilebilirliğinin Artırılması, Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesi, Yoksullukla Mücadele ile Kırsal Toplumun Düzenli ve Yeterli Gelir İmkanlarına Kavuşturularak Refah Düzeyinin Artırılması ve Nüfusun Kırsalda Tutundurulması

Anahtar Göstergeler

1- Kırsal kalkınma destekleriyle sağlanan istihdam

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021	2021 YS	2022	2023	2024
		Planlanan	Gerç. Tahmini	Hedef	Tahmin	Tahmin
1- Kırsal kalkınma destekleriyle sağlanan istihdam	Sayı	104.000	193.276	199.974	209.479	216.980

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (TRGM) tarafından Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında hibe desteği verilen projelerle; Orman Genel Müdürlüğü (OGM) tarafından orman köylerinde kredi/hibe desteği kapsamında uygulanan, ferdi projeler ve kooperatif projeleri ile sağlanan istihdam edilecek kişi sayısının kümülatif değerini ifade eder. 2021 yılı planlanan değeri olarak Tarım Reformu Genel Müdürlüğü verileri yer almakta iken 2022 yılında Orman Genel Müdürlüğü verileri de dahil edilmiştir.

Hesaplama Yöntemi: TRGM verileri proje ölçekleriyle değerlendirilmekte olup kırsal kalkınma projelerinde kullanılan işgücü verilerinden elde edilmektedir. OGM verileri ise orman köylülerine destek maksatlı tip projelerde ve kooperatif projelerinde kullanılan işgücü verilerinden elde edilmektedir. Bu gösterge değerleri kümülatif hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Tarım ve Orman Bakanlığı-Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı: 2022
 Program Adı: KIRSAL KALKINMA
 Alt Program Adı: KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ

Gerekece ve Açıklamalar:

Kırsalda tarımsal faaliyetlerin desteklenmesi alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında rekabetçi bir tarım sektörünün oluşturulması, fiziki potansiyelin, çevre ve arazinin geliştirilmesi, kırsal alanlardaki yaşam kalitesinin ve ekonomik çeşitliliğin iyileştirilmesi, yerel kırsal kalkınma kapasitesinin oluşturulması için programlar hazırlamak, uygulamak ve izlemek; tarımsal ve kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasına ilişkin gerekli işlemleri yapmak, kontrol etmek ve ödemeler arasındaki uyumu sağlamak; 5648 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulan izleme komitesinin sekretarya işlemlerini yürütmek; tarım sektörüne ve kırsal kesimlere verilecek desteklere ilişkin çalışmalar yapmak, teklifte bulunmak; Bakanlığın görev alanına giren konularda görsel, işitsel ve yazılı dokümanların basım ve yayımını yapmak veya yaptırmak; eğitim amacıyla Bakanlığın görev alanıyla ilgili her türlü bilgi ve belgeyi toplamak, değerlendirmek, yayımlamak; film, slayt, fotoğraf ve benzeri belgeleri hazırlamak veya hazırlatmak; bu konulara ilişkin arşiv, dokümantasyon ve kütüphane hizmetlerini yürütmek; Bakanlığın görev alanına giren konularda her türlü eğitim faaliyetini yapmak veya yaptırmak; Bakanlığın görev alanına giren alanlarda yapılacak yayınlar hakkında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarla işbirliği yapmak; çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek görevleri yürütülmektedir.

Sürdürülebilir kırsal kalkınma anlayışıyla, üretici birlikleri ve aile işletmelerinin üretim kapasitesi ve kırsal işgücünün istihdam edilebilirliği artırılarak nüfusun kırsalda tutundurulması sağlanacaktır. Kırsal altyapının iyileştirilmesi ve tarım-sanayi entegrasyonunun sağlanması amacıyla ekonomik yatırımlar desteklenerek şehirlerin bir parçası olan kırsal alanların yaşam kalitesi artırılabilecektir. Kırsalda doğal kaynakların ve çevrenin korunması faaliyetleri ile sürdürülebilir bir çevre oluşturulacaktır. Zorlu coğrafi şartlara ve arazi yetersizliğine bağlı olarak ve tarımsal faaliyetlerin kısıtlı olduğu orman köyü/mahallelerinde yaşayan orman köylüsüne alternatif geçim kaynakları sağlayarak sosyal ve ekonomik kalkınmalarına katkıda bulunulacaktır.

Bu kapsamda; doğal kaynaklar ve çevrenin korunması da dikkate alınarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi sağlanacaktır. Tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi için faaliyetler yürütülecektir. Yeniliklerin takip edilmesi ve kaliteli ürün artışının sağlanması, kırsalda kadın girişimciliğinin özendirilmesi, gelir getirici, mesleki beceri kazandıran, faaliyet çeşitliliğini artırıcı ve sosyo-ekonomik yönden güçlendirici kadın çiftçilere yönelik projeler yapılacaktır.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı'nın "Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre" eksenine ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı'nda yer alan "Kırsal alanda refahı yükseltmek, tarımsal üretimde verim ve kaliteyi artırarak istikrarlı gıda arzını sağlamak" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Çiftçilere yönelik eğitimler sonucu verilen belge sayısı	Adet	6.725	9.000	17.890	16.500	17.500	18.500

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Kırsalda sosyoekonomik gelişmelere katkı sağlamak amacıyla, yıl içinde düzenlenen tarımsal nüfus gençleştiriyor, sürü yönetimi elemanı, süt ve sağım hijyeni, basınçlı sulama sistemleri, etkin ve verimli sulama sistemleri konulu eğitimler ile bu amaca yönelik diğer çiftçi kursları sonucu verilen belge sayısını ifade eder.

**Hesaplama Yöntemi:
Verinin Kaynağı:**

Çiftçi kursları kapsamında verilen belge sayısının yıllık toplamıdır.
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri), MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- El sanatları eğitim merkezi müdürlüklerinde açılan kurs sayısı(kümülatif)	Adet	408	520	533	650	770	890

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Kırsal alanda refahı yükseltmek gelir ve istihdam olanaklarını artırmak ve kırsalda ekonomiyi çeşitlendirmeyi sağlamak amaçlanmaktadır. Kırsal alandaki eğitim talepleri ile yöresel özelliklerin değerlendirilmesi sonucu eğitim programları planlanır. Bilecik, Düzce, Elazığ, Silifke-Mersin, Kastamonu ve Sivas'ta bulunan El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde, ağaç oymacılığı, taş ve gümüş işlemeçiliği, halı-kilim ve bez dokumacılığı ile konfeksiyon vb. konularda katılımcıların işe ve ibate giderleri karşılanarak açılacak kurs sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Planlanan yıllık eğitim programları kapsamında açılan kurs sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Faaliyete geçen tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi sayısı	Adet	1	2	1	1	2	2

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tarım sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi ve Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri(TDİOSB)'nin yaygınlaştırılması, yatırımcılar için altyapısı tamamlanmış uygun ve yeter büyüklükte yatırım yeri hazırlanması hedeflenmektedir. TDİOSB tüzel kişiliği, yöre çiftçileri, yatırımcı gerçek ve tüzel kişiler etkilenebilecektir.

Hesaplama Yöntemi:

Altyapı inşaatları tamamlanarak yatırımcılara parsel tahsisi yapılmaya başlanmasına gelen TDİOSB'lerin sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- Kadın çiftçilere yönelik gerçekleştirilen proje sayısı (kümülatif)	Adet	123	160	168	200	235	270

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Projeler belirlenirken proje konusunun kadın çiftçiler için yenilikçi bir konu olmasına ve projeden faydalanacak kadın çiftçi sayısının fazla olmasına dikkat edilmektedir. Hedef kitle kadın çiftçilerdir. İl müdürlüklerinden veri akışının yavaş olması göstergesi etkilenebilecek muhtemel koşuldur.

Hesaplama Yöntemi:

Bu gösterge illerde doğrudan kadın çiftçilerin faydalandığı proje sayısını ifade etmektedir.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
5- Kırsal kalkınma desteklemeleri kapsamında kurulan tesis sayısı	Adet	1.365	1.000	2810	2.000	2.000	2.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Kırsal alanda kurulan tesis sayısı ölçülmektedir. Çiftçiler ve tarımsal yatırımcılar (gerçek ve tüzel kişiler) hedef kitledir. Kırsalda gelirin artırılması, finansal gelişim, istihdamı geliştirmek ve tarım sanayi entegrasyonu ile üretilen ürünlerin pazar payının artırılması amaçlanmaktadır. Hedef rakamlarımız KKYDP kapsamında Uzman Eller Projesinin 81 ilde uygulanmaya başlanması kararına yönelik güncellenmiştir.

Hesaplama Yöntemi:

Hak sahipleri tarafından kurulan işletmelerin sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
6- Tarımsal danışmanlık desteği ile sağlanan istihdam	Sayı	1.123	1.200	1.170	1.250	1.300	1.350

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi ile çiftçilere danışmanlık hizmeti veren tarım danışmanlarının sayısını artırmak hedeflenmektedir. Veriler yıllık temin edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

İl ve İlçe müdürlükleri tarafından Tarımsal Yayım Danışmanlık Bilgi Sistemine girilen veriler sonucu elde edilen tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi icmali sonuçları esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
7- Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı (kümülatif)	Adet	126.178	196.178	194.848	271.178	356.178	451.178

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Çiftçilerin bilgi ihtiyacının karşılanması ve modern tarım tekniklerinin öğretilmesi amacı ile yetkilendirilen kişi ve kuruluşlardan danışmanlık hizmeti alan tarımsal işletme sayısını ifade eder. Tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi icmalı sonuçları esas alınmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:**Verinin Kaynağı:****Sorumlu İdare:**

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri)
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
8- Tarımsal danışmanlık verilen üretici örgütü sayısı	Adet	371	390	388	400	420	440

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Üyelerine tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti vermek üzere yetki alan ve bu amaçla danışman istihdam eden üretici örgütleri sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:**Verinin Kaynağı:****Sorumlu İdare:**

Tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi icmalı sonuçları esas alınmaktadır.
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri)
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
9- Tarımsal içerikli TV program sayısı (kümülatif)	Adet	615	830	830	1.050	1.275	1.505

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tarımsal içerikli hazırlanan televizyon programı sayısını ifade etmektedir. Bu programlar; internet yayıncılığı, haberler, sinevizyonlar, ulusal ve yerel kanallarda yayınlanacak eğitim filmleri, spot (kısa) filmler ve belgeselleri kapsamaktadır. Programlar; tarım ve ormancılıkla ilgili konular, teknolojik gelişmeler, gündeme yansıyan değişiklikleri içermektedir. Programların, üreticilerin ve tüketicilerin bilgilendirilmesi için diğer yayın mecralarının yanı sıra İl Müdürlükleri aracılığı ile çiftçi eğitimlerinde kullanılması da hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:**Verinin Kaynağı:****Sorumlu İdare:**

Bakanlık hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlarından gelen talepler doğrultusunda tarımsal içerikli hazırlanan televizyon programı sayıdır.
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
10- Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitilen kadın sayısı (kümülatif)	Sayı	792.602	928.602	1.193.862	1.429.602	1.669.602	1.909.602

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitim yayım çalışmalarında eğitim alan kadın çiftçiler ile "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi" kapsamında illerde yürütülen programlarda eğitim alan kadın çiftçi sayısını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi:**Verinin Kaynağı:****Sorumlu İdare:**

Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitim alan kadın çiftçi sayısının toplamıdır
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi	2.290.162.000	601.778.494	2.450.201.000	2.680.222.000	2.890.795.000
Bütçe İçi	2.290.162.000	601.778.494	2.450.201.000	2.680.222.000	2.890.795.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler	800.265.000	49.301.940	1.081.362.000	1.206.039.000	1.249.161.000
Bütçe İçi	800.265.000	49.301.940	1.081.362.000	1.206.039.000	1.249.161.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri	733.410.000	22.334.429	908.060.000	1.040.327.000	1.142.076.000
Bütçe İçi	733.410.000	22.334.429	908.060.000	1.040.327.000	1.142.076.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	3.823.837.000	673.414.864	4.439.623.000	4.926.588.000	5.282.032.000
Bütçe İçi	3.823.837.000	673.414.864	4.439.623.000	4.926.588.000	5.282.032.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi**

KKYDP kapsamında, doğal kaynaklar ve çevrenin korunmasını dikkate alarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi için faaliyetler yürütülecektir. Ziraat odaları, üretici örgütleri ve serbest tarım danışmanlarına tarımsal yayım ve danışmanlık destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler

Üreticilerin coğrafi işaret konusunda bilgilendirilmesi yanında ürünlerini pazarlama olanaklarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri

Bilecik, Düzce, Elazığ, Silifke-Mersin, Kastamonu ve Sivas'ta bulunan El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde, ağaç oymacılığı, taş ve gümüş işlemeciliği, halı-kilim ve bez dokumacılığı ile konfeksiyon vb. konularda, işe ve ibateleri sağlanan 14- 24 yaş aralığındaki gençler, düzenlenen uzun ve kısa süreli kurslar ile eğitilmektedir. Kadın çiftçilerin istihdam edilebilmesi, girişimcilik kapasitelerinin artırılması ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlanması amacıyla ;"Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor" ve "Kadın Çiftçilere Yönelik İl Özel Projeler" programlarından oluşan "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi" ile muhtelif illerde "Kız Kardeşim Projesi" yürütülmektedir. Kırsalda kadın çiftçilere yönelik Bakanlık faaliyetlerinin tanıtımı amacıyla tarımsal üretimle ilgili toplantılar, çalıştaylar, vb. düzenlenmekte, tarımsal üretim, ev ekonomisi ve kooperatifçilik ile ilgili eğitimler verilmektedir.

Güneydoğu Anadolu Projesi Eğitim ve Yayım Programı kapsamında yazılı ve görsel materyaller hazırlanmakta, Bakanlığın tanıtımı amacıyla fuar, kongre ve sempozyumlara katılım sağlanmaktadır. Kütüphanemizde kolakesiyon kontrolü, okuyucu hizmetleri devam etmekte, ayrıca Merkez kütüphanelerimizde tarama, dijitalleştirme, güncelleme, e-devlet, dijital kütüphane ve telif yönetimi işleri yapılmaktadır. Ziraat odaları, üretici örgütleri ve serbest tarım danışmanlarına tarımsal yayım ve danışmanlık destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Kırsalda kadın çiftçilere yönelik Bakanlık faaliyetlerinin tanıtımı amacıyla tarımsal üretimle ilgili toplantılar, çalıştaylar, vb. düzenlenmekte, tarımsal üretim, ev ekonomisi ve kooperatifçilik ile ilgili eğitimler verilmektedir. Üreticilerin basınçlı sulama sistemlerindeki farklı uygulamaları (güneş enerjili sistemlerin damla sulamada kullanımı, su hasadı teknikleri ile sulama toprak altı damla sulama sistemleri gibi) yerinde görmeleri amacıyla araştırma kurum ve kuruluşlarına, üniversitelere, eğitim merkezlerine ve sulama ekipmanlarını üreten fabrikalara düzenlenen inceleme gezilerine katılmaları sağlanarak, arazide uygulama ağırlıklı olarak bilgi edinmeleri ve birbirleri ile deneyimlerini paylaşmaları temin edilmekte, çalıştay, konferans, panel gibi etkinlikler düzenlenmektedir.

Tarımsal Yayım Hizmetleri Projesi kapsamında "Süt Hijyeni", "Süt Sağırlığında Sağım Hijyeni ve Sanitasyon", "Tarımsal Nüfus Gençleşiyor Projesi", "Sürü Yönetimi Elemanı Benim Projesi" ve "Tarımsal Kuraklıkla Mücadele ve Sulamanın Etkinleştirilmesi" eğitimleri 81 İlde ; il ve ilçe müdürlükleri ve eğitim merkezlerinde gerçekleştirilmektedir.

PROGRAM PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2022
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Programı Yürüten İdare/İdareler:	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI, ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI, ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Programın Amacı: Ormanların, Doğal Hayatın ve Tabiat Varlıklarının Korunması, Geliştirilmesi ve Toplumla Çok Yönlü Faydalar Sağlayacak Şekilde Yönetilmesi

Anahtar Göstergeler

- 1- Ağaçlandırma yapılan alan
- 2- Korunan alan sayısı (kümülatif)
- 3- Toplam orman varlığı (kümülatif)

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021	2021 YS	2022	2023	2024
		Planlanan	Gerç. Tahmini	Hedef	Tahmin	Tahmin
1- Ağaçlandırma yapılan alan	Hektar	35.000	35.372	33.000	29.000	15.000

Göstergeye İlişkin Açıklama: Orman alanını artırmak amacıyla uygun tür ve yöntemlerle ağaçlandırma çalışmaları yapılarak doğal ormanlar korunup geliştirilmektedir. Ayrıca fidan ve tohum üretimi ile bakımları gerçekleştirilerek fidan üretim kapasitesi ve toplam fidan üretimi içerisindeki boylu fidan üretim miktarı artırılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Gösterge verisi yıllık olarak ağaçlandırma yapılan alanı ifade etmektedir.

Verinin Kaynağı: Orman Genel Müdürlüğü Veri Kayıt Sistemi

Sorumlu İdare: ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021	2021 YS	2022	2023	2024
		Planlanan	Gerç. Tahmini	Hedef	Tahmin	Tahmin
2- Korunan alan sayısı (kümülatif)	Adet	617	631	645	660	675

Göstergeye İlişkin Açıklama: Korunan alanların sürdürülebilir yönetimini sağlayarak gelecek nesillere aktarılması amacıyla; milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası, sulak alan, mağara vb. koruma statüsü verilen alan sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık ilan edilen korunan alan sayılarının toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021	2021 YS	2022	2023	2024
		Planlanan	Gerç. Tahmini	Hedef	Tahmin	Tahmin
3- Toplam orman varlığı (kümülatif)	Milyon Hektar	23,11	23,11	23,24	23,4	23,5

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemiz orman varlığı 22,93 milyon hektar ile ülke yüzölçümünün yaklaşık % 29,4'ünü kaplamaktadır. Mevcut ormanların geliştirilmesi, toplam orman varlığının ve verimli orman alanlarının artırılması sağlanarak orman alanlarının 23,24 milyon hektar olması hedeflenmekte ve gösterge ile izlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Gösterge verisi toplam orman alanını ifade etmektedir.

Verinin Kaynağı: Orman Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2022
Program Adı:	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı:	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR
Gereke ve Açıklamalar	

Doğa Koruma ve Milli Parklar alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında yaban hayatı ve kara av kaynakları ile orman içi su kaynakları, dere, göl, gölet ve sulak alanların ve hassas bölgelerin korunması, geliştirilmesi, kara avcılığının düzenlenmesi, av kaynaklarının işletilmesi ve kontrolü ile ilgili her türlü etüt, envanter, planlama, projelendirme, uygulama ve izlemeye ilişkin iş ve işlemleri yapmak veya yaptırmak, bu hizmetlerle ilgili tesisleri kurmak veya kurdukmak, kara avcılığını düzenleyen mevzuat ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek, uluslararası koruma sözleşmeleri ile belirlenen yörelerdeki koruma ve kullanma esaslarını belirlemek, uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınan bitki ve hayvan türleri ile alanların korunması konusunda tedbirler almak, ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak, hayvanların korunmasına yönelik çalışmaları, ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde yapmak, yaptırmak, bu konuda yürütülen faaliyetleri desteklemek, denetlemek veya denetlenmesini sağlamak, görev alanıyla ilgili olarak bitki ve hayvan türü genetik kaynaklarının muhafazası ve iyileştirilmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek görevleri yürütülmektedir.

Ülkemizin biyolojik çeşitliliği, av ve yaban hayatı ile sulak alanlarının korunması, geliştirilmesi ve gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır. Sulak alanlarda yapılan ekoturizm çalışmaları ile buralarda yaşayanlar için alternatif geçim kaynakları oluşturulacaktır. Kaçak avcılıkla mücadelede teknolojik imkanlardan da faydalanılacak, koruma bilincine sahip avcılarının yetiştirilmesine yönelik eğitim faaliyetleri ile avlaklarda etüt ve envanter çalışmalarına ağırlık verilerek, av turizminin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Ülkemizin biyolojik çeşitlilik verileri depolanmaya devam edilecek, biyolojik çeşitliliğin izlenmesi ile biyolojik çeşitlilikteki kayıplar ortaya konacak, mevcut durum değerlendirilecek ve değişimler kayıt altına alınacaktır. Biyolojik çeşitliliğe dayalı geleneksel bilginin kayıt altına alınması ile halkın tabii biyolojik kaynaklardan faydalanarak geliştirdiği ilaç, maya, boya gibi geleneksel ürünlere ilişkin bilgileri derlenecek ve kayıt altına alınacaktır.

Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülerek doğal kaynakların sürdürülebilirliğine hizmet edilecektir.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Rekabetçi Üretim ve Verimlilik ve Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre" eksenlerine ve Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı'nda yer alan "Biyolojik çeşitliliği korumak ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı arttırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Av ve avcılık konusunda eğitim verilen kişi sayısı (kümülatif)	Bin Adet	164,34	174	179,97	194,97	209,97	224,97

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Ülkemizdeki potansiyel avcı sayısını tespit etmek, belgeli avcı sayısını arttırmak, yasa dışı avcılarının kayıt altına alınarak kurallara göre avlanmalarını sağlamak ve belirli bir sistem içinde eğitim ve belgelendirme faaliyetlerinin yürütmek amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Bakanlığımız taşra teşkilatları ile halk eğitim merkezleri işbirliği içinde açılan avcı eğitim kurslarına katılan ve sertifika alan kişi sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlüklerine bağlı İl Şube Müdürlükleri, MEB; Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ile Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- Biyolojik çeşitliliğe dayalı geleneksel bilgilerin belirlendiği il sayısı (kümülatif)	Adet	21	41	41	61	81	0

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Biyolojik Çeşitliliğe Dayalı Geleneksel Bilginin Kayıt Altına Alınması Projesi" kapsamında, saha ve literatür çalışması ile halkın biyolojik kaynaklardan faydalanarak geliştirdiği ilaç, maya, boya gibi geleneksel ürünlere ilişkin bilgiler derlenmekte ve kayıt altına alınmaktadır. Söz konusu bilgilerin derlenmesi ile ülkemize ait biyolojik çeşitliliğe dayalı geleneksel bilgiler kullanılarak geliştirilen ürünlere yabancılar tarafından patent alınması önlenilecek, başta gıda, tarım ve ilaç olmak üzere çeşitli sektörlerde katma değeri yüksek yeni ürünlerin geliştirilmesine yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetlerine konu olabilecektir. Geleneksel Bilgi Yönetim Sistemi projesinin tamamlanmasının ardından gerekli "genetik kaynaklar ve bağlantılı geleneksel bilgiye erişim ve fayda paylaşımı" esaslarının düzenlenmesi planlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Biyolojik çeşitliliğe dayalı geleneksel bilginin kayıt altına alınması kapsamında saha çalışması tamamlanan il sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Biyolojik çeşitlilik konusunda okullarda düzenlenen eğitim sayısı (kümülatif)	Adet	6.602	8.052	8.373	9.873	11.423	13.023

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tabiatı koruma ve biyolojik çeşitlilik konularında gelecek nesillerin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi amacıyla; Milli Eğitim Bakanlığı-İl Milli Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yapılarak ilköğretim öğrencilerine yönelik tabiat eğitimleri düzenlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Bölge müdürlükleri tarafından Milli Eğitim Bakanlığı-İl Milli Eğitim Müdürlükleri işbirliğiyle okullarda düzenlenen tabiat eğitimlerinin sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- İzleme kritere göre izlenen tür ve alan sayısı (kümülatif)	Adet	2.220	2.984	3.058	3.908	4.768	5.638

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında izlemeye konu nesli tehlike altındaki türler ve biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan alanlar belirlenmiş olup, envanter çalışmaları tamamlanan illerde izleme çalışmaları yürütülmektedir. Sahip olduğumuz biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla türler ve özellikli alanlar sürekli izlenmektedir. İzleme çalışması sonucu elde edilen veriler raporlanmakta ve biyoçeşitlilikle ilgili izleme yapan tüm kamu kurum/kuruluşları, üniversiteler ve STK'lar ile paylaşılabilir.

Hesaplama Yöntemi:

UBENIS projesi kapsamında yapılan arazi çalışmaları sonucunda taşra teşkilatı tarafından izlemeye alınan tür ve özellikli alan sayısı toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
5- Korunan alan büyüklüğü (kümülatif)	Bin Hektar	3.298,52	3.298,52	3.323,236	3.323,236	3.323,236	3.323,236

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliğinin korunması amacıyla milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası ve yaban hayatı koruma sahası, sulak alanların sürdürülebilirliği sağlanacaktır.

Hesaplama Yöntemi:

Koruma statüsü verilen milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası ve sulak alanların hektar bazında büyüklüğüdür.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
6- Orman içi sulara salımı yapılan doğal alabalık sayısı (kümülatif)	Bin Adet	25.313	29.013	29.763	33.463	37.163	40.863

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Orman içi sulara alabalık popülasyonunun artırılması, alabalık bulunmayan ancak habitatına uygun olduğu tespiti yapılan derelerin balıklandırılması, orman içi sulara bırakılan alabalıkların markalanarak izlenmesi amacıyla veriler raporlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Alabalık üretim istasyonlarından elde edilen üretim verileri sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Alabalık Üretim İstasyonu bulunan Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
7- Tedavi ve rehabilite edilen yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	Bin Adet	50,5	55,5	56	61	66	71

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinde tedavi ve rehabilite edilen yaban hayvanı sayısıdır. Tedavi ve rehabilite edilen ve doğal ortamlarına kazandırılan yaban hayvanları ile popülasyonlarının korunması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinden gelen toplam tedavi raporları sayısı esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
8- Üretimi yapılan kanatlı av hayvanı sayısı (kümülatif)	Bin Adet	762	857	867	962	1.057	1.152

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Üretilen keklik ve sülünlerin avlulara salınarak doğal türlere olan baskının azaltılması, keklik ve sülün bulunmayan ancak habitatına uygun olduğu tespit edilen alanlara salınmaları ile doğal hayatın desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Kanatlı Üretim İstasyonu bulunan bölge müdürlüklerine bağlı il şube müdürlükleri üretim verileri sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Kanatlı Üretim İstasyonu bulunan Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
9- Üretimi yapılan nesli tehlike altındaki yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	Adet	1.543	1.763	1.768	1.998	2.238	2.483

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Üretilen yaban hayvanları uygun alanlarda tabiata yerleştirilmektedir. Yavru bireylerin tespiti ile yıllar arası yaşanan değişimin ve yavrulama miktarını etkileyen faktörlerin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Nesli tehlike altındaki yaban hayvanlarının üretilmesi amacıyla kurulmuş üretim istasyonlarındaki türlerin üretim miktarlarıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
10- Yaban hayatının izleneceği alan sayısı (alan sayısı sabit) (kümülatif)	Adet	559	702	702	846	991	1.137

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge kapsamında sayım alanlardaki yaban hayvanı popülasyonu ölçülmektedir. İzleme çalışmaları, popülasyonlarda ani düşüşler olması durumunda tedbir alınmasına imkân sağlamaktadır. Veriler yıllık olarak alınmakta ve elde edilen verilerle koruma çalışmalarındaki politikalar belirlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Sulak alan ve yaban hayatı geliştirme sahaları ile deniz kaplumbağaları izleme çalışmaları, kış ortası kuş sayımları ile tür ve popülasyonların izlenmesi sonucu elde edilen verilerdir.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi	88.922.000	14.018.614	116.891.000	129.954.000	141.715.000
Bütçe İçi	88.922.000	14.018.614	116.891.000	129.954.000	141.715.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi	51.466.000	1.427.888	62.309.000	71.316.000	70.901.000
Bütçe İçi	51.466.000	1.427.888	62.309.000	71.316.000	70.901.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu	18.300.000	2.944.970	40.000.000	43.464.000	46.824.000
Bütçe İçi	18.300.000	2.944.970	40.000.000	43.464.000	46.824.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	158.688.000	18.391.472	219.200.000	244.734.000	259.440.000
Bütçe İçi	158.688.000	18.391.472	219.200.000	244.734.000	259.440.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi

Yaban hayatı yönetimi için gerekli envanter çalışmaları yapılmaktadır. Tür koruma eylem planı nesli tehlike altında olan nadir türlerimiz için hazırlanmaktadır. Daha önce çalışılan ve tamamlanan eylem planlarında ortaya konulan hedeflere ilişkin belirlenen faaliyetler 5 yıllık süre ile izlenerek gerekli tedbirler alınmaktadır.

Yaban hayatı geliştirme sahalarının planlanmasında güncel ve güvenilir izleme verilerinin kullanılması ile hedef türlerin daha iyi korunması sağlanacak, tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetleri ile halkın doğa ve doğa korumaya ilgisi artırılabilecektir.

Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinde, doğada yaralı veya bakıma muhtaç ele geçirilen yaban hayvanları ile uluslararası sözleşmeler gereği el konulan yabani hayvanların tedavi, bakım ve rehabilitasyonları yapılarak tekrar doğal yaşam alanlarına salınmaktadır.

Ülkemizde yer alan 9'u kanatlı, 3'ü alabalık ve 12'si memeli yaban hayvanı olmak üzere toplam 24 adet üretme istasyonunda faaliyete devam edilmektedir. Bu tesislerde geyik, alageyik, ceylan, Anadolu Yaban Koyunu, Hatay Dağ Ceylanı, kelaynak keklik ve sülün üretimi yapılarak uygun alanlarda tabiata yerleştirilmektedir.

Biyolojik çeşitlilik açısından oldukça zengin bir yapıya sahip olan Çukurova Havzasında bu varlığımızın korunması gayesiyle yapılan Çukurova Biyoçeşitlilik Müzesi ülkemizde yaşayan türlerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına katkı sağlayacak Seyhan Baraj Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahasının kaynak değerlerini de kullanarak biyolojik çeşitliliğin tanıtımına ve doğa koruma konusunda insanların bilinçlenmesine yardımcı olacaktır.

Orman içi sulardaki doğal alabalık popülasyonlarının optimum düzeye ulaştırılması, bozulan alabalık habitatlarının rehabilitasyonu, gen kaynakların korunması, doğal türlerimizin tanıtımı ve farkındalığın artırılması sağlanacaktır.

Doğal türlere olan baskının azaltılması amacıyla mevcut ve yeni kurulacak kanatlı yaban hayvanı üretme istasyonlarında üretimi yapılan kanatlı av hayvanı (keklik, sülün) tabii yaşam ortamlarına bırakılacaktır.

Sürdürülebilir avcılığı desteklemek, doğal popülasyonlar üzerindeki av baskısını azaltmak, genetik çeşitliliği korumak, doğa koruma konusunda kamuoyunu bilinçlendirmek ve farkındalığı artırmak maksatlı çalışmalar yapılacaktır.

Av turizminin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi sağlanarak avlılardan elde edilen gelirden, köy tüzel kişiliklerine, belde belediyelerine ve büyükşehir belediyesi bulunan illerdeki ilçe belediyelerine mali destek verilecektir.

Usulsüz avcılığın önlenmesi ile ilgili av koruma, kontrol ve denetim faaliyetleri yürütülecek, avcılarının eğitilmesi, avcılık ve yaban hayatı konularında vatandaşın bilinçlendirilmesi ve farkındalık oluşturulmasına yönelik faaliyetlerde bulunulacaktır.

Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi

"Biyolojik Çeşitliliğe Dayalı Geleneksel Bilginin Kayıt Altına Alınması Projesi" kapsamında, saha ve literatür çalışması ile halkın tabii biyolojik kaynaklardan faydalanarak geliştirdiği ilaç, maya, boya gibi geleneksel ürünlere ilişkin bilgiler derlenmekte ve kayıt altına alınmaktadır. Saha çalışmaları 2021 yılı yıl sonunda toplam 41 ilde tamamlanmış olup, 2023 yılı yıl sonuna kadar 81 ilde saha çalışmalarının tamamlanması planlanmaktadır. Literatür ve saha çalışmasından elde edilen geleneksel bilgiler "Geleneksel Bilgi Yönetim Sistemi"ne işlenmektedir. Söz konusu sistem; projenin tamamlanmasının ardından gerekli "genetik kaynaklar ve bağlantılı geleneksel bilgiye erişim ve fayda paylaşımı" esaslarının düzenlenmesini müteakip kullanıma sunulması planlanmaktadır.

Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında izlemeye konu nesli tehlike altındaki türler ve biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan alanlar belirlenmiştir. Envanter çalışmaları tamamlanan illerde izleme çalışmaları başlatılmış olup, 81 ilimizde tür ve habitat düzeyinde izleme çalışmaları yürütülmektedir. Tür ve özellikli alanların sürekli olarak izlenmesi suretiyle sahip olduğumuz biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması hedeflenmektedir.

Tabii kaynakların korunması, korunan alanlar ve hassas alanların yönetimi, av-yaban hayatı çalışmalarının geliştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları, Kamu Tüzel Kişilikleri ve üniversiteler ile protokol, anlaşma vb. çalışmaları yapılacaktır. Ulusal ve uluslararası boyutta eğitim, konferans, panel, çalıştay, seminer, fuar, sergi vb. etkinlikler düzenlenecek ve ilgili programlara katılım sağlanacaktır.

Tabiatı koruma konusunda toplumsal bilinçlendirme ve biyolojik zenginliğimiz hakkında her türlü basılı, görsel ve sosyal medya aracılığı ile eğitim-tanıtım çalışmaları yürütülecektir. İl Millî Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yapılarak ilköğretim öğrencilerine yönelik tabiat eğitimleri düzenlenecektir.

Sahada mevcut ekosistemin gereklilikleri değerlendirilerek alınması gerekli önlemlerin tespiti ve uygulanmasına yönelik izleme-denetim çalışmaları yapılacaktır.

Tarihi, kültürel, arkeolojik, flora, fauna, jeolojik, peyzaj, denizel, sulak alan vb. sahaların envanteri yapılacaktır. Etüt-envanter çalışmaları sonucunda kaynak değeri yüksek alanlara; milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası, sulak alan, mağara vb. koruma statüsü verilerek biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi sağlanacaktır. AB ve diğer uluslararası fonlar ile desteklenen projeler hazırlanacak ve yürütülecektir. Ulusal Öne Hız Sulak Alan veya Ramsar Alanı olarak tescil edilen sulak alanların, Ramsar Sözleşmesi Sulak Alan Yönetim Planlaması Rehberi kapsamında korunması ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanması için 5 yıllık faaliyet planlarını içeren yönetim planları hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.

Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu

Sokak Hayvanı Rehabilitasyon Projesi ile 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ve Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği kapsamında geçici hayvan bakımevi yapımı ve sokak hayvanlarının kısırlaştırılması için yerel yönetimlere bütçe imkânları dâhilinde mali destek verilecektir.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2022
Program Adı:	SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
Alt Program Adı:	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM
Gerekçe ve Açıklamalar	

İklim değişikliği ile mücadele ve uyum alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında küresel iklim değişiklikleri, tarımsal çevre, kuraklık, çölleşme, diğer tarımsal afetler ve tarım sigortası ile ilgili hizmetleri yürütmek, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatında yer alan esaslar çerçevesinde yardım yapmak görevleri yürütülmektedir.

İklim değişikliğinin etkilerinin giderek arttığı günümüzde, "İklim Değişikliği ile Mücadele ve Uyum" alt programı ile tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır. Bu kapsamda iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

İklim değişikliğinin tarımsal üretim üzerindeki etkileri araştırılarak, stratejik ürünlerde verim tahmini, tarımsal kuraklık çalışmaları, tarım ve mera alanlarında erozyon belirleme ve önleme çalışmaları yürütülecektir. Ulusal Sera Gazı Emisyon Envanteri Kapsamında arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormanlık sektörde sera gazı emisyon ve yutak hesaplamaları yapılmaktadır.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre" eksenine ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı'nda yer alan "İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla etkin mücadele etmek" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormanlık sektörden kaynaklı sera gazı emisyonu ve yutak raporu sayısı	Adet	1	1	1	1	1	1

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Ülkemizde arazi kullanımı ve arazi kullanım değişikliğinden kaynaklı emisyon ve yutak miktarı hesaplanacaktır. Uluslararası İklim Değişikliği Paneli hesaplama metodları kullanılacaktır.

Hesaplama Yöntemi:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, TÜİK

Verinin Kaynağı:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Sorumlu İdare:

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- İklim değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık artırımı faaliyet sayısı	Adet	1	1	2	1	2	2

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Bakanlık personelinin iklim değişikliği konusunda bilgi ve kapasitenin artırılması hedefi kapsamında yapılan farkındalık etkinliklerinin sayısını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

İklim değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık eğitimlerinin sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması	1.250.000	0	1.110.000	1.300.000	1.400.000
Bütçe İçi	1.250.000	0	1.110.000	1.300.000	1.400.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	1.250.000	0	1.110.000	1.300.000	1.400.000
Bütçe İçi	1.250.000	0	1.110.000	1.300.000	1.400.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması**

İklim değişikliğinin tarımsal üretim üzerindeki etkileri araştırılacak, stratejik ürünlerde verim tahmini, tarımsal kuraklık çalışmaları, tarım ve mera alanlarında erozyon belirleme ve önleme çalışmaları yürütülecektir.

Ulusal Sera Gazı Emisyon Envanteri kapsamında arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormanlık sektörde sera gazı emisyon ve yutak hesaplamaları yapılmaktadır.

İl Müdürlüklerimizden fenolojik gözlem raporları alınmakta olup düzenli olarak Risk Değerlendirme Komitesi ile İzleme, Erken Uyarı ve Tahmin Komitesi toplanarak izleme ve değerlendirme yapılmaktadır.

PROGRAM PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2022
Program Adı	TARIM
Programı Yürüten İdare/İdareler:	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI, ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Programın Amacı: Çevresel, Sosyal ve Ekonomik Olarak Sürdürülebilir, Ülke İnsanınin Yeterli ve Dengeli Beslenmesinin Yanı Sıra Arz Talep Dengesini Gözeten, Verimliliği Yüksek, Sosyo-Ekonomik Olarak Gelişen Etkin Bir Tarım Sektörünün Oluşturulması ile Çiftçilerimizin Yaşam Standartlarının Yükseltilmesi

Anahtar Göstergeler

- 1- Bitkisel ürünlerin üretim miktarı
- 2- İhraç edilen bitkisel ürün değeri
- 3- Kırmızı et üretim miktarı
- 4- Tarımsal hasıla

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021	2021 YS	2022	2023	2024
		Planlanan	Gerç. Tahmini	Hedef	Tahmin	Tahmin
1- Bitkisel ürünlerin üretim miktarı	Milyon Ton	128	118	126	127	128

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bitkisel üretim değerindeki artışın izlenmesi ürün arzında sürdürülebilirliği sağlayacak politikalar üretilmesi için önemlidir.

Hesaplama Yöntemi: TÜİK verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021	2021 YS	2022	2023	2024
		Planlanan	Gerç. Tahmini	Hedef	Tahmin	Tahmin
2- İhraç edilen bitkisel ürün değeri	Milyon Dolar	6.300	9.567,42	10.160	10.800	11.300

Göstergeye İlişkin Açıklama: İhraç edilen bitkisel ürünlerin dolar bazındaki değerini ifade etmektedir. Gösterge, bitkisel ürün ihracatının 2024 yılına kadar ihracatta sağlayacağı tahmini katma değerini öngörülmesine katkı sağlamaktadır

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Kırmızı et üretim miktarı	Bin Ton	1.518	1.567	1.590	1.700	1.776

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bu gösterge ile kişi başı kırmızı et üretim miktarı, kırmızı ette arz güvenliği, hayvansal protein ihtiyacının ne kadarının kırmızı et ile karşılandığı ölçülmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Hesaplama metodu Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından uluslararası kabul görmüş kasaplık güç istatistiki yöntemi ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- Tarımsal hasıla	Milyar TL	297,8	362	377	390	400

Göstergeye İlişkin Açıklama: "Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık" faaliyet kollarına ait TÜİK tarafından yayınlanan gayrisafi yurtiçi hâsıla tablosunda yer alan verilerdir. Ülkemizdeki ve Dünyadaki ekonomik gelişmelere ve iklim şartlarına göre değişiklik gösterebilir.

Hesaplama Yöntemi: TÜİK tarafından yayınlanan iktisadi faaliyet kollarına göre gayrisafi yurtiçi hâsıla tablosunda yer alan "Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık" faaliyet kolu verileri kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı: Strateji Geliştirme Başkanlığı, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı: 2022
Program Adı: TARIM
Alt Program Adı: HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Gereğe ve Açıklamalar

Hayvansal ürünlerde arz güvenliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında; hayvancılığı geliştirmek, teşvik etmek ve teşvik esaslarını belirlemek, hayvansal üretim girdile ile hayvancılık işletmelerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve onay esaslarını belirlemek, izin ve her türlü ona işlemlerini yürütmek, yüksek vasıflı hayvan ırklarını yaygınlaştırmak, hayvansal üretimin insan sağlığı ve ekolojik denge koruyucu yöntemlerle yapılmasına ilişkin çalışmalar yapmak ve bunları denetlemek, hayvansal üretimin artırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak, hayvansal üretim ve geliştirme projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak, hayvan ısla programları uygulamak ve uygulatmak, Damızlık hayvan ithalat ve ihracatında teknik kriterleri belirlemek ve yürütmel hayvancılıkla ilgili bilgi sistemi oluşturmak, hayvansal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak, çayır, mera yaylaklar ve kışlakların ıslah ve muhafazasını sağlamak, korumak ve gerekli tedbirleri almak görevleri yürütülmektedir

Hayvancılıkta üretim faktörlerinin optimum kullanımı ve hayvancılık işletmelerin rasyonel gelişimini temin ederek verimliliğini artırmak, sektörde çalışan kişilerin gelirlerini artırarak yaşam standartlarını yükseltmek amaçlanmaktadır. Kaliteli protein kaynağı olan kırmızı et ve sütün tüketicilere makul ve istikrarlı fiyatlarla ulaştırılması hedeflenmektedir. Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Rekabetçi Üretim ve Verimlilik" eksenine ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı'nda yer alan "Kırsal alanda refahı yükseltmek, tarımsal üretimde verim ve kaliteyi artırarak istikrarlı gıda arzını sağlamak" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Bal üretimi miktarı	Bin Ton	104	120	96,344	122	125	127

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yıllık üretilen bal miktarını göstermektedir
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- Bal üretimi yapılan kovan sayısı	Bin Adet	8.179	8.200	8.733,39	8.250	8.300	8.400

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yıllık bal üretimi yapılan arılı kovan sayısını göstermektedir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Buzağı sayısındaki artış oranı	Yüzde	-1,16	5	-1,37	4	4	4

Göstergeye İlişkin Açıklama: Buzağı sayısının bir önceki yıla göre değişiminin değerlendirilmesi ile kırmızı et ve süt üretimindeki yeterlilik hakkında bilgi oluşmaktadır. Hedef kitle, yıllara göre buzağı sayısı bilgilerinden yararlanmak isteyen tüm gerçek/tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarıdır. Göstergenin takibi hayvansal üretimde yeterlilik ile hayvancılık politikalarının belirlenmesinde rol oynayacaktır.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- Büyükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	Kilogram	300	305	310	313	320	325

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:
Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Büyükbaş hayvan başına ortalama karkas verimini ifade etmektedir.
Toplam et üretim miktarının kesilen hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.
Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
5- Büyükbaş hayvan başına süt verimi	Kilogram	3.250	3.250	3.250	3.250	3.300	3.300

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:
Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Büyükbaş hayvan başına yıllık ortalama süt verimini ifade etmektedir.
Süt üretim miktarının sağılan hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.
Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
6- Büyükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	Yüzde	1,6	2	-0,7	2	3	3

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:
Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Büyükbaş hayvan sayısının yıllık artış oranını göstermektedir.
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.
Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
7- Çiğ süt-yem paritesi	Sayı	1,3	1,3	1,1	1,3	1,3	1,3

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:
Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Çiğ süt-yem paritesi süt üretiminde sürdürülebilirliğin göstergesi olup bir litre çiğ inek sütü ile asgari alınabilecek süt yemi miktarını ifade etmektedir.
Litre başına süt fiyatının bir kilogram süt yemi fiyatına bölünmesi ile hesaplanmaktadır.
Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
8- Çiğ süt üretim miktarı	Bin Ton	23.250	23.421	23.000	23.656	24.027	24.507

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:
Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Sağılan büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan elde edilen toplam yıllık süt miktarını göstermektedir.
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınmaktadır. (Hayvan sayısı ve ırka dair verimlilik çarpanı üzerinden hesaplanmaktadır.)
Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
9- Kanatlı hayvan eti üretimi artış oranı	Yüzde	-0,16	1,03	4,68	1,02	1,01	3,2

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:
Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Tavuk ve hindi eti üretim miktarları toplamının yıllık değişim oranını göstermektedir.
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.
Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
10- Kırmızı et üretim miktarı	Bin Ton	1.450	1.518	1.567	1.590	1.700	1.776

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:
Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Bu gösterge ile kişi başı kırmızı et üretim miktarı, kırmızı ette arz güvenliği, hayvansal protein ihtiyacının ne kadarının kırmızı et ile karşılandığı ölçülmektedir.
Hesaplama metodu Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından uluslararası kabul görmüş kasaplık güç istatistik yöntemi ile hesaplanmaktadır.
Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
11- Kırmızı et üretim miktarı artışı	Yüzde	20	7	7	7	7	4,4

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:

Bu gösterge bir önceki yıla göre kırmızı et üretim miktarındaki değişimi göstermektedir. İlgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı belirlenmektedir. (2020 yılından itibaren hesaplama modeli değişmiş olup, kasaplık güç hesaplama yöntemini kullanılarak açıklanacaktır.)

Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
12- Küçükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	Kilogram	20	20	20	21	21	21

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:

Küçükbaş hayvan başına ortalama karkas verimini ifade etmektedir. Et üretim miktarının kesilen hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
13- Küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	Yüzde	11,6	15	6,3	10	10	10

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:

Küçükbaş hayvan sayısının yıllık artış oranını göstermektedir Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
14- Mera islah ve amenajman alanı (kümülatif)	Bin Hektar	1.263,06	1.348	1.401	1.500	1.600	1.700

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:

Islah edilen mera, yaylak ve kışlak alanlarını ifade eder. Meralarda ot verimi ve kalitesini artırmak amaçlanmaktadır.

Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

İl müdürlüklerince yapılan islah projelerine ait alanlar toplanarak elde edilmektedir. Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
15- Sanayide kullanılan çiğ süt miktarı artış oranı	Yüzde	3,5	2,02	2,1	2,01	2	2

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:

Bu gösterge ile sanayiye giden süt miktarındaki değişim ölçülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
16- Sığır karkas et-yem paritesi	Sayı	20,77	22	17	22	22	22

Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:

Sığır karkas et-yem paritesi et üretiminde sürdürülebilirliğin göstergesi olup; bir kilogram karkas et ile asgari alınabilecek besi yemi miktarını ifade etmektedir.

Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Karkas et kilogram fiyatının bir kilogram besi yemi fiyatına bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Hayvancılık Genel Müdürlüğü
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
17- Sığır varlığı içindeki kültür irkinin oranı	Yüzde	49,2	52	49,44	50	51	51

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Bu gösterge kültür irki oranındaki değişimin hayvan başına süt ve karkas verimindeki artışa etkisinin belirlenmesinde kullanılmaktadır. Hedef kitle, toplam sığır sayısı içerisindeki kültür irki hayvan sayısı bilgilerinden yararlanmak isteyen tüm gerçek/tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarıdır. Göstergenin takibi hayvansal üretimde yeterlilik ile hayvancılık politikalarının belirlenmesinde rol oynayacaktır.

Hesaplama Yöntemi:

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ilgili yıldaki kültür irki sığır varlığının toplamının aynı yıldaki sığır sayısına oranlanması şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
18- Yumurta üretimi artış oranı	Yüzde	-0,55	2,33	-2,49	2,27	4,44	2,17

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tavuk yumurtası üretim miktarının yıllık değişim oranını göstermektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır

Verinin Kaynağı:

Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	815.674.000	21.744.753	875.454.000	1.004.720.000	1.107.877.000
Bütçe İçi	815.674.000	21.744.753	875.454.000	1.004.720.000	1.107.877.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Hayvansal Üretim Desteklenmesi	6.165.700.000	4.337.201.093	7.603.088.000	8.294.403.000	8.945.903.000
Bütçe İçi	6.165.700.000	4.337.201.093	7.603.088.000	8.294.403.000	8.945.903.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Mera Islah Faaliyetleri	392.378.000	18.368.976	483.078.000	538.286.000	589.550.000
Bütçe İçi	392.378.000	18.368.976	483.078.000	538.286.000	589.550.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	7.373.752.000	4.377.314.823	8.961.620.000	9.837.409.000	10.643.330.000
Bütçe İçi	7.373.752.000	4.377.314.823	8.961.620.000	9.837.409.000	10.643.330.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri**

Yeterli ve kaliteli kırmızı et ve çiğ süt üretimine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Arz fazlası çiğ sütün süt tozuna dönüştürülerek depolanma süresinin uzatılması ve ihraç edilmesi hedeflenmektedir.

Çiftlik hayvanlarına ait islah faaliyetlerinin yapılması, islahı yapılan hayvanlara ait tüm verim kayıtlarının tutulması ve sonuçlarının sahaya aktarılması çalışmaları yürütülecektir.

Projeler için alt yapı çalışmalarının yapılmasının yanı sıra hayvanlara ait verimler tutulmakta, genomik seleksiyon, suni tohumlama uygulamaları ile damızlık değeri yüksek hayvanların yetiştiricilikte kullanımı sağlanmakta, hayvan bakım, besleme, islah vb. konularda yetiştiricilere yönelik eğitim yayım faaliyetleri düzenlenmektedir.

Hayvansal Üretim Desteklenmesi

Çiğ süt ve kırmızı et yem paritesi sürekli ve etkili bir şekilde gözetlenerek, yetiştiriciler istikrarlı bir gelire kavuşturulacaktır. Hayvancılık desteklemeleri kapsamında arıcılık ve ipekböceği yetiştiricileri desteklenmektedir. Çiftlikte hayvan refahının geliştirilmesi için büyükbaş ve küçükbaş hayvan ahır ve ağılların modernizasyonuna hibe desteği sağlanacaktır. Alternatif üretim modelleriyle arıcılık, ipekböcekçiliği, kaz ve hindi yetiştiriciliği konusunda uygulanacak projelere hibe desteği sağlanacaktır.

Mera Islah Faaliyetleri

Hayvancılık sektörünün kaliteli kaba yem ihtiyacının karşılanması için mera, yaylak ve kıslakların islah edilerek otlatma kapasitesinin artırılması ve ot kalitesinin iyileştirilmesi sağlanacaktır.

Alt Program Adı: BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ**Gereke ve Açıklamalar**

Bitkisel ürünlerde arz güvenliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında bitkisel ürünlerde üretimi, verimliliği ve çeşitliliği artırmak, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunu ve standartlarını belirlemek ve denetlemek, bitkisel üretimi, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirmek, insan sağlığını ve ekolojik dengeyi gözeterek yeni üretim şekilleri belirlemek, bunları desteklemek, yaygınlaştırmak ve görev alanına giren faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesine yönelik ilgili kurumlarla koordinasyonu sağlamak, bitkisel üretim ile ilgili bilgi sistemlerini kurmak ve kullanılmasını sağlamak, tarım havzalarının faaliyet ve işleyişi ile ilgili hizmetleri yürütmek, 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek faaliyetleri yürütülmektedir.

Tarımsal ürünlerde arz talep dengesinin sağlanması ve fiyat değişimlerinin kontrol altına alınması amaçlanmaktadır. Bitkisel ürünlerde yeni geliştirilen verimli ve üstün özellikli çeşitlerin üretime kazandırılması, verimliliğin artırılması, sürdürülebilirliğin sağlanması, yeni yöntem, teknoloji ve kültürel uygulamaların üreticilere ulaştırılması, tarımsal mekanizasyon kullanımının artırılması, nadas alanlarının üretime kazandırılması, tarımsal üretim, tarım ve sanayi entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi, tarımsal faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesi, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunun belirlenmesi ve denetlenmesi, örtüaltı yetiştiriciliğin kayıt altına alınması, izlenmesi ve geliştirilmesi çalışmaları yürütülecektir. Ülkemiz için önemli, stratejik ve arz açığı olan tarım ürünlerini öncelikle kendi kaynaklarımızdan karşılamak, desteklemelerin daha sağlıklı ve rasyonel dağılımını sağlamak hedeflenmektedir.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Rekabetçi Üretim ve Verimlilik" eksenine ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı'nda yer alan "Kırsal alanda refahı yükseltmek, tarımsal üretimde verim ve kaliteyi artırarak istikrarlı gıda arzını sağlamak" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlayacaktır

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Ayçiçeğinde kendine yeterli oranı	Yüzde	60	69	62	65	66	66

Gösteregeye İlişkin Açıklama:

Yeterlilik derecesi; bir bölgenin kullanılabilir üretiminin (iç üretim) o bölgenin talebini ya da yurt içi kullanımını ne ölçüde karşılayacak durumda olduğunu gösterir. Yağlık ayçiçeğinde 40 krş/kg olarak uygulanan fark ödemesi desteği 2020 yılı ürünü için 50 krş/kg'a çıkarılmıştır. Bu artışla birlikte sektörün hammadde talebine bağlı olarak üretimde artış yaşanması öngörülmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- Bitkisel üretim değerindeki artış (GSYH)	Yüzde	15	15	15	15	15	15

Gösteregeye İlişkin Açıklama:

Bitkisel üretimdeki faaliyet gösteren ekonomik birimler arasındaki mal ve hizmet akışının parasal ifadesidir ve ilgili yıldaki Bitkisel üretim değerinin bir önceki yıl değerine göre artış oranını ifade etmektedir. Bitkisel üretim değerindeki artışın izlenmesi ürün arzında sürdürülebilirliği sağlayacak politikalar üretilmesi için önemlidir.

Hesaplama Yöntemi:

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı	Yüzde	7,6	4,9	-6,1	1,4	1,2	1,2

Gösteregeye İlişkin Açıklama:

İlgili yılda destek sağlanan bitkisel ürünlerin hammadde halindeki üretim miktarının bir önceki yıldaki üretim miktarına göre artış oranını ifade etmektedir. Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı, ürün arzında sürdürülebilirliği sağlayacak politikalar üretilmesi için önemlidir. 2021 yılında yaşanan kuraklık nedeniyle üretim miktarında düşüş yaşanmıştır.

Hesaplama Yöntemi:

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan bitkisel üretim istatistikleri esas alınarak, Bakanlık tarafından destek sağlanan ürünlerin üretiminde bir önceki yıla göre hesaplanan değişim oranıdır.

Verinin Kaynağı:

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- İhraç edilen bitkisel ürün değeri	Milyon Dolar	8.952	6.300	9.567,42	10.160	10.800	11.300
Göstergeye İlişkin Açıklama:	İhraç edilen bitkisel ürünlerin dolar bazındaki değerini ifade etmektedir. Gösterge, bitkisel ürün ihracatının 2024 yılına kadar ihracatta sağlayacağı tahmini katma değerini öngörülmesine katkı sağlamaktadır						
Hesaplama Yöntemi:	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.						
Verinin Kaynağı:	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK						
Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI						
Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
5- İhraç edilen bitkisel ürün miktarı	Ton	7.200.000	6.000.000	7.000.000	7.200.000	7.400.000	7.500.000
Göstergeye İlişkin Açıklama:	Gösterge kapsamında ihraç edilen bitkisel ürün miktarı takip edilmekte olup toplam ihracat içerisindeki katkısına ilişkin değerlendirme imkanı sağlamaktadır.						
Hesaplama Yöntemi:	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.						
Verinin Kaynağı:	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK						
Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI						
Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
6- İthal edilen bitkisel ürün değeri	Milyon Dolar	9.257	5.800	9.677	10.100	10.400	10.700
Göstergeye İlişkin Açıklama:	Gösterge kapsamında ithal edilen bitkisel ürün değeri takip edilmekte olup bitkisel ürünlerde arz talep dengesi de gözetilerek, ithal ve ihraç edilen bitkisel ürünler arasında kıyaslama yapılmasına imkan sağlamaktadır.						
Hesaplama Yöntemi:	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.						
Verinin Kaynağı:	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK						
Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI						
Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
7- İthal edilen bitkisel ürün miktarı	Ton	22.660.000	17.380.000	23.000.000	21.000.000	21.000.000	21.000.000
Göstergeye İlişkin Açıklama:	Gösterge kapsamında ithal edilen bitkisel ürün miktarı takip edilmekte olup temel anlamda üretim projeksiyonunun belirlenmesi amacıyla kullanılmaktadır.						
Hesaplama Yöntemi:	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.						
Verinin Kaynağı:	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK						
Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI						
Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
8- İyi tarım uygulaması yapılan üretim alanı	Hektar	254.754	275.000	389.500	401.000	413.000	425.000
Göstergeye İlişkin Açıklama:	İyi tarım uygulamaları kapsamında sertifikalandırılan alan takip edilmektedir.						
Hesaplama Yöntemi:	Sertifikalandırılan alanların toplamıdır.						
Verinin Kaynağı:	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü (Yetkilendirilen Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşları)						
Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI						
Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
9- Kaba yem üretimi	Milyon Ton	69	70	70	70,5	71	71,5
Göstergeye İlişkin Açıklama:	Bu gösterge ile kaliteli kaba yem üretim miktarı ölçülmektedir. Hedef kitle hayvancılık sektörüdür. Kaba yem üretim miktarı yıllık olarak hesaplanmaktadır.						
Hesaplama Yöntemi:	Meralar, yem bitkisi üretimi vb. kaynaklardan elde edilen yıllık kaba yem miktarları toplanarak elde edilmektedir.						
Verinin Kaynağı:	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK						
Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI						
Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
10- Kayıt altına alınan toplam bitki çeşidi sayısı (kümülatif)	Adet	14.853	16.300	16.419	18.003	19.593	21.100
Göstergeye İlişkin Açıklama:	Ülkemizde tohumluk ticaretine konu edilecek olan bitki türlerine ait çeşitlerin sayısının ölçümüdür. Yıl içerisinde kayıt altına alınan tüm bitki çeşitlerini kapsar. Hedef kitlesi tohumculuk sektörüdür. Bitkisel üretimde verimli, kaliteli ve üstün vasıflı çeşitlerin üretim planlaması ve takibinin sağlanması açısından fayda beklenmektedir. Verilerin temin edilmesi çeşit tescil başvurusu ile başlayıp tescil kaydı ile sonlanan bir süreci kapsadığından, raporlama işlemleri süreç sonuçlarına göre değişiklik gösterebilir.						
Hesaplama Yöntemi:	Kamu ve özel sektör tohumculuk kuruluşlarının yıllık olarak kayıt altına aldıkları tohumluk çeşidi sayısının toplamıdır.						
Verinin Kaynağı:	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü						
Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI						

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
11- Kota karşılığında gerçekleştirilen üretim (şeker)	Yüzde	100	100	100	100	100	100

Göstergeye İlişkin Açıklama:

4634 Sayılı Şeker Kanunu gereği yurt içi şeker talebinin Cumhurbaşkanlığı Makamınca belirlenen şeker kotalarına (A Kotası) karşılık olarak yapılan yurtiçi üretim ile karşılanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Şeker Fabrikalarından elde edilen A kotası karşılığı pancar şekeri (sakaroz) verileri ile hesaplanmaktadır. Yılı verisi, 1 Eylül'de başlayıp 31 Ağustos'ta tamamlanan pazarlama yılını içermektedir..

Verinin Kaynağı:

Şeker Dairesi Başkanlığı, Şeker Fabrikaları

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
12- Kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı	Bin Ton	382,96	380	406	385	388	390

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge ile kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı takip edilmekte olup, kültüre alınarak yetiştiriciliği yapılan ürünlerin yaygınlaştırılması ve tıbbi aromatik bitki tüketim bilincinin artmasına bağlı olarak üretimde artış öngörülmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'te yer alan üretim rakamlarında yıllar itibariyle ortaya çıkan artış ivmesi dikkate alınarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
13- Organik tarım faaliyeti yapılan üretim alanı	Hektar	382.665	375.000	349.858	357.000	364.000	371.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Organik tarım kapsamında sertifikalandırılan alan takip edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Sertifikalendirilen alanların hektar bazında toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
14- Sertifikalandırılan fide/fidan üretim miktarı	Adet	192.210.000	214.000.000	210.000.000	220.000.000	230.000.000	240.000.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge değeri yıllık olarak verilen sertifikalı fidan/fide üretim beyannamelerine istinaden sertifikalandırılan fidan/fide miktarını ifade etmektedir. Hedef kitlesi, ülkemizdeki fidan/fide üreticileri, ihraç eden kuruluşlar ve çiftçilerdir.

Hesaplama Yöntemi:

Yıllık olarak üretimi yapılan sertifikalı fidan/fide miktarıdır. Sertifikasyon kuruluşlarında düzenlenen sertifika verilerine göre gösterge rakamları Ocak ayı itibariyle raporlanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü, Karacabey Fidan ve Fide Test Merkezi Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
15- Sertifikalandırılan tohum üretim miktarı	Ton	1.242.000	1.300.000	1.300.000	1.400.000	1.500.000	1.600.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Ülkemizde üretilen tohum miktarlarından tohum sertifikasyon süreci tamamlandı sertifikalandırılan tohum miktarını ifade etmektedir. Hedef kitlesi, ülkemizdeki tohum üreticileri, yetiştiricileri ve kamu ve özel tohumculuk kuruluşlarıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Yıllık olarak üretimi yapılan sertifikalı tohum miktarıdır. Sertifikasyon kuruluşlarında düzenlenen sertifika verilerine göre gösterge rakamları takip eden yılın Mart ayı itibariyle raporlanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Kamu ve Özel Sertifikasyon kuruluşları

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
16- Tahıl ürünlerinde kendine yeterli oranı	Yüzde	87,8	95,5	84,3	87,6	90,2	94,7

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Yeterlilik derecesi; bir bölgenin kullanılabilir üretiminin (iç üretim) o bölgenin talebini ya da yurt içi kullanımını ne ölçüde karşılayacak durumda olduğunu gösterir. Hububat grubu ürünlerinde 2021 yılı üretiminde yağış yetersizliğinden kaynaklı verim kaybı öngörüsü çerçevesinde düşüş beklenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
17- Yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı	Milyon Ton	3,68	4,25	4,37	4,4	5,4	5,4

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yağlı tohumlu bitkiler grubundaki bitkisel ürünlerin üretim miktarındaki değişim takip edilecektir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
18- Yem bitkilerinde kendine yeterli oranı	Yüzde	91	92	86	87	88	89

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge ile yem bitkilerinde yeterli oranı takip edilmekte olup üretilen kaba yemin yeterli miktarının artırılması amaçlanmaktadır.
Hesaplama Yöntemi: Yıllık olarak üretilen kaba yem miktarının, toplam hayvan varlığımızın beslenmesi için ihtiyaç duyulan tüketim miktarını karşılama oranıdır.
Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	766.364.000	64.372.997	989.000.000	1.157.751.000	1.290.050.000
Bütçe İçi	766.364.000	64.372.997	989.000.000	1.157.751.000	1.290.050.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Bitkisel Üretimin Desteklenmesi	13.604.976.000	9.156.928.062	16.007.624.000	17.367.832.000	18.732.305.000
Bütçe İçi	13.604.976.000	9.156.928.062	16.007.624.000	17.367.832.000	18.732.305.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	14.371.340.000	9.221.301.060	16.996.624.000	18.525.583.000	20.022.355.000
Bütçe İçi	14.371.340.000	9.221.301.060	16.996.624.000	18.525.583.000	20.022.355.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

Bitkisel ürünlerde yeni geliştirilen verimli ve üstün özellikli çeşitlerin üretime kazandırılması, üretimin, verimliliğin artırılması, sürdürülebilirliğin sağlanması, yeni yöntem, teknoloji ve kültürel uygulamaların üreticilere ulaştırılması, tarımsal mekanizasyonun artırılması, nadas alanlarının üretime kazandırılması, bitkisel üretimi, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi, tarımsal faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesi, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunun belirlenmesi ve denetlenmesi, örtüaltı yetiştiriciliğin kayıt altına alınması, izlenmesi ve geliştirilmesi, seraçılığa uygun bölgelerde altyapının geliştirilmesi çalışmaları proje bazlı olarak yürütülmektedir.

Bitkisel üretimde çeşidin kayıt altına alınması için yetkili resmi kuruluş tarafından kurulan FYD (Farklılık, Yeknesaklık ve Durulmuşluk) denemeleri ile çeşidin diğer kayıtlı çeşitlerden farklılığı, yeknesaklığı (çeşide ait tüm tohumlukların aynı özelliğe sahip olması) ve çeşidin özelliklerinin durulmuşluğu (yıldan yıla herhangi bir değişim göstermemesi) belirlenmektedir.

"Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında eğitim yayım faaliyetleri, tüketici bilinçlendirilmesi ve organik ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler, organik tarımda ihtiyaç duyulan konularda yürütülen araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve organik ürünlere güvenliliğinin artması amacıyla denetimlerin faaliyetleri ile numune alımı faaliyetleri yürütülmektedir.

"İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında eğitim yayım faaliyetleri, tüketici bilinçlendirilmesi ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlere güvenliliğinin artması amacıyla denetim faaliyetleri yürütülmektedir.

Şeker pancarında verimliliğinin artırılarak şeker maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla eğitim ve yayım faaliyetleri yapılacaktır. Teknolojik alt yapı kullanarak nişasta bazlı şeker ve kristal şeker üretim ve arzının kotaya uygunluğu izlenecek ve denetlenecektir.

Bitkisel Üretimin Desteklenmesi

"Havza Bazlı Destekleme Modeli" ile 945 havza bazında en uygun yetişen ürünler belirlenmiş olup, 21 ürün destekleme kapsamına alınmıştır. Diğer ürünlerin de Havza Bazlı Destekleme Modeli kapsamında değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Alt Program Adı: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Gereçe ve Açıklamalar

Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında denizlerde ve iç sularda sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile avcılığının esaslarını belirlemek ve bunları teşvik etmek, balıkçı barınakları ve balıkçılık altyapı tesisleri kurulması, işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemek ve denetimini yapmak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, koruma, üretim ve yetiştiricilik alanlarını belirlemek ve bu alanları zararlardan koruyacak tedbirleri almak, ithal ve ihrac edilecek balıkçılık ve su ürünleri ile girdilerine ilişkin esasları belirlemek, balıkçılık ve su ürünleri üretim kaynaklarının geliştirilmesi ve verimliliğin artırılması ile ilgili faaliyetlerde bulunmak, kontrol ve denetimleri yapmak ve yaptırmak, balıkçılık ve su ürünleri üretiminin ve verimliliğin artırılması için gerekli girdilerin tedarikine ilişkin tedbirleri almak, balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğine uygun istihlal sahalarına ilişkin esasları belirlemek, istihlal vasıtalarının asgari vasıf ve şartlarını, kiralama ve kullanıma esaslarını belirlemek, balıkçılık ve su ürünleri üretim, geliştirme ve araştırma projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak, balıkçılık ve su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği ile ilgili bilgi sistemi oluşturmak görevleri yürütülmektedir.

Su ürünleri avcılığının sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda yapılması ve su ürünleri yaşama alanlarının korunması büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda kaynakların korunması, su ürünleri üretiminin devamlılığını sağlamada belirleyici faktördür. Su ürünlerinin yaşam alanlarının ve kaynakların korunmasını, kullanım dengesi gözetilerek işletilmesini sağlamak amacıyla; su ürünlerinin avcılık miktarlarının izlenmesi, stoklar ve avlanılacak miktarlara ilişkin bilgi edinilmesi, türlere ilişkin yönetim planlarının hazırlanması, alıcı ortam izleme çalışmalarının yapılması ve ülkemiz balıkçılarının uluslararası sularda avcılık yapabilme imkânlarının genişletilmesi amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Rekabetçi Üretim ve Verimlilik" eksenine ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı'nda yer alan "Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, sürdürülebilir işletimini sağlamak" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Desteklenen su ürünleri üretim miktarı (kümülatif)	Ton	212.561	315.000	292.439	376.000	460.000	550.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge ile desteklenen su ürünleri miktarı takip edilmekte olup su ürünleri yetiştiriciliğinin desteklenmesi sonucunda üretimde artış yaşanması ve sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının sağlanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Destekleme Tebliğinde yer alan hükümleri sağlayan ve başvuruda bulunan üreticilerin ibraz ettiği belgeler kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- Su kaynaklarına bırakılan balık sayısı (kümülatif)	Milyon Adet	19,5	25,8	76,239	136,239	201,299	271,299

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Balıklandırma ile doğal stokların artırılması ve nesli tehlikede olan su ürünleri stoklarının desteklenmesiyle üretim artışı sağlanması amaçlanmaktadır. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı su ürünleri üretim tesislerinin Bakanlığımız Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü uhdesine geçirilmesine müteakip Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'ne ilave olarak Adana, Amasya, Bolu, Elazığ, Edirne, İzmir, Şanlıurfa illerinde bulunan su ürünleri üretim tesislerinde yavru balık çalışmalarına başlanmıştır.

Hesaplama Yöntemi:

Gösterge değerinin hesaplanmasında su kaynaklarına bırakılan yavru balık sayısı kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Su ürünleri avcılık kontrol ve denetim sayısı	Adet	150.322	111.000	161.284	122.000	132.500	133.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Sürdürülebilir su ürünleri avcılığı ve kaynaklarının etkin ve dengeli kullanımını gözetmek amacıyla denetim mekanizmasının etkinliğinin yıllık ve dönemsel olarak değişkenliği izlenmektedir. Ayrıca yasa dışı av faaliyetlerinin yoğunlaştığı zamanlar ve dönemler ile sektörde gerçekleşen yenilikler gözlenmekte olup denetim altyapımızın geliştirilmesi konularında bu verilerden faydalanılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Bakanlığımız koordinesinde, ihbara ve program dahilinde periyodik olarak il müdürlüklerimizde deniz, içsular, karaya çıkış noktaları, balık halleri, nakil güzergahları, işleme ve değerlendirme tesisleri, soğuk hava depoları, toptan ve perakende satış yerlerinde yapılan denetim sayıları olarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- Su ürünleri desteklerinden yararlanan sayısı (kümülatif)	Sayı	1.975	2.500	2.622	3.275	3.950	4.600

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge ile su ürünleri desteklerinden yararlanan su ürünleri yetiştiricilerinin sayısı takip edilmekte olup su ürünleri yetiştiriciliğinin desteklenmesi sonucunda üretimde artış yaşanması ve sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının sağlanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Destekleme Tebliğinde yer alan hükümleri sağlayan ve başvuruda bulunan üreticilerin ibraz ettiği belgeler kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
5- Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı	Yüzde	4	19	30	13	10	10

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge, yılı su ürünleri ihracat tutarının bir önceki yıl ihracat tutarına göre artış oranını ifade etmektedir. Ülkemiz su ürünleri ihracatı konusunda net ihracatçı olup, su ürünleri üretiminin devamlılığının sağlanarak su ürünleri ihracatının artarak devam etmesi amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı bir önceki yıl gerçekleşen su ürünleri ihracatındaki değişim miktarı kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
6- Su ürünleri üretim miktarındaki artış oranı	Yüzde	14	15	17,5	15	15	15

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge, yılı su ürünleri üretim miktarının bir önceki yıl üretim miktarına göre artış oranını ifade etmektedir. Kaynakların koruma ve kullanım dengesi gözetilerek, sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının ve güvenli gıda arzının sağlanması amacıyla su ürünleri üretim miktarındaki artış takip edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Su ürünleri yetiştiriciliği taleplerinin değerlendirilmesi sonucu üretim faaliyetine geçen tesislerin bir önceki yıla göre üretim miktarlarındaki değişim kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
7- Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetim sayısı	Adet	6.000	6.500	8.482	7.000	7.500	8.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetimler ile kaynakların koruma ve kullanım dengesinin korunarak, sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının ve güvenli gıda arzının sağlanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Yetiştiricilik tesislerinde İl Müdürlükleri tarafından yapılan rutin ve rutin olmayan denetim sayılarıdır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri	661.018.000	15.689.341	842.155.000	964.465.000	1.073.529.000
Bütçe İçi	661.018.000	15.689.341	842.155.000	964.465.000	1.073.529.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi	191.000.000	85.224.309	153.520.000	167.101.000	180.201.000
Bütçe İçi	191.000.000	85.224.309	153.520.000	167.101.000	180.201.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	852.018.000	100.913.650	995.675.000	1.131.566.000	1.253.730.000
Bütçe İçi	852.018.000	100.913.650	995.675.000	1.131.566.000	1.253.730.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri**

Ekonomik öneme sahip olan, aşırı avcılığı yapılan, stokları her yıl azalmakta olan, avcılığına kota uygulanan su ürünleri türlerinin yıl boyunca izlenmesi ve gerek duyulması halinde yönetim planlarının geliştirilmesi için türlere ait biyolojik veriler her yıl toplanacaktır.

Ülke balıkçılık yönetimi için hem karaya çıkılan balık miktarının, hem de avcılık yapılan alanlardaki ticari stokların sürekli izlenmesi gerekmektedir. Bu amaçla hamsi, istavrit, palamut, lüfer ve kalkan türlerine ait stok miktarları izlenmektedir.

Su ürünleri stoklarının korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve yasadışı avcılığın önlenmesi için denizlerde ve iç sularda karaya çıkış noktalarında, yol güzergâhlarında, toptan ve perakende satış yerlerinde, balık unu fabrikalarında ve işleme tesislerinde denetim faaliyetleri yapılacaktır.

Yetiştiricilik tesislerinde de yavru bırakma, hasat, işletme kayıtları, destekleme faaliyetleri denetlenmektedir.

Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi

Su ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için deniz ve iç sularda potansiyel alanların taşıma kapasitesi belirlenerek su ürünleri üretim alanlarımızın artırılması ve yatırımcılara üretim kolaylığı sağlanması için yetiştiricilik alanları belirlenmektedir.

Üretimi gerçekleştirilen yavru balıklarla uygun bulunan su kaynaklarında balıklandırma yapılmakta belli kaynaklarda izleme çalışmaları da yürütülmektedir.

Su ürünleri yetiştiricilik ürünlerinin üretiminin izlenebilirliği ve güvenilirliği, ulusal/uluslararası pazarlamada markalaşma ve su ürünleri tüketiminin artırılmasına katkı sağlanması amacıyla yetiştiricilik ürünlerinin etiketlenmesi için yetiştiricilerin teşvik edilmesi planlanmaktadır.

Ülke genelinde su ürünlerinin tüketimini teşvik etmek amacıyla etkinlikler ve faaliyetler düzenlenecektir. Balığın beslenme önemi konusunda farkındalık oluşturmak için kamu spotu hazırlanacak ve ülkemizde kişi başına su ürünleri tüketimini artırmak amacıyla ülke genelinde çeşitli reklam, tanıtım vb. faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Alt Program Adı: TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME**Gereke ve Açıklamalar**

Tarimsal araştırma ve geliştirme alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında ulusal kalkınma planları doğrultusunda tarimsal araştırma ve geliştirme stratejilerini ve önceliklerini belirlemek amacıyla çalışmalar yapmak, projeler hazırlamak, hazırlatmak, uygulamak ve uygulatmak, çeşit ve ırk geliştirmek, tescil ettirmek ve bunların nüve materyallerini üretmek, yerli gen kaynaklarını korumak ve geliştirmek, gen kaynaklarına erişim ve bunların yararının paylaşımını sağlamak; yetkilendirme, izleme ve denetleme çalışmalarını yapmak, tarimsal ürün piyasalarındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri izlemek, Bakanlığın görev alanına giren konularda araştırmalar yapmak ve yaptırmak, toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve rasyonel kullanımı amacıyla araştırmalar yapmak, Bakanlığa bağlı araştırma kuruluşlarının araştırma hedeflerini belirlemek ve bu kuruluşları denetlemek, hayvan ve bitki hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçları hakkında ve bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddeler konusunda araştırmalar yapmak, denizlerde ve iç sularda su ürünlerine ilişkin bilimsel araştırmalar yapmak ve yapılmasını desteklemek, gıda, yem ve mekanizasyon konusunda araştırmalar yapmak, ulusal ve uluslararası alanda araştırma-geliştirme faaliyetleri yürütmek ve bu kapsamdaki projeleri desteklemek görevleri yürütülmektedir.

Tarimsal kaynakları korumak, iyileştirmek, devamlılığını sağlamak, üretimde verim ve kaliteyi artırmaya yönelik yöntem ve teknolojiler geliştirmek, yaygınlaştırmak, tarım ürünlerine erişilebilirliği ve gıda güvencesini sağlamak hedeflenmektedir. İç ve dış pazarın talep ettiği yeni tür ve çeşitler ile modern teknolojiler sektöre kazandırılacak ve kitle yayım araçlarının desteği ile yaygınlaştırılacaktır. Böylece üretim, verim ve kalite artırılabilecek, ürün çeşitliliğine katkı sağlanacaktır. Çeşit zenginliği yaratılarak, pazara arz süresinin uzatılmasına, yüksek verimli ve kaliteli, sofralık ve teknolojik değerlendirmeye uygun, biyotik ve abiyotik streslere dayanıklı/tolerant yeni çeşitlerin ıslahına, sık dikime uygun bodur ve yarı-bodur anaç ıslahına, çevreye-dost yoğun bahçecilik tekniklerinin geliştirilmesine, hasat ve hasat sonrası ürün ve kalite kayıplarının azaltılması için yeni yöntemler geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Rekabetçi Üretim ve Verimlilik" eksenine ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı'nda yer alan "Kırsal alanda refahı yükseltmek, tarimsal üretimde verim ve kaliteyi artırarak istikrarlı gıda arzını sağlamak, Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, sürdürülebilir işletimini sağlamak, İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla etkin mücadele etmek ve Biyolojik çeşitliliği korumak ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak" amaçlarına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarimsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Ar-ge faaliyetleri sonucu ıslah edilen tohumluk sayısı (kümülatif)	Adet	165	344	341	401	461	521

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Bitkisel üretim için geliştirilecek çeşit sayısını ifade eder. Tarla ve bahçe bitkilerinde sektörün ihtiyaçlarına göre yüksek verimli, kaliteli ve abiyotik-biyotik stres koşullarına dayanıklı yeni çeşitler geliştirilecektir. Yeni çeşitler ile ihracatın artırılması ve ekonomiye katkı sağlanması hedeflenmektedir. Olumsuz iklim ve toprak koşulları, alt yapı eksikliği (laboratuvar, arazi ekipman koşulları, personel istihdamı) hedefe ulaşılmasını etkileyen koşullardır.

Hesaplama Yöntemi:

Klasik ve modern ıslah teknikleri ile geliştirilen çeşit sayılarının toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarimsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- Arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki tohumu sayısı (kümülatif)	Adet	117.078	117.663	118.577	119.169	119.764	120.362

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Koruma altına alınan tohum sayısındaki artış sayesinde genetik kaynaklarımızın koruma altına alınması, araştırmalara Ar-Ge amaçlı kullanılması ve bu tohumların gelecek nesillere aktarılması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Koruma altına alınan tohum sayısı toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarimsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (Tohum Gen Bankaları)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Bitki sağlığı araştırmalarında kimyasal mücadeleye alternatif yeni bir metot, teknik ve ürün geliştirilen ar-ge faaliyet sayısı (kümülatif)	Adet	9	12	12	15	18	21

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge ile ülkemizde mevcut zararlı organizmalarla mücadelede başta biyolojik mücadele olmak üzere alternatif mücadele metotlarının kullanılmasına öncelik vermek ve ziraî mücadele ilaçlarının kullanımını asgariye indirmek suretiyle ziraî mücadelenin ekonomik ve etkili bir şekilde yapılabilmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Diğer taraftan pestisit kalıntısı olmayan güvenilir ürünler elde etmek, başta insan sağlığı olmak üzere çevreyi ve doğal dengeyi korumak da amaçlanmaktadır. Hedef kitlesi: üreticiler, üniversiteler, özel sektör, çiftçi örgütleri, vb. dir. Göstergenin elde edilmesini iklim koşulları, bütçe, teknik eleman eksikliği, altyapı sorunları, laboratuvar malzeme ve cihazlarının eksikliği etkileyebilecektir.

Hesaplama Yöntemi:

Uluslararası metotlar kullanılarak bilimsel araştırmaların yürütüldüğü laboratuvar, sera ve arazi çalışmaları sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- Bitkisel üretimde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	2.283	2.283	2.391	2.491	2.591	2.691

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Mevcut genetik ve yerli kaynaklarımızda bulunan materyal değerlendirilerek, gerektiğinde yurt dışından gen havuzu için materyal temin ederek; hastalıklara dayanıklı ve farklı ekolojik koşullara uygun, üretici ve tüketici taleplerine cevap veren klasik ve modern ıslah yöntemleri kullanılarak geliştirilecek yeni çeşitlerle üretim ve pazarlama potansiyelini artırmak amaçlanmaktadır. Ayrıca bu projeler ile kalite, yetiştirme tekniği ve hasat sonrası fizyoloji çalışmaları da yapılarak geliştirilen çeşitlerden en yüksek fayda sağlanması amaçlanmaktadır. Bitkisel üretim ve pazarlama potansiyelini artırmak için yürütülen Ar-Ge faaliyetlerinin toplam sayısıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
5- Gıda ve yemde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	75	105	100	120	145	165

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gıda ve yem güvenilirliğini sağlamaya, kaliteli gıda ve yem üretimini arttırmaya, geleneksel gıdaların endüstriyel üretimini teşvik etmeye, yeni ürünler geliştirmeye, gıda ve yem analizlerinde yeni metotların kullanımını yaygınlaştırmaya yönelik araştırma projeleri yapılarak gıda-yem sektörüne katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Enstitü Müdürlüklerimiz ile araştırma yetkisi bulunan Bakanlığımız Laboratuvar Müdürlüklerince gıda ve yem konularında yürütülen ve sonuçlandırılan Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) projelerinin sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
6- Hayvancılıkta yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	135	228	228	303	378	453

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Geliştirilen biyolojik ürün, teşhis metodu ve epidemiyolojisi tespit edilen hastalıkların sayısı ve ıslah proje sayıları ile ölçülmektedir. Amaç hayvan hastalıklarının erken teşhisi ile hastalıklara karşı biyolojik ürünlerin geliştirilmesini sağlamak, hayvan yetiştiriciliği yapan üreticilerin gelirlerini, hayvansal verim ve kaliteyi arttırmaktır. Göstergeyi olumsuz etkileyen şartlar, hayvan hastalıkları, iklim, bütçe, uzman personel yetersizliği ve yetişmiş personelin kurum değişikliği yapmasıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Hayvan sağlığı alanında sonuçlanmış biyolojik ürün, teşhis metodu ve epidemiyoloji projeleri ile hayvan yetiştirme, ıslah konularında yürütülen Ar-Ge faaliyetlerinin toplam sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
7- Koruma altına alınan hayvansal gen kaynaklarının sayısı	Adet	24.275	24.760	23.963	28.000	28.200	28.400

Göstergeye İlişkin Açıklama:

İrk bazında halk elinde ve Bakanlığımıza bağlı 6 araştırma enstitüsünde mevcut hayvan sayılarının belirlenen sayının altına düşmesinin engellenmesi hedeflenmektedir. Nesli tehlike, tehdit altında olan ve korunması gereken ırklarımızın belirlenmesi, ülkemize özgü hayvan genetik kaynaklarının sayılarının artırılması ve tanımlanması, bu ırkların yetiştirici elinde olanların desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Bakanlığımıza bağlı 6 araştırma enstitüsü bünyesinde korunan ve halk elinde koruma altına alınan gen kaynaklarının sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
8- Su ürünlerinde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	143	193	193	243	289	325

Gösterege İlişkin Açıklama:

Su Ürünleri Araştırma Kapasitesinin Desteklenmesi kapsamında, Balıkçılık Yönetimi, Su Ürünleri İslah ve Yetiştiriciliği, Su Ürünleri Genetik Kaynakları, Kaynak Yönetimi ve Çevre ve Su Ürünleri Teknoloji uygulamaları programı olmak üzere beş farklı program altında su ürünleri sektörünün ihtiyacı olan araştırmalar için yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Yeni teklif edilen ve devam eden projelerin toplamından sonuçlanan projeler çıkarılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
9- Toprak ve su kaynakları korumada yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	273	285	285	307	318	332

Gösterege İlişkin Açıklama:

Gösterege toprak ve su kaynaklarının korunması için yürütülen toplam proje sayısını (yeni teklif, devam, sonuç, bilgi) vermektedir. Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi çerçevesinde tarımsal sulama ve arazi ıslahı, bitki besleme ve toprak yönetimi, iklim değişikliği ve tarımsal ekoloji ile tarımsal mekanizasyon ve bilişim teknolojileri konularında ilgili paydaşlara uygulamada katkı sağlayacak Ar-Ge sonuçlarını aktarmak üzere yapılacak çalışmaları kapsamaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Toprak ve su kaynaklarının korunması için yürütülen toplam proje sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi	207.762.000	2.309.755	161.207.000	175.478.000	189.298.000
Bütçe İçi	207.762.000	2.309.755	161.207.000	175.478.000	189.298.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	995.296.000	43.667.916	1.215.565.000	1.354.327.000	1.445.629.000
Bütçe İçi	995.296.000	43.667.916	1.215.565.000	1.354.327.000	1.445.629.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	1.203.058.000	45.977.671	1.376.772.000	1.529.805.000	1.634.927.000
Bütçe İçi	1.203.058.000	45.977.671	1.376.772.000	1.529.805.000	1.634.927.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi**

Verim ve kaliteyi arttırmak, yeni çeşit ırk ve teknoloji geliştirmek, genetik kaynakları korumak ve sürdürülebilir kullanımı sağlamak için Ar-Ge destek programı 2007 yılından beri uygulanmaktadır.

Bu kapsamda özel sektör, üniversite ve STK'ların Ar-Ge projeleri desteklenmektedir. Uygulanan projeler izlenmekte ve denetlenmektedir.

Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri

Ülkemizde ekonomik öneme sahip bitkisel üretimdeki zararlı organizmalara karşı biyolojik ve biyoteknik mücadele için preparat veya tuzak geliştirilmesine yönelik projeler yapılacaktır.

Ülke genetik kaynaklarımızın kayıt altına alınması sağlanacaktır.

Hayvansal üretimde yüksek verimli ve kaliteli damızlıkların kullanılması suretiyle üretimi ve kaliteyi iyileştirmek, yeni metot ve teknolojiler ile ekolojilere uygun yetiştirme sistemleri geliştirmek, uluslararası rekabet gücünü arttırmak için araştırmalar yapmak amaçlanmaktadır.

Araştırmalar ile programlı aşılamaalarda kullanılan aşılardan etkinliklerinin artırılması, ortaya çıkan hastalıklarının teşhisinde hızlı ve güvenilir metotların, epidemiyolojik araştırmalar ile hastalıklarla mücadele stratejileri geliştirilecektir.

Alt Program Adı: TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ**Gerekçe ve Açıklamalar**

Tarım teknolojileri ve bilgi sistemleri alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında tarımsal mekanizasyon konusunda politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, plan ve projeler hazırlamak ve uygulamaya aktarılmasını sağlamak, tarımsal mekanizasyon düzeyinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yapmak, entegre idare ve kontrol sistemi dâhil olmak üzere, görev alanına giren konularda bilgi sistemleri kurmak, işletmek ve güncel tutmak görevleri yürütülmektedir.

Çevresel, sosyal ve ekonomik olarak sürdürülebilir, ülke insanının yeterli ve dengeli beslenmesinin yanı sıra arz talep dengesini gözeterek üretim yapısıyla uluslararası rekabet gücünü artırmış, ileri teknolojiye dayalı etkin bir tarım sektörü oluşturularak ihracatın ve verimlilik artışları yoluyla tarımsal katma değer artırılması sağlanacaktır. Tarımda ileri teknoloji kullanımı ve mekanizasyonun yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılması hedeflenmektedir. Kırsal alanda yaşam standartlarını yükseltmek ve üreticilerin sorunlarına çözüm bulmak için modern teknolojinin tarımsal üretim sürecine dâhil edilmesini sağlamak amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Rekabetçi Üretim ve Verimlilik" eksenine ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı'nda yer alan "Kırsal alanda refahı yükseltmek, tarımsal üretimde verim ve kaliteyi artırarak istikrarlı gıda arzını sağlamak" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Tarımsal mekanizasyon araçlarına yönelik düzenlenen deney raporu sayısı	Adet	1.109	1.250	1.544	1.500	1.500	1.500

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tarımsal mekanizasyon araçlarının kredili satışına esas deney ve denetimlerle ilgili tebliğ kapsamında; Bakanlığımızca deney yapma yetkisi verilmiş olan kurumlar tarafından düzenlenen deney raporunu ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Bakanlığımızca deney kuruluşlarına sevki yapılması sonrasında hazırlanan deney raporları sayısı toplanarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (Bakanlık tarafından yetkilendirilen Deney Kurumları)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- Yapay zekâ kapsamında üretim planlamasına dâhil edilen ürün sayısı	Adet	12	13	13	15	16	17

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Entegre İdare ve Kontrol Sisteminde yer alan "Alan İzleme Sistemi"nin amacı, tahmin sonuçları ile çiftçi beyanlarını karşılaştırarak hatalı beyanların önüne geçilmesi, yerinde kontrollerin yerine yapay zekânın kullanılmasıdır. Doğruluk oranının artırılması; farklı fenolojik alanlar için farklı ve etkin algoritmanın hazırlanmasına, saha doğruluk verilerinin yüzde yüz doğru olmasına, makine öğrenmesi için kullanılacak verilerin kalitesine ve yıllar itibarıyla bilgi birikimine bağlıdır. Bu çalışma ile elde edilen doğruluk değeri yüksek ürünler desteklerin izlenmesi ve üretim planlaması vb. çalışmalarda da kullanılabilir. Bu tabloda yer alan rakamlar **kümülatif değeri** ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Üretim planlamasına dâhil edilen ürün sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri	32.500.000	3.236.383	4.000.000	3.500.000	3.500.000
Bütçe İçi	32.500.000	3.236.383	4.000.000	3.500.000	3.500.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	32.500.000	3.236.383	4.000.000	3.500.000	3.500.000
Bütçe İçi	32.500.000	3.236.383	4.000.000	3.500.000	3.500.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri**

Tarımsal mekanizasyon konusunda mevcut durum tespiti yapılacak, ardından yeni tarım teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır. Uydu görüntüleri ve yazılım teknolojileri kullanılarak stratejik olan bitkisel ürünlerin dijital imzalarının çıkarılması ile üretim planlamasının altlığı oluşturulacaktır.

PROGRAM PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2022
Program Adı	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Programı Yürüten İdare/İdareler:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI, ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Programın Amacı: Toprak ve Su Kaynaklarının Etkin ve Sürdürülebilir Kullanımının Sağlanması, İklim Değişikliği, Çölleşme ve Erozyonla Etkin Mücadele Edilmesi

Anahtar Göstergeler

- 1- Arazi toplulaştırma faaliyet alanı
- 2- Sulama oranı
- 3- Sulamaya açılan alan (DSİ, brüt)
- 4- Sulamaya açılan net tarımsal alan (kümülatif)
- 5- Toplam yararlanılan su miktarı
- 6- Toprak kaybı önlenen kontrol altındaki alan büyüklüğü (kümülatif)

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021	2021 YS	2022	2023	2024
		Planlanan	Gerç. Tahmini	Hedef	Tahmin	Tahmin
1- Arazi toplulaştırma faaliyet alanı	Hektar	6.019.124	6.021.970	6.771.222	8.201.810	8.801.810

Göstergeye İlişkin Açıklama: DSİ Genel Müdürlüğünce arazi toplulaştırması yapılan alanın Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce kadastro kontrolü ve tapu tescili sonucu oluşan kısmı, hektar (ha) olarak arazi toplulaştırması yapılmış alan olarak gösterge ile takip edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Arazi toplulaştırması yapılan alanın kadastro kontrolünden sonra tapuda tescili yapılan alan hektar olarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021	2021 YS	2022	2023	2024
		Planlanan	Gerç. Tahmini	Hedef	Tahmin	Tahmin
2- Sulama oranı	Yüzde	66	67	67	68	69

Göstergeye İlişkin Açıklama: DSİ tarafından işletmeye açılan sulama alanlarında sulama oranının yüzde 67'ye çıkarılması hedeflenmekte olup gösterge ile izlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Sulama yapılan alanın sulama yapılabilecek toplam alana oranı yüzde olarak hesaplanmaktadır. Sulama Oranı Anahtar Göstergesinin verileri izleyen yılın Nisan ayında elde edildiğinden yılsonu gerçekleşmesi hücrelerine girilen veri tahminidir.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Sulamaya açılan alan (DSİ, brüt)	Hektar	4.560.157	4.563.414	4.668.952	4.773.487	4.874.266

Göstergeye İlişkin Açıklama: DSİ tarafından sulamaya açılan alan (brüt), hektar olarak takip edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Sulama tesisleri inşaatını müteakip açılan brüt alan hektar cinsinden hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- Sulamaya açılan net tarımsal alan (kümülatif)	Milyon Hektar	0	3,53	3,62	3,72	3,81

Göstergeye İlişkin Açıklama: DSİ tarafından inşa edilen tesislerde sulama yapılan net alan, hektar (ha) olarak takip edilecektir. Yıl içerisinde sulamaya açılan alan izleyen yıllarda işletmeye alınmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Sulamaya açılan brüt alan üzerinden yollar, depo vs. alanlar çıkarıldıktan sonra geriye kalan net alan hektar cinsinden hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
5- Toplam yararlanılan su miktarı	Bin m3	58.650.000	58.414.000	59.374.000	61.524.000	62.334.000

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizin kullanılabilir su potansiyeli yıllık 112 milyar metreküptür. 2021 yılı sonu itibarıyla; 45,05 milyar metreküpü (%77) sulamada, 13,36 milyar metreküpü (%23) içme-kullanma ve sanayi suyunda olmak üzere toplam 58,41 milyar metreküpü kullanılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Gerçekleşmesi tamamlanan son yılın üzerine kümülatif olarak eklenmeler yapılmak suretiyle hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
6- Toprak kaybı önlenen kontrol altındaki alan büyüklüğü (kümülatif)	Bin Hektar	1.617	1607,69	1642,69	1667,69	1712,69

Göstergeye İlişkin Açıklama: Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kaybının azaltılması amacıyla havza bazında entegre ve katılımcı kalkınma modeli yaklaşımı esas alınarak yerel yönetimler, halk ve diğer ilgi gruplarıyla iş birliği çerçevesinde erozyonla mücadele edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Toprak kaybı kontrol altına alınan alan büyüklüğü hektar olarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Orman Genel Müdürlüğü veri kayıt sistemi

Sorumlu İdare: ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı: 2022
Program Adı: TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Alt Program Adı: TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI
Gerekçe ve Açıklamalar

Toprak kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve etkin kullanımı alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında, toprağın korunması ve tabii kaynakların geliştirilmesi amacıyla; su havzalarının geliştirilmesine yönelik ulusal ve bölgesel düzeyde planlama yapmak, politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, tarımsal sulamada verimliliği artırmak, uygun sulama tekniklerinin kullanılmasını sağlamak, toprak kaynaklarını korumak, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile verilen görevleri yapmak, arazi edindirme işlemlerini yapmak, tarımsal arazilerin parçalanmasını önlemek görevleri yürütülmektedir.

Toprağın korunması ve tabii kaynakların geliştirilmesi amacıyla; Arazi kullanım planları ile su potansiyeli, toprak veri tabanı ve haritaları esas alınarak toprağın niteliği, arazinin yeteneği ve diğer arazi özellikleri gözetilerek uygun arazi kullanım şekilleri belirlenecektir. Detaylı toprak etütleri ile "ulusal toprak veri tabanı" çalışması tamamlanacaktır. Arazi edindirme çalışmaları ile işletmelerin, arazi büyüklüğünün yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüğüne ulaştırılması sağlanacaktır. Ekonomik olarak sulanabilir tüm arazilerin modern tekniklerle sulanması için sulama tesisi inşaatları yapılacak tarımda suyun etkin ve verimli kullanılması sağlanacaktır.

Ulusal ve uluslararası düzeyde eğitim programları yoluyla su sektöründe faaliyet gösteren kurumların kapasite gelişimlerine katkı sağlanacaktır. Su konusunda AR-GE faaliyetleri yürütülerek ve uluslararası kuruluşlarla işbirlikleri geliştirilerek ülkemizin küresel su meselelerinin çözümü için su konusundaki bilgi, tecrübe ve başarıları muhtelif platformlarda paylaşılacaktır.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre ve İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi" eksenleri ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı'nda yer alan "Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimini sağlamak" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve islah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	0	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Arazi kullanım planlaması yapılan alan	Hektar	0	4.080.122	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Arazi kullanım planları ile su potansiyeli, toprak veri tabanı ve haritaları esas alınarak toprağın niteliği, arazinin yeteneği ve diğer arazi özellikleri gözetilerek uygun arazi kullanım şekilleri belirlenecektir. Arazi kullanım planlaması çalışmaları kapsamında üretim potansiyeli yüksek, öncelikli korunması gereken tarım arazileri, mevcut ve potansiyel kullanım şekilleri ile arazi kullanım türleri belirlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Proje bazlı yıllık arazi kullanım planlaması yapılan alan miktarıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2019	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- Detaylı toprak etüdü yapılan alan	Hektar	50.457	2.050.457	0	500.000	500.000	500.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Detaylı toprak etütleri ile seri bazlı çalışılarak "ulusal toprak veri tabanı" çalışması tamamlanacaktır. Bu veri tabanında bulunan toprak haritaları, arazi ile ilgili her türlü planlama, proje ve karar aşamalarında bulunması gereken en önemli doğal kaynak araştırmalarıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Proje bazlı detaylı toprak etüdü yapılan alan miktarıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Koruma altına alınan ova sayısı (kümülatif)	Adet	315	365	429	439	450	465

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tarımsal üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovalar, İl Toprak Koruma Kurullarından görüş alınarak Bakanlığın teklifi ve Cumhurbaşkanlığı Kararı ile büyük ova koruma alanı olarak belirlenir. Tarımsal bütünlük gözetilerek tarım arazilerinin korunması esas alınmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Cumhurbaşkanlığı Kararı ile koruma altına alınan toplam ova sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele	22.235.000	8.265.890	0	436.000	469.000
Bütçe İçi	22.235.000	8.265.890	0	436.000	469.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı	281.318.000	7.860.794	302.565.000	331.835.000	350.457.000
Bütçe İçi	281.318.000	7.860.794	302.565.000	331.835.000	350.457.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	303.553.000	16.126.684	302.565.000	332.271.000	350.926.000
Bütçe İçi	303.553.000	16.126.684	302.565.000	332.271.000	350.926.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Çölleşme ve Erozyonla Mücadele**

29/10/2021 tarihli ve 31643 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlanmış olup 2023 ve 2024 tahmini maliyet rakamları Orta Vadeli Program tavan rakamlarıdır.

Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı

Arazi kullanım planları yapılarak üretim potansiyeli yüksek, öncelikli korunması gereken tarım arazileri ile mevcut kullanım ve potansiyel kullanım şekilleri belirlenecektir. Bu kapsamda İl Müdürlükleri ile birlikte 1/25000 ölçekli çalışmalara başlanılmıştır. Türkiye topraklarının tüm özellikleri ile tanınması için detaylı toprak etütleri ile seri bazlı çalışılarak ulusal toprak veri tabanı oluşturulacaktır.

Alt Program Adı: SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI

Gereke ve Açıklamalar

Su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve etkin kullanımı alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi ve kullanılmasına ilişkin politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, su kaynaklarının kıyı suları dahil olmak üzere koruma-kullanma dengesi gözetilerek, sucul çevrenin ekolojik ve kimyasal kalitesinin korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla havza bazında nehir havza yönetim planları hazırlamak, hazırlatmak, bütüncül nehir havzaları yönetimi ile ilgili mevzuat çalışmalarını yürütmek, su kaynaklarının korunması ve yönetimi ile ilgili uluslararası sözleşmeler ve diğer mevzuattan kaynaklanan süreçleri takip etmek, sınır aşan ve sınır oluşturan sulara ilişkin işleri ilgili kurumlarla işbirliği içinde yürütmek, ulusal su veri tabanı oluşturmak, su kirliliği açısından hassas alanları ve nitrata duyarlı hassas alanları tespit etmek ve izlemek, içme ve kullanma suyu arıtma tesislerinin tasarım esaslarını, normlarını ve kriterlerini belirlemek, projeleri onaylamaya yetkili kurum ve kuruluşları tespit etmek, tesisleri işletecek elemanların eğitimlerini temin etmek, sertifikalarını vermek, iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ile ilgili çalışmalar yapmak, havza bazında kirliliğin önlenmesi ile ilgili tedbirleri ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, değerlendirmek, güncellemek ve uygulamaların takibini yapmak, yer üstü ve yer altı sularının kalite ve miktarının korunmasına yönelik hedef, ilke ve alıcı ortam standartlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, su kalitesini izlemek veya izletmek, taşkınlarla ilgili strateji ve politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak ve ilgili mevzuatı ve taşkın yönetim planlarını hazırlamak, nehir havza yönetim planlarına uygun olarak sektörel bazda su kaynaklarının tahsislerine ilişkin gerekli koordinasyonu yapmak, toprak ve sulama suyu analiz laboratuvarlarının kuruluş esaslarını belirlemek; arazi, toprak, su kaynakları ile ilgili analizleri ve toprak, arazi ve su sınıflandırması yapmak, görevleri yürütülmektedir.

Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır. İçme-kullanma suyu, sanayi ve tarım sektörlerinde su verimliliğinin iyileştirilmesi çalışmaları ile su kaynaklarının sürdürülebilirliğinin sağlanacaktır. Taşkın Yönetim Planları ve Kuraklık Yönetim Planları hazırlanacak, suyun oluşturabileceği taşkın zararlarından yerleşim yerleri ve tarım arazilerinin korunması sağlanacaktır.

Ulusal ve uluslararası düzeyde eğitim programları yoluyla su sektöründe faaliyet gösteren kurumların kapasite gelişimlerine katkı sağlanacaktır. Su konusunda AR-GE faaliyetleri yürütülerek ve uluslararası kuruluşlarla işbirlikleri geliştirilerek ülkemizin küresel su meselelerinin çözümü için su konusundaki bilgi, tecrübe ve başarıları muhtelif platformlarda paylaşılacaktır.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre ve İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi" eksenleri ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı'nda yer alan "Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimini sağlamak" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamak yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- İçme suyu havzası koruma planı sayısı (kümülatif)	Adet	18	18	18	24	24	25

Göstergeye İlişkin Açıklama:

İçme suyu kaynaklarının kirlenmesinin önlenmesi ve sürdürülebilir kullanımının sağlanabilmesi için havzaya özgü koruma esasları ve koruma alanlarının belirlenmesi maksadıyla öncelikli havzalarda hazırlanan içme suyu havzası koruma planı sayısıdır. 2020 yılı itibarıyla Melen Barajı Özel Hükümleri yayımlanmıştır.

İhaleleri 2020 yılı Aralık ayında yapılan Kadıköy Barajı (Edirne), Seve Barajı (Kilis), Karaçomak Barajı (Kastamonu) ve Kızılcapınar Barajı (Zonguldak) Özel Hükümleri projeleri devam etmekte olup, 2022 yılı sonuna kadar tamamlanması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:

Sorumlu İdare:

Tamamlanan içme suyu havzası koruma planı sayısıdır.

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- Kuraklık yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	Adet	15	15	15	22	25	0

Gösteregeye İlişkin Açıklama:

2022 yılsonu itibarı ile 22 havzada (Konya, Antalya, Doğu Akdeniz, Batı Akdeniz, Burdur, Akarçay, Küçük Menderes, Kuzey Ege, Van Gölü, Fırat-Dicle, Seyhan, Ceyhan, Asi, Gediz ve Büyük Menderes, Meriç-Ergene, Marmara, Sakarya, Susurluk, Kızılırmak, Batı Karadeniz ve Yeşilirmak Havzaları) Kuraklık Yönetim Planı hazırlanması hedeflenmektedir. 2023 yılı sonuna kadar ülkemizde yer alan 25 havzanın Kuraklık Yönetim Planlarının tamamlanması hedeflenmektedir. Kuraklık yönetim planları ile muhtemel kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin azaltılması ve kuraklık problemlerinin çözümüne yönelik olarak kuraklık öncesinde, esnasında ve sonrasında iyileştirme ve müdahale etme gibi çalışmaların planlanması ve yönlendirilmesi sağlanacaktır.

Hesaplama Yöntemi:

Kuraklık yönetim planı tamamlanan havza sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Nehir havza yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	Adet	8	11	11	11	12	12

Gösteregeye İlişkin Açıklama:

Nehir Havza Yönetim Planları ile havzalardaki yerüstü ve yeraltı suyu kaynakları su kütleleri bazında incelenmekte, su kütlelerinin üzerindeki noktasal, yaylı ve hidromorfolojik tüm baskı ve etkiler ile izleme çalışmaları sonucu suyun miktar ve kalite durumları belirlenmektedir. Tüm su kütlelerinde iyi su durumuna ulaşılması amacıyla alınması gerekli tedbirler ve maliyetler ortaya konulmakta, ekonomik analiz ve modelleme çalışmaları yapılarak önceliklendirilen tedbirlerin uygulama dönemleri belirlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Tamamlanan Nehir Havza Yönetim Planı sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- Sektörel su tahsis planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	Adet	6	6	6	6	11	11

Gösteregeye İlişkin Açıklama:

'Ulusal Havza Yönetim Stratejisi' çerçevesinde Sektörel Su Tahsis Planları ile sektörler arasında kuraklık koşullarının dikkate alınarak su paylaşımının geleceğe yönelik olarak planlanması ve her sektörün ihtiyacı olan suyun planlı bir şekilde karşılanması amaçlanmaktadır. Ayrıca iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi de dikkate alınarak 5 farklı kuraklık durumunda (normal, hafif, orta, şiddetli ve çok şiddetli kuraklık) her bir alt havza bazında su potansiyeli belirlenerek sektörlerin öngörülen kuraklıktan en az şekilde etkilenmesi sağlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Tamamlanan Sektörel Su Tahsis Planı sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
5- Su kaynaklarında araştırma faaliyetleri sayısı (kümülatif)	Adet	28	26	26	28	28	29

Gösteregeye İlişkin Açıklama:

Su kaynaklarında yapılan araştırma faaliyetlerini kapsamaktadır. Hedef kitle, ilgili birimler ile kamu kurum ve kuruluşlarıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Su kaynaklarında tamamlanan araştırma faaliyet sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
6- Su verimliliği çalışmaları sayısı (kümülatif)	Adet	2	3	3	3	4	4

Gösteregeye İlişkin Açıklama:

Gösterge ile su verimliliğine ilişkin yürütülen çalışmaların sayısı ölçülecektir.

Hesaplama Yöntemi:

Tamamlanan su verimliliği çalışma sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
7- Taşkın yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	Adet	23	23	23	23	25	0

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Taşkın Yönetim Planı ile taşkın riski ön değerlendirmesi, tehlike haritaları ve risk haritalarının çıktılarını kullanarak, taşkın öncesi, anı ve sonrasında yapılması gereken çalışmaların, alınacak önlemlerin ve yatırımların yönlendirilebilmesi ile farkındalığın artırılarak can ve mal kayıplarının asgari seviyeye indirilmesi hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Taşkın yönetim planı tamamlanan havza sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
8- Yeraltı suyu kütlerinin kalite ve miktar durumu belirlenen havza sayısı (kümülatif)	Adet	12	13	12	13	14	14

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Yeraltı su kütlerinde yapılan araştırma faaliyetlerini kapsamaktadır. Hedef kitle; ilgili birimler, kamu kurum ve kuruluşlarıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Tamamlanan araştırma faaliyetlerinin çalışıldığı havza sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
9- Yerüstü ve yeraltı sularında nitrat izlemesi yapılan istasyonlarda analizlerin gerçekleştirilme oranı	Yüzde	92	90	96	90	90	90

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Yerüstü ve yeraltı su kaynaklarında nitrat ve ötrofikasyon analizleri yapılan aktif istasyonlardan alınan ve nitrat bilgi sistemine kayıt edilen numunelerde yapılan analiz sayısının, yapılması planlanan analiz sayısına oranını ifade eder. Yerüstü sularında ayda bir kez, yeraltı sularında üç ayda bir kez olmak üzere analizler yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Nitrat bilgi sistemine kayıt edilen nitrat ve ötrofikasyon analizleri sayısının, yapılması planlanan analiz sayısına oranlanmasıyla bulunmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler	65.744.000	14.941.843	78.488.000	87.065.000	94.692.000
Bütçe İçi	65.744.000	14.941.843	78.488.000	87.065.000	94.692.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	65.744.000	14.941.843	78.488.000	87.065.000	94.692.000
Bütçe İçi	65.744.000	14.941.843	78.488.000	87.065.000	94.692.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler**

Yerüstü su kaynaklarının mevcut kullanımı ve su kalitesini etkileyen noktasal ve yayılı kirletici baskı unsurları ortaya konulacak ve izleme çalışmalarından faydalanılarak su kalite durumu tespit edilecektir. Kirlenmiş veya kirlenme tehdidi altında bulunan yerüstü su kaynakları için Eylem Planları hazırlanacak ve takibi yapılacaktır.

Sularda tarımsal kaynaklı nitrat kirliliği izleme konusunda eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütülecektir. Tarımsal kaynaklı nitrat kirliliği izlenen istasyon sayıları, kirliliği temsil edecek seviyeye çıkarılarak yüzey ve yeraltı sularında nitrat kirliliği izleme çalışmaları yürütülecektir. İzleme sonuçlarına bağlı olarak nitrate hassas bölgeler belirlenecek, bu bölgelere özgü tarımsal eylem planları uygulanacaktır.

Bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi ile sulama suyunun etkin kullanımı artıracak, birim alandan daha fazla ürün/gelir elde edilerek çiftçilerin refah seviyesi yükseltilecektir.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı: 2022
Program Adı: TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ
Alt Program Adı: DOĞA TURİZMİ
Gereke ve Açıklamalar

Doğa turizmi alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve sulak alanların tespiti, bunlardan Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tescil edilenlerin korunması, geliştirilmesi, tanıtılması, yönetilmesi, işletilmesi ve işlettirilmesi ile ilgili işleri yürütmek ve denetlemek, 09/08/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ile verilen görevleri yürütmek, orman ve orman rejimine tabi yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları ile sulak alanların ve benzeri koruma alanlarının tescil ve ilanını yapmak görevleri yürütülmektedir.

Korunan alanların kaynak değerlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, korunan alanlardan elde edilen gelirlerin artırılması ve tabiatın korunmasına yönelik bilincin geliştirilmesi maksadıyla; ülke genelinde Doğa Turizmi Master Planları, Uygulama Eylem Planları ve İllerin Doğa Turizm haritaları hazırlanmıştır. Hazırlanan eylem planları doğrultusunda belirlenen faaliyetlerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülerek doğal kaynakların sürdürülebilirliğine ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır. Korunan alanlar ve civarında yaşayan halka yönelik alternatif gelir kaynakları oluşturmak üzere destek faaliyetleri yapılacaktır.

2873 sayılı Milli Parklar Kanununa tabi korunan alanların yönetiminde en etkili araç alan özelinde hazırlanan korunan alan planlarıdır. Bu kapsamda bu alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi maksadıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ve tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanları için de yönetim planları yapılacaktır.

Korunan alan planları hazırlandıktan sonraki aşama bu planlarda öngörülen uygulamaların onaylı projelerle gerçekleştirilmesidir. Bu kapsamda Milli Parklar Kanununa göre ilan edilen ve yönetilen milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarında hazırlanan planlara uygun projelendirme çalışmaları yapılacaktır.

Hâlihazırda 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu çerçevesinde belirlenen ve yönetilen; milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı ve tabiat anıtı sayısı ve alanı her geçen yıl artış göstermektedir. Artan ziyaretçi sayısına bağlı olarak korunan alanlara gelen ziyaretçilere yönelik alt ve/veya üst yapı tesisi ihtiyacı gündeme gelmektedir. Bu ihtiyacı karşılamak maksadıyla milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarında ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, tabiat eğitim merkezi vb. destek üniteleri ve tesisler yapımına yönelik süreçler yürütülecektir.

Sulak alanlarda ziyaretçi merkezi giriş-kontrol ünitesi, kuş gözlem üniteleri, bilgilendirme ve yönlendirme tabelaları, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. destek üniteleri gibi tesislerin yapılması hedeflenmektedir.

Korunan Alanların Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi Aracı (METT), korunan alanlarda gerçekleştirilen uygulamaların korunan alan yönetimine etkilerini ortaya koymak maksadıyla kullanılmaktadır. Bu kapsamda korunan alanlarda gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında yönetim etkinliğindeki artışlar düzenli olarak izlenecektir.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre ve Rekabetçi Üretim ve Verimlilik" eksenini ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planında yer alan "Biyolojik çeşitliliği korumak ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesini sağlanacaktır

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Doğa turizmi eylem planı kapsamında düzenlenen faaliyet sayısı (adet) (kümülatif)	Adet	843	1.018	1.168	1.468	1.768	2.128

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Korunan alanlarda yürütülen faaliyetler ile toplumun tabiat turizmine ilgisi artırılabilmektedir. Korunan alanlara gelen ziyaretçi sayısı artırılarak ekonomik fayda sağlanacaktır. Hedef kitlesi, korunan alan ziyaretçileridir.

Hesaplama Yöntemi:

Doğa Turizmi Master Planları kapsamında düzenlenen faaliyet sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- Korunan alan plan sayısı (kümülatif)	Adet	371	401	416	446	476	506

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Korunan alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi amacıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ve tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanları için de yönetim planları yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Korunan alanlarda yönetim etkinliğinin güçlendirilmesi amacıyla hazırlanan "Uzun Devreli Gelişme Planı", "Gelişme Planı" ve "Yönetim Planı" sayıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Korunan alan yönetim etkinliğinin izlenmesi (METT) rapor sayısı (kümülatif)	Adet	342	392	392	422	452	482

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Sunulan hizmetlerin kalitesini artırmak, hizmet standartlarını yükseltmek ve verimliliği arttırmaya yönelik faaliyetler neticesinde yenilikçi ve şeffaf bir yönetim anlayışı geliştirilerek vatandaşın memnuniyetinin artırılması amacıyla METT uygulamaları periyodik olarak yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

METT için hazırlanan rapor sayıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- Korunan alan ziyaretçi sayısı	Milyon Adet	32,8	45	51,797	45,5	46	46,5

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Korunan alanlara gelen ziyaretçi sayısında her yıl önemli bir artış görülmektedir. Alanlara gelen ziyaretçilerin memnuniyet düzeyinin artırılması amacıyla, ziyaretçilerin beklentileri ve talepleri dikkate alınarak hizmet kalitesinin yükseltilmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Artan hizmet kalitesi ile birlikte artan ve düzenli olarak ölçülüp kayıt altına alınan ziyaretçi sayılarını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Bölge müdürlükleri tarafından tespit edilen ve yılsonu itibarıyla korunan alanlara gelen toplam ziyaretçi sayıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
5- Korunan alanlarda hazırlanan proje sayısı (kümülatif)	Adet	389	454	454	519	584	649

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Korunan alanların etkin yönetimi amacıyla ziyaretçilere yönelik temel hizmet ve tesisler için hazırlanan projeleri ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Milli Parklar Kanunu kapsamındaki korunan alanlarda yönetim planlarına uygun olarak hazırlanan imar planı, mimari ve peyzaj projeleri vb. projelerin toplam sayıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
6- Ziyaretçilere yönelik alt ve/veya üst yapı tesisi yapılan korunan alan sayısı (kümülatif)	Adet	533	633	633	703	783	873

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Korunan alanlara olan ilginin artışına bağlı olarak gerek bu alanların etkin korunması ve yönetimi gerekse ziyaretçilere yönelik bazı hizmetlerin sunulabilmesi için temel hizmet ve tesisler ile gerekli makine teçhizat donanımının sağlanması gerekmektedir. Korunan alanların etkin korunması ve yönetimi için hazırlanan ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kuleleri, tabiat eğitim merkezleri, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. ziyaretçilere yönelik yapılan alt ve üst yapı tesislerini ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Milli Parklar Kanunu kapsamında yönetilen alanlardan ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, doğa eğitim merkezi vb. tesis ve destek üniteleri yapılan korunan alan sayısı toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri	151.209.000	8.545.216	183.139.000	272.755.000	319.185.000
Bütçe İçi	151.209.000	8.545.216	183.139.000	272.755.000	319.185.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler	302.691.000	231.326.201	377.177.000	354.485.000	370.890.000
Bütçe İçi	302.691.000	231.326.201	377.177.000	354.485.000	370.890.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	453.900.000	239.871.417	560.316.000	627.240.000	690.075.000
Bütçe İçi	453.900.000	239.871.417	560.316.000	627.240.000	690.075.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri**

Doğa Turizminin geliştirilmesi amacıyla 81 ilin doğa turizm master planları ve uygulama eylem planları ile doğa turizmi faaliyet haritaları hazırlanmıştır. Ayrıca ziyaretçilerin 81 ildeki doğa yürüyüşü, bisiklet, dağ bisikleti, dağcılık, jeep ve foto safari, tarih ve kültür rotaları, alanlardaki etkinlikler, korunan alanlardaki tesisler (çadır/ıkaravan kamp alanları, kır lokantası, orman köşkları, otel, idare ziyaretçi ve tanıtım merkezleri vb.) hakkında bilgi edinebilmeleri için web/mobil uygulama aracılığı ile doğa turizmi bilgi sistemleri oluşturulmuştur. Sistemimiz ekotaban.tarimorman.gov.tr web adresi ve uygulama marketlerinde bulunan "ekotaban" uygulaması ile halkımızın hizmetine açılmıştır. 2020 yılında "Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı 2021-2023" hazırlanmıştır. Eylem Planı kapsamında Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiatı Koruma Alanı, Tabiat Anıtı, Sulak Alanlar, Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları gibi korunan alanlarda gerçekleştirilecek doğa turizminde, ziyaretçi sayılarının ve ziyaretçilere verilen hizmet kalitesinin artırılması için faaliyetler belirlenmiş ve yıllık planlar şeklinde uygulamaları yapılacaktır. Taşra birimlerimiz tarafından gerçekleştirilecek faaliyetler düzenli olarak izlenecektir.

Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı kapsamında Doğa Turizmi faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, korunan alanlarımızdaki doğa turizmi faaliyetlerinin görünürlüğü ve erişilebilirliğinin artırılması kapsamında sanal tur çekimleri gerçekleştirilecek ve ekotaban sistemine entegre edilecektir. Eylem Planı kapsamında korunan alanlarımızda görüntüleme sistemi kurulması birden çok amaç için öngörülmüştür. Bu amaçlardan en önemlisi korunan alanlarımızdaki ziyaretçi sayısının belirlenmesidir. Korunan alanlarımızın ziyaretçi potansiyelinin belirlenmesi, korunan alanlarımızın ihale sürecinde kurumsal anlamda gelirimizin önemli oranda artırılmasına katkı sağlayacaktır. Kurulacak izleme sistemleri ile doğa turizmi kapsamına giren kuş göçü izleme ve yaban hayatı gözlem faaliyetleri kapsamında korunan alanlarımızın kaynak değeri olan koruma altındaki hedef türlerimizin de izlenmesi ve kamera yayınlarının canlı yayın izlemesi şeklinde düzenlenmesi hedeflenmektedir. Böylece özellikle bazı alanlarımızda göç dönemi izleme, yuva izleme gibi faaliyetler gerçekleştirilecek; böylece korunan alanlarımıza olan ilgi ve ziyaretçi sayısının artırılması sağlanacaktır.

Aynı zamanda sulak alanlarda alt ve üst yapı hizmet tesislerinin yapımı, gerekli araç ve gereçlerin temini, alan yönetimini destekleyici projeler, ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kulesi, peyzaj düzenlemesi, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar, korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. çalışmaları yapılacaktır.

Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler

2873 sayılı Milli Parklar Kanununa tabi korunan alanların yönetiminde en etkili araç alan özelinde hazırlanan korunan alan planlarıdır. Bu kapsamda bu alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi amacıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ve tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanları için de yönetim planları yapılacaktır.

Korunan alanlara yönelik planlama çalışmaları sonrasında hazırlanan planlara uygun ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, tabiat eğitim merkezi, destek üniteleri vb. tesislere yönelik mimari ve peyzaj projeleri hazırlanacaktır. Hazırlanan projelere uygun olarak işaretlenen tur güzergahlarının alanlara uygulaması, alan yönetimini destekleyici ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kulesi, tabiat eğitim merkezleri, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar ile korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. yapılar korunan alanların temsil ve tanıtımına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Aynı zamanda korunan alanlardaki mevcut yapı ve tesislerin yönetim, güvenlik, hizmet, temizlik vb. konularda iyileştirme çalışmaları yapılacak ve gerekli makine teçhizat donanımı sağlanacaktır.

METT uygulamalarına milli parklar ile tabiat parklarında devam edilecektir.

Bütçe Yılı: 2022**Program Adı: TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU****Alt Program Adı: GIDA GÜVENİLİRLİĞİ****Gereke ve Açıklamalar**

Gıda güvenirliliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 410'uncu maddesi kapsamında güvenilir gıda ve yem arzını sağlamak, bu amaçla politikalar oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak ve uygulamayı denetlemek, gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin üretim, işleme ve pazarlama ile ilgili süreçlerin her aşamasındaki izlenebilirliğine yönelik esasları belirlemek, gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten iş yerlerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve kayıt esaslarını belirlemek, bunların izin ve kayıt işlemlerini yapmak, bu iş yerlerini gıda siciline kaydetmek, üretim ve satış yerlerinin kontrol ve denetimlerini yapmak veya yaptırmak, gıda, gıda katkı maddeleri ve yemler ile gıdyla temasta bulunan madde ve malzemelerin giriş ve çıkış gümrük kapılarını, ilgili kurumların görüşlerini alarak tespit ve ilan etmek; veteriner sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek, yem ve yem katkı maddelerinin tescili, satışı ve denetimi ile ilgili esasları belirlemek ve denetlemek, yem ve yem katkı maddelerinin üretimini ve satışını yapan işletmelerin onay verme esaslarını belirlemek ve onay verme işlemlerini yapmak, görevleri yürütülmektedir.

Birincil üretim de dahil olmak üzere gıda ve yemlerin üretiminden tüketimine kadar geçirdiği tüm aşamalarda güvenirliliğinin sağlanması ile tüketici sağlığının en üst düzeyde korunması önem arz etmektedir. Gıda ve yem resmi kontrollerinin etkin olarak gerçekleştirilmesiyle, insan ve hayvan sağlığı ile tüketici menfaatinin en üst seviyede korunması için güvenilir gıda arzının sağlanması ve sektörde haksız rekabetin önlenmesi amaçlanmaktadır. Gıda ve yem güvenirliliği alanındaki olası risklerin tespiti yapılarak bu konularda uluslararası standartların gözetildiği, bağımsız, tarafsız, şeffaf ve bilimsel esaslara göre yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarına devam edilmesi hedeflenmektedir. Güvenilir gıda konusunda tüm taraflarla işbirliği yapılması, güvenilir gıda bilincinin toplumun tüm kesimlerince benimsenmesi son derece önemlidir. Bu açıdan tüketicilerin de gıdaları güvenilir bir şekilde nasıl tüketebileceklerini bilmeleri ve bu yönde bilinçlendirilmeleri hedeflenmektedir.

Bu kapsamda öncelikle gıda arz güvencesinin sağlanması, arz güvencesinin yanında gıda güvenirliliğini sağlamaya yönelik faaliyetler ile gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliğinin artırılması, gıda güvenirliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınması ve gıda güvenirliliğine yönelik uygulamaların geliştirilmesi çalışmaları yürütülecektir.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Rekabetçi Üretim ve Verimlilik" eksenine ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planında yer alan "Üretimden tüketime kadar gıda, yem güvenirliliğini sağlamak, bitki, hayvan sağlığı ve refahına yönelik gerekli tedbirleri almak" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılabacak, gıda güvenirliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenirliliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranı	Yüzde	6,49	12	9,46	12,5	12	11,5

**Göstergeye İlişkin Açıklama:
Hesaplama Yöntemi:**

Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranını ifade eder.

Yurt içinde gıda işletmelerinin resmi kontrollerinde alınan numunelerden gıda kodeksine uygun olmadığı tespit edilenlerin alınan toplam numune sayısına oranıdır.

**Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:**

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- Gıda işletmelerinde yapılan resmi kontrol sayısı	Adet	1.356.643	1.100.000	1.378.185	1.150.000	1.200.000	1.300.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gıda işletmelerinde gerçekleştirilen resmi kontroller ile gıda güvenirliliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Göstergenin hedef kitlesi tüketicilerdir.

Hesaplama Yöntemi:

İl müdürlükleri tarafından yürütülen resmi kontrollerin toplamıdır.

**Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:**

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Hasat öncesi pestisit denetimi yapılan üretim yeri sayısı (kümülatif)	Adet	58.160	73.500	84.204	96.000	118.000	140.500

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Belirlenen hedefler doğrultusunda yapılan üretim yeri denetimleri ile riskli görülen ürünlerde ve bölgelerde iç ve dış ticaret açısından sağlıklı ürün temini, kalıntının önlenmesi hedeflenmektedir. Denetimler yıllık oluşturulan program çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Gösterge ile yıllık denetim sayısındaki artış ölçülmek istenmektedir. Gösterge değerinin hesaplanmasında üretim alanlarında hasat öncesi dönemde yapılan pestisit denetim sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- İller arasında işletmelerin çapraz resmi kontrolleri ve resmi kontrol denetim sayısı	Adet	0	1.500	1.560	3.000	5.000	6.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Resmi kontrollerin etkinliğinin artırılması amacıyla resmi kontrol görevleri diğer bir ildeki işletmelerde resmi kontroller gerçekleştirilecektir. Bu kontrollerin yanında iller arasında gerçekleştirilen resmi kontrol faaliyetlerinin çapraz kontrolleri yapılacaktır. Çapraz resmi kontroller kapsamında gerçekleştirilen resmi kontrol sayısını ifade eder. Gösterge ile tüketici sağlığının korunması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

İller arasında yapılan çapraz resmi kontrol ve denetim sayıları toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
5- Yem işletmelerinde yapılan denetim sayısı	Adet	27.969	21.500	33.279	22.000	22.500	23.000

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Yıllık yem kontrol planı doğrultusunda, yem işletmelerinde risk esaslı olarak denetimler yapılmakta ve denetimler Gıda Güvenliği Bilgi Sistemine (GGBS) işlenmektedir. Ölçüm olarak elde edilen denetim sayısı, planlanan denetim sayısı ile karşılaştırılır. Böylece Yem İşletmelerinde planlanan denetim sayısına uygunluğu kontrol edilerek denetimin etkinliği sağlanır. Denetim sayıları ile sonraki yıllar denetim planları revize edilebilir.

Hesaplama Yöntemi:

Yıllık yem kontrol planı doğrultusunda, yem işletmelerinde yapılan denetimler sonucunda, GGBS'nin "Denetim" bölümünden alınan raporlar ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	749.304.000	35.436.182	914.738.000	1.047.187.000	1.159.827.000
Bütçe İçi	749.304.000	35.436.182	914.738.000	1.047.187.000	1.159.827.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	119.831.000	94.573	149.235.000	174.046.000	195.033.000
Bütçe İçi	119.831.000	94.573	149.235.000	174.046.000	195.033.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	869.135.000	35.530.755	1.063.973.000	1.221.233.000	1.354.860.000
Bütçe İçi	869.135.000	35.530.755	1.063.973.000	1.221.233.000	1.354.860.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler**

Gıda işletmelerinde gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla kontroller gerçekleştirilecektir. Resmi kontrollerde Türk Gıda Kodeksine uygun faaliyet gösterilip gösterilmediğinin tespitine yönelik numuneler alınacaktır. Resmi kontrollerin etkinliğinin artırılması amacıyla resmi kontrol görevleri diğer bir ildeki işletmelerde çapraz resmi kontroller gerçekleştirilecektir.

Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler

Yem işletmeleri, güvenilir yem arzını sağlamak amacıyla risk esaslı olarak hazırlanan yıllık kontrol planı kapsamında denetlenecektir.

Alt Program Adı: BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI**Gereke ve Açıklamalar:**

Bitki sağlığı, hayvan sağlığı ve refahı alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 410'uncu maddesi kapsamında hayvan kimlik sistemini kurmak ve hayvan hareketlerini kontrol etmek, canlı hayvan, bitki, hayvansal ve bitkisel ürünler ile gıda ve yemin dış ticareti ile ilgili sağlık şartlarını belirlemek, sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek ve yürütmek, bitki, hayvan, gıda ve yem güvenilirliğini gözeterek tüketiciyi ve halk sağlığını korumak amacıyla tedbirler almak, hayvan refahını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak, hayvan ve bitki sağlığı ile gıda ve yem konusunda faaliyet gösteren laboratuvarların belgelendirilmesine yönelik esasları belirlemek ve bunları denetlemek, hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin kontrol ve takip işlemlerini yapmak ve buna ilişkin esasları belirlemek, hayvan hastalıkları ile mücadele ve hayvan sağlığı hizmetlerini yürütmek ve buna ilişkin esasları belirlemek, hayvan sağlığında kullanılan tedavi edici ve koruyucu maddeler ile bunların etken ve yardımcı maddelerinin imal, satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tespit ve ilan etmek, hayvan sağlığı, teşhis ve tedavi hizmetleri ile ilgili faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar ile hayvan satış, kesim ve eğitim yerleri ve barınaklara ilişkin esasları belirlemek, bitki sağlığını korumak, bitki hastalıkları ve zararlıları ile mücadele etmek ve buna ilişkin esasları belirlemek, bitki pasaport sistemini kurmak, bitki ve bitkisel ürün hareketlerini kontrol etmek, bitkisel korumada kullanılan ürünlerin norm ve özellikleri ile onay verilmesine ilişkin esasları belirlemek, onay verme ve kontrol işlemlerini yapmak, bitki ve hayvan sağlığı ile gıda ve yem güvenilirliğini sağlamak amacıyla risk yönetimi esaslarını belirlemek, risk değerlendirmesi yapmak ve risk iletişimini sağlamak, hayvan ve bitki sağlığının korunması ile gıda ve yem kontrolünde görevlendirilecek personelin niteliklerini, çalışma usul ve esaslarını belirlemek görevleri yürütülmektedir.

Güvenilir gıda arzını esas alan hayvan sağlığı uygulamaları yoluyla; insan ve çevre sağlığını korumak, hastalık ve zararlılardan dolayı oluşacak ekonomik kayıpları azaltarak arzulan üretim seviyelerine ulaşmak, hayvan refahını korumak, üreticilerin gelir seviyelerini artırmak, ulusal ve uluslararası ticareti kolaylaştırmak amaçlanmaktadır. Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirlerinin alınması, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetlerinin geliştirilmesi, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinliklerinin artırılması ve hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınması amaçlanmaktadır. Bitkisel üretimde kalitenin artırılması, ürün kayıplarının önlenmesi, üretim maliyetlerinin düşürülmesi, çevre ve insan sağlığına duyarlı üretim tekniklerinin geliştirilerek uygulamaya aktarılması amaçlanmaktadır.

Bitkisel üretimde zararlı organizmalarla mücadelede alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere destek verilmekte olup, bunun yanında zararlı organizmalar ile mücadelede çevre dostu olan biyolojik, fiziksel, mekanik ve kültürel mücadeleler başta olmak üzere entegre mücadele uygulamaları yaygınlaştırılarak güvenilir gıda arzına katkı sağlanacaktır.

Özellikle taze meyve ve sebzelerde pestisit kullanımı nedeniyle oluşan kalıntının önlenmesi, iç tüketim ve dış ticarete bu konuda oluşabilecek risklerin ortadan kaldırılması amacıyla birincil üretim alanlarında pestisit denetim uygulamalarının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi ve bitkisel üretimde bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının sağlanması amacıyla, ilgili mevzuat çerçevesinde hasat öncesi pestisit denetimi faaliyetleri yürütülecektir.

Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış bulunan bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin üretim yerleri (işletmeler) ve satış yerleri (bayiler) denetlenecektir. Ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin piyasada aktif olarak bulunanlardan numune alınarak ruhsata esas özellikleri ile piyasaya arz edilip edilmediği analiz ve deneylerle kontrol edilecektir.

Bu kapsamda yürütülen faaliyetler, 11. Kalkınma Planı "Rekabetçi Üretim ve Verimlilik" eksenine ile Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planında yer alan "Üretimden tüketime kadar gıda, yem güvenilirliğini sağlamak, bitki, hayvan sağlığı ve refahına yönelik gerekli tedbirleri almak" amacına katkı sağlamaktadır.

Alt Program Hedefi:

Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılabacak, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
1- Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulama alanı (kümülatif)	Bin Dekar	847,2	1.110	1.047,96	1.385	1.665	1.950

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge ile bitki sağlığında kimyasal mücadeleye alternatif biyolojik ve biyoteknik mücadelenin yaygınlaştırılması ve sürdürülebilir tarım hedeflenmektedir. Hedef kitle çiftçilerdir.

Hesaplama Yöntemi: Biyolojik-biyoteknik mücadele uygulaması yapılan ve destekleme verilen uygulama alanı toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Tarım Bilgi Sistemi (TBS) üzerinden alınan onaylı icmaller esas alınmaktadır.

Sorumlu İdare: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (II Tarım ve Orman Müdürlükleri)
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
2- Denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (kümülatif)	Yüzde	45,1	60	60,06	80	100	20

Göstergeye İlişkin Açıklama: Piyasada bulunan ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin, ruhsatına esas özelliklerinde sapma olup olmadığını tespiti için her yıl analizler ve denetimler yapılmaktadır. Denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranını ifade eder.

(* Performans göstergesi kümülatif olup, 5 sene içerisinde bitki koruma ürünlerinin %100'ü denetlenecek şekilde plan yapılmaktadır.) İkinci 5 yıllık denetim süreci 2024 yılı itibarıyla %20 hedefi ile başlayacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Denetlenen (analiz edilen) bitki koruma ürünü sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünlerine oranlanması ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
3- Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerlerinin toplam üretim yeri sayısına oranı	Yüzde	46,4	60	61,5	35	30	35

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bitki koruma ürünü üretim tesislerinin kalitesinin artırılması ve Bakanlıkça verilen üretim izinlerine uygun üretim yapıp yapmadıklarının belirlenmesi amacıyla, söz konusu üretim tesisleri her yıl yukarıda verilen yüzdeler oranlarında denetlenir.

*2022 yılı itibarıyla gösterge yıllık olarak güncellenmiştir.

Hesaplama Yöntemi: Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerleri sayısının toplam üretim yerlerine oranlanması ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
4- Denetlenen tıbbi olmayan veteriner sağlık ürünleri sayısının piyasada bulunan ürün sayısına oranı	Yüzde	5	5	5	5	5	5

Göstergeye İlişkin Açıklama: Piyasada bulunan ürünlerin kalite standartlarının ürün dosyasına uygunluğu kontrol edilerek piyasa gözetiminin sağlanması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Pazarlama izni almış piyasada bulunan ürünlerin, denetlenen tıbbi olmayan veteriner sağlık ürünleri sayısına oranıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
5- Denetlenen veteriner ilaçları sayısının piyasada bulunan veteriner ilaçları sayısına oranı	Yüzde	5	5	5	5	5	5

Göstergeye İlişkin Açıklama: Piyasada bulunan ürünlerin kalite standartlarının ürün dosyasına uygunluğu kontrol edilerek piyasa gözetiminin sağlanması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Pazarlama izni almış piyasada bulunan ilaçların, denetlenen veteriner ilaçları sayısına oranıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
6- Denetlenen veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinin sayısı	Adet	154	194	157	40	40	40

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Mevzuatlar gereği veteriner tıbbi ürün üreten ve kontrol eden tesislerin uygunluğunun tespiti amacıyla rutin denetimler yapılmaktadır. Gösterge 2022 yılından itibaren yıllık olarak belirlenmiştir. 2020 yılı sonunda gerçekleşme 154'dür, 2021 yılı için hedef kümülatif olarak 194 (yıllık:40) olarak belirlenmiştir. 2021 yılı sonunda gerçekleşme toplam 157 olmuştur (yıllık:3).

Hesaplama Yöntemi:

Veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinde gerçekleştirilen denetimlerin toplam sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
7- Denetlenen zirai mücadele alet ve makineleri işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı (kümülatif)	Yüzde	45,6	60	60	80	100	20

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Zirai mücadele alet ve ekipmanı üretimi yapan işletmeler, standartlara ve Bakanlıkça verilen ruhsatnamelere uygun üretim yapıp yapmadıklarının tespiti amacıyla kontrol edilecektir. Denetlenen zirai mücadele alet ve ekipmanları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranını ifade eder. (*Performans göstergesi kümülatif olup, 5 sene içerisinde zirai mücadele alet ve makineleri işletmelerinin %100'ü denetlenecek şekilde plan yapılmaktadır. İkinci 5 yıllık denetim süreci 2024 yılı itibarıyla %20 hedefi ile başlayacaktır.

Hesaplama Yöntemi:

Denetlenen zirai mücadele alet ve makineleri işletme sayısının toplam işletme sayısına oranıdır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
8- Entegre mücadele prensipleri ile üretim yapılan alanın toplam üretim alanına oranı	Yüzde	47,37	48	47,9	49	50	51

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Bitki sağlığında entegre mücadele prensipleri ile üretim yapılan alanların artırılması amaçlanmaktadır. Hedef kitle çiftçilerdir.

Hesaplama Yöntemi:

Entegre mücadele prensipleri ile üretim yapılan alanın toplam üretim alanına oranıdır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
9- Hastalıktan ari işletme sayısı (kümülatif)	Adet	1.153	1.500	1.304	1.250	1.260	1.270

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Ari işletmeler ile brusella ve tüberküloz hastalıklarına karşı mücadele edilecek olup kapsamı bu hastalıklar ile sınırlıdır. Ari işletme destekleri brusella ve tüberküloz hastalıkları nedeniyle ödenen tazminat ödemeleri, ari işletme sayılarını doğrudan etkileyecektir.

Hesaplama Yöntemi:

Ari işletme sertifikası verilen işletmelerin sayıları toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
10- Hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında programlı aşılama oranı	Yüzde	125,11	85	90,55	85	85	85

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Salgın hastalıkların önlenmesi ve yayılımın azaltılarak hayvan ve insan sağlığının korunması temin edilmektedir. Hastalıklar ile mücadelede başarı için bilimsel olarak %85 aşılama oranı hedeflenmektedir. Göstergenin kapsamı programda belirtilen aşılama ile sınırlıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Yıllık programlar ile il ve ilçe müdürlüklerinin aşılama hedef sayıları belirlenmektedir. Aşı uygulama sayısının programda belirlenen miktar içerisindeki oranı ile hesaplanır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
11- Kúpelenen büyükbaş hayvan sayısının toplam büyükbaş hayvan sayısına oranı	Yüzde	29,42	25	36,82	25	25	25

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Büyükbaş hayvanların kúpelenmesi ile büyükbaş hayvan varlığımızın ortaya konulması ve, hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır. Hayvan varlığındaki ithalat, ihracat ve salgın hastalıklar vs. değişiklikler göstergesi etkileyebilecek unsurlardır. TURKVET sisteminde kayıtlı büyükbaş hayvan miktarı içerisindeki yeni kúpelenen büyükbaş hayvanların oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
12- Kúpelenen küçükbaş hayvan sayısının toplam küçükbaş hayvan sayısına oranı	Yüzde	30,85	25	35,21	25	25	25

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Küçükbaş hayvanların kúpelenmesi ile küçükbaş hayvan varlığımızın ortaya konulması, hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır. Hayvan varlığındaki ithalat, ihracat ve salgın hastalıklar vs. değişiklikler göstergesi etkileyebilecek unsurlardır. TURKVET sisteminde kayıtlı küçükbaş hayvan miktarı içerisindeki yeni kúpelenen küçükbaş hayvanların oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2020	2021 Planlanan	2021 YS Gerç. Tahmini	2022 Hedef	2023 Tahmin	2024 Tahmin
13- Programlı sağlık taraması gerçekleştirme oranı	Yüzde	100	85	100	85	85	85

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Hastalıkların ihbara dayalı olmadan teşhis edilmesi için programlı sağlık taramaları gerçekleştirilmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Yıllık programlar ile il ve ilçe müdürlüklerinin tarama hedef sayıları belirlenmektedir. Tarama sayısının programda belirlenen miktar içerisindeki oranı ile hesaplanır.

Verinin Kaynağı:
Sorumlu İdare:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2021 Bütçe	2021 Harcama Haziran	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler	639.874.000	4.372.399	800.065.000	914.089.000	1.014.514.000
Bütçe İçi	639.874.000	4.372.399	800.065.000	914.089.000	1.014.514.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler	705.782.000	20.025.805	1.008.689.000	1.127.224.000	1.264.636.000
Bütçe İçi	705.782.000	20.025.805	1.008.689.000	1.127.224.000	1.264.636.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	1.345.656.000	24.398.204	1.808.754.000	2.041.313.000	2.279.150.000
Bütçe İçi	1.345.656.000	24.398.204	1.808.754.000	2.041.313.000	2.279.150.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler**

Zararlı organizmalar ile mücadelede çevre dostu olan biyolojik, fiziksel, mekanik ve kültürel mücadeleler başta olmak üzere entegre mücadele uygulamaları yaygınlaştırılacaktır. Bitkisel üretimde zararlı organizmalarla mücadelede alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere destek verilmektedir.

Ülkemizde iç tüketim ve dış ticarete özellikle taze meyve ve sebzelerde pestisit kullanımı nedeniyle oluşan kalıntının önlenmesi amacıyla birincil üretim alanlarında pestisit denetim uygulamalarının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi ve bitkisel üretimde bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının sağlanması amacıyla, ilgili mevzuat çerçevesinde hasat öncesi pestisit denetimi faaliyetleri yürütülecektir.

Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış bulunan bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin üretim yerleri (işletmeler) ve satış yerleri (bayiler) denetlenecektir. Ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin piyasada aktif olarak bulunanlardan numune alınarak ruhsata esas özellikleri ile piyasaya arz edilip edilmediği analiz ve deneylerle kontrol edilecektir. Ayrıca konuyla ilgili görevli personele yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler

Aşılama programına alınan büyükbaş hayvanların aşılanarak hastalıkların kontrol altına alınması hedeflenmektedir.

Sağlık taraması ile sahada veteriner hekimler tarafından yürütülen faaliyetler sırasında hayvanların genel sağlık taraması yapılmakta ve hastalıkların erken teşhisi yapılabilmektedir.

Küpeleme hedefleri ile hayvan varlığımızın ortaya konulması, hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır.

E. FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU**FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU**

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı KIRSAL KALKINMA
Alt Program Adı KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ
Alt Program Hedefi Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir
Faaliyet Adı Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi

Açıklama

KKYDP kapsamında, doğal kaynaklar ve çevrenin korunmasını dikkate alarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi için faaliyetler yürütülecektir. Ziraat odaları, üretici örgütleri ve serbest tarım danışmanlarına tarımsal yayım ve danışmanlık destekleme ödemesi yapılmaktadır.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>		334.195	1.000	1.000	1.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	2.290.162.000	601.444.299	2.450.200.000	2.680.221.000	2.890.794.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	2.290.162.000	601.778.494	2.450.201.000	2.680.222.000	2.890.795.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	2.290.162.000	601.778.494	2.450.201.000	2.680.222.000	2.890.795.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	KIRSAL KALKINMA
Alt Program Adı	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ
Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir
Faaliyet Adı	Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler
Açıklama	Üreticilerin coğrafi işaret konusunda bilgilendirilmesi yanında ürünlerini pazarlama olanaklarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	582.564.000	35.650.357	732.293.000	841.773.000	937.331.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	100.007.000	6.446.401	123.221.000	141.450.000	157.484.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	11.045.000	5.049.058	12.184.000	13.251.000	14.293.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	52.870.000	498.015	131.945.000	127.250.000	132.690.000
<i>Sermaye Transferleri</i>	3.000.000	1.470.000	3.386.000	3.679.000	3.963.000
<i>Borç Verme</i>	50.779.000	188.109	78.333.000	78.636.000	3.400.000
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	800.265.000	49.301.940	1.081.362.000	1.206.039.000	1.249.161.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	800.265.000	49.301.940	1.081.362.000	1.206.039.000	1.249.161.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	KIRSAL KALKINMA
Alt Program Adı	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ
Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir
Faaliyet Adı	Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri

Açıklama

Bilecik, Düzce, Elazığ, Silifke-Mersin, Kastamonu ve Sivas'ta bulunan El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde, ağaç oymacılığı, taş ve gümüş işlemeciliği, halı-kilim ve bez dokumacılığı ile konfeksiyon vb. konularda, işe ve ibateleri sağlanan 14- 24 yaş aralığındaki gençler, düzenlenen uzun ve kısa süreli kurslar ile eğitilmektedir. Kadın çiftçilerin istihdam edilebilmesi, girişimcilik kapasitelerinin artırılması ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlanması amacıyla ;"Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor" ve "Kadın Çiftçilere Yönelik İl Özel Projeler" programlarından oluşan "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi" ile muhtelif illerde "Kız Kardeşim Projesi" yürütülmektedir. Kırsalda kadın çiftçilere yönelik Bakanlık faaliyetlerinin tanıtımı amacıyla tarımsal üretimle ilgili toplantılar, çalıştaylar, vb. düzenlenmekte, tarımsal üretim, ev ekonomisi ve kooperatifçilik ile ilgili eğitimler verilmektedir.

Güneydoğu Anadolu Projesi Eğitim ve Yayım Programı kapsamında yazılı ve görsel materyaller hazırlanmakta, Bakanlığın tanıtımı amacıyla fuar, kongre ve sempozyumlara katılım sağlanmaktadır. Kütüphanemizde kolakesiyon kontrolü, okuyucu hizmetleri devam etmekte, ayrıca Merkez kütüphanelerimizde tarama, dijitalleştirme, güncelleme, e-devlet, dijital kütüphane ve telif yönetimi işleri yapılmaktadır. Ziraat odaları, üretici örgütleri ve serbest tarım danışmanlarına tarımsal yayım ve danışmanlık destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Kırsalda kadın çiftçilere yönelik Bakanlık faaliyetlerinin tanıtımı amacıyla tarımsal üretimle ilgili toplantılar, çalıştaylar, vb. düzenlenmekte, tarımsal üretim, ev ekonomisi ve kooperatifçilik ile ilgili eğitimler verilmektedir. Üreticilerin basınçlı sulama sistemlerindeki farklı uygulamaları (güneş enerjili sistemlerin damla sulamada kullanımı, su hasadı teknikleri ile sulama toprak altı damla sulama sistemleri gibi) yerinde görmeleri amacıyla araştırma kurum ve kuruluşlarına, üniversitelere, eğitim merkezlerine ve sulama ekipmanlarını üreten fabrikalara düzenlenen inceleme gezilerine katılımları sağlanarak, arazide uygulama ağırlıklı olarak bilgi edinmeleri ve birbirleri ile deneyimlerini paylaşmaları temin edilmekte, çalıştay, konferans, panel gibi etkinlikler düzenlenmektedir.

Tarımsal Yayım Hizmetleri Projesi kapsamında "Süt Hijyeni", "Süt Sığırcılığında Sağlık Hijyeni ve Sanitasyon", "Tarımsal Nüfus Gençleşiyor Projesi", "Sürü Yönetimi Elemanı Benim Projesi" ve "Tarımsal Kuraklıkla Mücadele ve Sulamanın Etkinleştirilmesi" eğitimleri 81 ilde; il/ilçe müdürlükleri ve eğitim merkezlerinde gerçekleştirilmektedir.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
Personel Giderleri	604.443.000	16.724.090	755.163.000	866.722.000	964.948.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	102.833.000	2.860.593	126.095.000	144.479.000	160.826.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	8.527.000	861.517	7.923.000	8.615.000	9.291.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	17.607.000	1.888.229	18.879.000	20.511.000	7.011.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	733.410.000	22.334.429	908.060.000	1.040.327.000	1.142.076.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	733.410.000	22.334.429	908.060.000	1.040.327.000	1.142.076.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR
Alt Program Hedefi	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı arttırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır
Faaliyet Adı	Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi

Açıklama

Yaban hayatı yönetimi için gerekli envanter çalışmaları yapılmaktadır. Tür koruma eylem planı nesli tehlike altında olan nadir türlerimiz için hazırlanmaktadır. Daha önce çalışılan ve tamamlanan eylem planlarında ortaya konulan hedeflere ilişkin belirlenen faaliyetler 5 yıllık süre ile izlenerek gerekli tedbirler alınmaktadır.

Yaban hayatı geliştirme sahalarının planlanmasında güncel ve güvenilir izleme verilerinin kullanılması ile hedef türlerin daha iyi korunması sağlanacak, tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetleri ile halkın doğa ve doğa korumaya ilgisi arttırılacaktır.

Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinde, doğada yaralı veya bakıma muhtaç ele geçirilen yaban hayvanları ile uluslararası sözleşmeler gereği el konulan yabancı hayvanların tedavi, bakım ve rehabilitasyonları yapılarak tekrar doğal yaşam alanlarına salınmaktadır.

Ülkemizde yer alan 9'u kanatlı, 3'ü alabalık ve 12'si memeli yaban hayvanı olmak üzere toplam 24 adet üretim istasyonunda faaliyete devam edilmektedir. Bu tesislerde geyik, alageyik, ceylan, Anadolu Yaban Koyunu, Hatay Dağ Ceylanı, kelaynak keklik ve sülün üretimi yapılarak uygun alanlarda tabiata yerleştirilmektedir.

Biyolojik çeşitlilik açısından oldukça zengin bir yapıya sahip olan Çukurova Havzasında bu varlığımızın korunması gayesiyle yapılan Çukurova Biyoçeşitlilik Müzesi ülkemizde yaşayan türlerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına katkı sağlayacak Seyhan Baraj Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahasının kaynak değerlerini de kullanarak biyolojik çeşitliliğin tanıtımına ve doğa koruma konusunda insanların bilinçlenmesine yardımcı olacaktır.

Orman içi sulardaki doğal alabalık popülasyonlarının optimum düzeye ulaştırılması, bozulan alabalık habitatlarının rehabilitasyonu, gen kaynakların korunması, doğal türlerimizin tanıtımı ve farkındalığın arttırılması sağlanacaktır.

Doğal türlere olan baskının azaltılması amacıyla mevcut ve yeni kurulacak kanatlı yaban hayvanı üretim istasyonlarında üretimi yapılan kanatlı av hayvanı (keklik, sülün) tabii yaşam ortamlarına bırakılacaktır.

Sürdürülebilir avcılığı desteklemek, doğal popülasyonlar üzerindeki av baskısını azaltmak, genetik çeşitliliği korumak, doğa koruma konusunda kamuoyunu bilinçlendirmek ve farkındalığı arttırmak maksatlı çalışmalar yapılacaktır.

Av turizminin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi sağlanarak avlaklardan elde edilen gelirden, köy tüzel kişiliklerine, belde belediyelerine ve büyükşehir belediyesi bulunan illerdeki ilçe belediyelerine mali destek verilecektir.

Usulsüz avcılığın önlenmesi ile ilgili av koruma, kontrol ve denetim faaliyetleri yürütülecek, avcılarının eğitilmesi, avcılık ve yaban hayatı konularında vatandaşın bilinçlendirilmesi ve farkındalık oluşturulmasına yönelik faaliyetlerde bulunulacaktır.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	73.736.000	11.828.825	96.299.000	108.399.000	120.440.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	13.356.000	2.189.789	17.045.000	19.152.000	21.275.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>			1.500.000	1.500.000	
<i>Sermaye Transferleri</i>	1.830.000		2.047.000	903.000	
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	88.922.000	14.018.614	116.891.000	129.954.000	141.715.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	88.922.000	14.018.614	116.891.000	129.954.000	141.715.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR
Alt Program Hedefi	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı arttıracak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır
Faaliyet Adı	Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi

Açıklama

“Biyolojik Çeşitliliğe Dayalı Geleneksel Bilginin Kayıt Altına Alınması Projesi” kapsamında, saha ve literatür çalışması ile halkın tabii biyolojik kaynaklardan faydalanarak geliştirdiği ilaç, maya, boya gibi geleneksel ürünlere ilişkin bilgiler derlenmekte ve kayıt altına alınmaktadır. Saha çalışmaları 2021 yılı yıl sonunda toplam 41 ilde tamamlanmış olup, 2023 yılı yıl sonuna kadar 81 ilde saha çalışmalarının tamamlanması planlanmaktadır. Literatür ve saha çalışmasından elde edilen geleneksel bilgiler “Geleneksel Bilgi Yönetim Sistemi”ne işlenmekte olup “genetik kaynaklar ve bağlantılı geleneksel bilgiye erişim ve fayda paylaşımı” esaslarının düzenlenmesini müteakip kullanıma sunulması planlanmaktadır.

UBENIS Projesi kapsamında izlemeye konu nesli tehlike altındaki türler ve biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan alanlar belirlenmiştir. Envanter çalışmaları tamamlanan illerde izleme çalışmaları başlatılmış olup, 81 ilimizde tür ve habitat düzeyinde izleme çalışmaları yürütülmektedir. Tür ve özellikli alanların sürekli olarak izlenmesi suretiyle sahip olduğumuz biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması hedeflenmektedir.

Tabii kaynakların korunması, korunan alanlar ve hassas alanların yönetimi, av-yaban hayatı çalışmalarının geliştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları, Kamu Tüzel Kişilikleri ve üniversiteler ile protokol, anlaşma vb. çalışmaları yapılacaktır. Ulusal ve uluslararası boyutta eğitim, konferans, panel, çalıştay, seminer, fuar, sergi vb. etkinlikler düzenlenecek ve ilgili programlara katılım sağlanacaktır.

Tabiatı koruma konusunda toplumsal bilinçlendirme ve biyolojik zenginliğimiz hakkında her türlü basılı, görsel ve sosyal medya aracılığı ile eğitim-tanıtım çalışmaları yürütülecektir. İl Millî Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yapılarak ilköğretim öğrencilerine yönelik tabiat eğitimleri düzenlenecektir. Sahada mevcut ekosistemin gereklilikleri değerlendirilerek alınması gerekli önlemlerin tespiti ve uygulanmasına yönelik izleme-denetim çalışmaları yapılacaktır.

Tarihi, kültürel, arkeolojik, flora, fauna, jeolojik, peyzaj, denizel, sulak alan vb. sahaların envanteri yapılacaktır. Etüt-envanter çalışmaları sonucunda kaynak değeri yüksek alanlara; milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası, sulak alan, mağara vb. koruma statüsü verilerek biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi sağlanacaktır. AB ve diğer uluslararası fonlar ile desteklenen projeler hazırlanacak ve yürütülecektir. Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan veya Ramsar Alanı olarak tescil edilen sulak alanların, Ramsar Sözleşmesi Sulak Alan Yönetim Planlaması Rehberi kapsamında korunması ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanması için 5 yıllık faaliyet planlarını içeren yönetim planları hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	36.888.000	397.216	48.187.000	54.241.000	60.265.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	6.678.000		8.522.000	9.575.000	10.636.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	7.900.000	1.030.673	5.600.000	7.500.000	
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	51.466.000	1.427.888	62.309.000	71.316.000	70.901.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	51.466.000	1.427.888	62.309.000	71.316.000	70.901.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR
Alt Program Hedefi	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı arttırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır
Faaliyet Adı	Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu Sokak Hayvanı Rehabilitasyon Projesi ile 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ve Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği kapsamında geçici hayvan bakımevi yapımı ve sokak hayvanlarının kısırlaştırılması için yerel yönetimlere bütçe imkânları dâhilinde mali destek verilecektir.
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>	18.300.000	2.944.970	40.000.000	43.464.000	46.824.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	18.300.000	2.944.970	40.000.000	43.464.000	46.824.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	18.300.000	2.944.970	40.000.000	43.464.000	46.824.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
Alt Program Adı	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM
Alt Program Hedefi	Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır
Faaliyet Adı	Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması

Açıklama

İklim değişikliğinin tarımsal üretim üzerindeki etkileri araştırılacak, stratejik ürünlerde verim tahmini, tarımsal kuraklık çalışmaları, tarım ve mera alanlarında erozyon belirleme ve önleme çalışmaları yürütülecektir. Ulusal Sera Gazı Emisyon Envanteri kapsamında arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründe sera gazı emisyon ve yutak hesaplamaları yapılmaktadır.

İl Müdürlüklerimizden fenolojik gözlem raporları alınmakta olup düzenli olarak Risk Değerlendirme Komitesi ile İzleme, Erken Uyarı ve Tahmin Komitesi toplanarak izleme ve değerlendirme yapılmaktadır.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	1.250.000		1.110.000	1.300.000	1.400.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.250.000		1.110.000	1.300.000	1.400.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.250.000		1.110.000	1.300.000	1.400.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ
Alt Program Hedefi	Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.
Faaliyet Adı	Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri
Açıklama	<p>Ekonomik öneme sahip olan, aşırı avcılığı yapılan, stokları her yıl azalmakta olan, avcılığına kota uygulanan su ürünleri türlerinin yıl boyunca izlenmesi ve gerek duyulması halinde yönetim planlarının geliştirilmesi için türlere ait biyolojik veriler her yıl toplanacaktır.</p> <p>Ülke balıkçılık yönetimi için hem karaya çıkarılan balık miktarının, hem de avcılık yapılan alanlardaki ticari stokların sürekli izlenmesi gerekmektedir. Bu amaçla hamsi, istavrit, palamut, lüfer ve kalkan türlerine ait stok miktarları izlenmektedir. Su ürünleri stoklarının korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve yasadışı avcılığın önlenmesi için denizlerde ve iç sularda karaya çıkış noktalarında, yol güzergâhlarında, toptan ve perakende satış yerlerinde, balık unu fabrikalarında ve işleme tesislerinde denetim faaliyetleri yapılacaktır. Yetiştiricilik tesislerinde de yavru bırakma, hasat, işletme kayıtları, destekleme faaliyetleri denetlenecektir.</p>

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	537.207.000	10.740.049	677.435.000	778.152.000	866.425.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	91.485.000	1.829.570	112.786.000	129.348.000	143.997.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	2.789.000	31.826	2.934.000	3.191.000	3.441.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	29.537.000	3.087.896	49.000.000	53.774.000	59.666.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	661.018.000	15.689.341	842.155.000	964.465.000	1.073.529.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	661.018.000	15.689.341	842.155.000	964.465.000	1.073.529.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ
Alt Program Hedefi	Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.
Faaliyet Adı	Su Ürünleri Üretiminin Desteklenmesi
Açıklama	<p>Su ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için deniz ve iç sularda potansiyel alanların taşıma kapasitesi belirlenerek su ürünleri üretim alanlarımızın artırılması ve yatırımcılara üretim kolaylığı sağlanması için yetiştiricilik alanları belirlenmektedir.</p> <p>Üretimi gerçekleştirilen yavru balıklarla uygun bulunan su kaynaklarında balıklandırma yapılmakta belli kaynaklarda izleme çalışmaları da yürütülmektedir. Su ürünleri yetiştiricilik ürünlerinin üretiminin izlenebilirliği ve güvenilirliği, ulusal/uluslararası pazarlamada markalaşma ve su ürünleri tüketiminin artırılmasına katkı sağlanması amacıyla yetiştiricilik ürünlerinin etiketlenmesi için yetiştiricilerin teşvik edilmesi planlanmaktadır.</p> <p>Ülke genelinde su ürünlerinin tüketimini teşvik etmek amacıyla etkinlikler ve faaliyetler düzenlenecektir. Balığın beslenmedeki önemi konusunda farkındalık oluşturmak için kamu spotu hazırlanacak ve ülkemizde kişi başına su ürünleri tüketimini artırmak amacıyla ülke genelinde çeşitli reklam, tanıtım vb. faaliyetler gerçekleştirilecektir.</p>

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>		169.081	1.000	1.000	1.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	191.000.000	85.055.228	153.519.000	167.100.000	180.200.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	191.000.000	85.224.309	153.520.000	167.101.000	180.201.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	191.000.000	85.224.309	153.520.000	167.101.000	180.201.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır
Faaliyet Adı	Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

Bitkisel ürünlerde yeni geliştirilen verimli ve üstün özellikli çeşitlerin üretime kazandırılması, üretimin, verimliliğin artırılması, sürdürülebilirliğin sağlanması, yeni yöntem, teknoloji ve kültürel uygulamaların üreticilere ulaştırılması, tarımsal mekanizasyonun artırılması, nadas alanlarının üretime kazandırılması, bitkisel üretimi, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi, tarımsal faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesi, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunun belirlenmesi ve denetlenmesi, örtüaltı yetiştiriciliğin kayıt altına alınması, izlenmesi ve geliştirilmesi, seracılığa uygun bölgelerde altyapının geliştirilmesi çalışmaları proje bazlı olarak yürütülmektedir.

Açıklama

Bitkisel üretimde çeşidin kayıt altına alınması için yetkili resmi kuruluş tarafından kurulan FYD (Farklılık, Yeknesaklık ve Durulmuşluk) denemeleri ile çeşidin diğer kayıtlı çeşitlerden farklılığı, yeknesaklığı (çeşide ait tüm tohumlukların aynı özelliğe sahip olması) ve çeşidin özelliklerinin durulmuşluğu (yıldan yıla herhangi bir değişim göstermemesi) belirlenmektedir.

"Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında eğitim yayım faaliyetleri, tüketici bilinçlendirilmesi ve organik ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler, organik tarımda ihtiyaç duyulan konularda yürütülen araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve organik ürünlere güvenilirliğin artması amacıyla denetimlerin faaliyetleri ile numune alımı faaliyetleri yürütülmektedir.

"İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında eğitim yayım faaliyetleri, tüketici bilinçlendirilmesi ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlere güvenilirliğin artması amacıyla denetim faaliyetleri yürütülmektedir.

Şeker pancarında verimliliğin artırılarak şeker maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla eğitim ve yayım faaliyetleri yapılacaktır. Teknolojik alt yapı kullanarak nişasta bazlı şeker ve kristal şeker üretim ve arzının kotaya uygunluğu izlenecek ve denetlenecektir.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	552.593.000	24.009.696	698.213.000	802.252.000	893.283.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	94.155.000	3.982.673	116.257.000	133.374.000	148.484.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	5.451.000	295.644	5.515.000	5.997.000	6.468.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	114.165.000	36.084.984	169.015.000	216.128.000	241.815.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	766.364.000	64.372.997	989.000.000	1.157.751.000	1.290.050.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	766.364.000	64.372.997	989.000.000	1.157.751.000	1.290.050.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır
Faaliyet Adı	Bitkisel Üretimin Desteklenmesi
Açıklama	“Havza Bazlı Destekleme Modeli” ile 945 havza bazında en uygun yetişen ürünler belirlenmiş olup, 21 ürün destekleme kapsamına alınmıştır. Diğer ürünlerin de Havza Bazlı Destekleme Modeli kapsamında değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>		17.118.352	3.000	3.000	3.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	13.604.976.000	9.139.809.711	16.007.621.000	17.367.829.000	18.732.302.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	13.604.976.000	9.156.928.062	16.007.624.000	17.367.832.000	18.732.305.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	13.604.976.000	9.156.928.062	16.007.624.000	17.367.832.000	18.732.305.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır
Faaliyet Adı	Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri
Açıklama	<p>Yeterli ve kaliteli kırmızı et ve çiğ süt üretimine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Arz fazlası çiğ sütün süt tozuna dönüştürülerek depolanma süresinin uzatılması ve ihraç edilmesi hedeflenmektedir.</p> <p>Çiftlik hayvanlarına ait ıslah faaliyetlerinin yapılması, ıslahı yapılan hayvanlara ait tüm verim kayıtlarının tutulması ve sonuçlarının sahaya aktarılması çalışmaları yürütülecektir.</p> <p>Projeler için alt yapı çalışmalarının yapılmasının yanı sıra hayvanlara ait verimler tutulmakta, genomik seleksiyon, suni tohumlama uygulamaları ile damızlık değeri yüksek hayvanların yetiştiricilikte kullanımı sağlanmakta, hayvan bakım, besleme, ıslah vb. konularda yetiştiricilere yönelik eğitim yayım faaliyetleri düzenlenmektedir.</p>

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	537.081.000	10.611.395	676.877.000	777.508.000	865.704.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	91.675.000	1.896.333	112.969.000	129.561.000	144.235.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	3.431.000	29.158	3.358.000	3.651.000	3.938.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	73.900.000	9.085.909	82.250.000	94.000.000	94.000.000
<i>Sermaye Transferleri</i>	109.587.000	121.959			
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	815.674.000	21.744.753	875.454.000	1.004.720.000	1.107.877.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	815.674.000	21.744.753	875.454.000	1.004.720.000	1.107.877.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır
Faaliyet Adı	Hayvansal Üretim Desteklenmesi
Açıklama	Çiğ süt ve kırmızı et yem paritesi sürekli ve etkili bir şekilde gözetlenerek, yetiştiriciler istikrarlı bir gelire kavuşturulacaktır. Hayvancılık desteklemeleri kapsamında arıcılık ve ipekböceği yetiştiricileri desteklenmektedir. Çiftlikte hayvan refahının geliştirilmesi için büyükbaş ve küçükbaş hayvan ahır ve ağılların modernizasyonuna hibe desteği sağlanacaktır. Alternatif üretim modelleriyle arıcılık, ipekböcekçiliği, kaz ve hindi yetiştiriciliği konusunda uygulanacak projelere hibe desteği sağlanacaktır.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>		8.436.571	3.000	3.000	3.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	6.165.700.000	4.328.764.522	7.603.085.000	8.294.400.000	8.945.900.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	6.165.700.000	4.337.201.093	7.603.088.000	8.294.403.000	8.945.903.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	6.165.700.000	4.337.201.093	7.603.088.000	8.294.403.000	8.945.903.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır
Faaliyet Adı	Mera Islah Faaliyetleri
Açıklama	Hayvancılık sektörünün kaliteli kaba yem ihtiyacının karşılanması için mera, yaylak ve kışlakların ıslah edilerek otlatma kapasitesinin artırılması ve ot kalitesinin iyileştirilmesi sağlanacaktır.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	254.957.000	503.684	325.581.000	370.001.000	411.515.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	44.588.000	26.368	55.890.000	63.346.000	70.434.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	28.833.000	2.907.722	31.207.000	33.939.000	36.601.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	64.000.000	14.931.202	70.400.000	71.000.000	71.000.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	392.378.000	18.368.976	483.078.000	538.286.000	589.550.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	392.378.000	18.368.976	483.078.000	538.286.000	589.550.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ
Alt Program Hedefi	İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir
Faaliyet Adı	Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri
Açıklama	Tarımsal mekanizasyon konusunda mevcut durum tespiti yapılacak, ardından yeni tarım teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır. Uydu görüntüleri ve yazılım teknolojileri kullanılarak stratejik olan bitkisel ürünlerin dijital imzalarının çıkarılması ile üretim planlamasının altlığı oluşturulacaktır.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	32.500.000	3.236.383	4.000.000	3.500.000	3.500.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	32.500.000	3.236.383	4.000.000	3.500.000	3.500.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	32.500.000	3.236.383	4.000.000	3.500.000	3.500.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME
Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.
Faaliyet Adı	Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi
Açıklama	Verim ve kaliteyi arttırmak, yeni çeşit ırk ve teknoloji geliştirmek, genetik kaynakları korumak ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak için Ar-Ge destek programı 2007 yılından beri uygulanmaktadır. Bu kapsamda özel sektör, üniversite ve STK'ların Ar-Ge projeleri desteklenmektedir. Uygulanan projeler izlenmekte ve denetlenmektedir.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>		1.840.876	153.000	177.000	197.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>		359.674			
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>		109.205	1.000	1.000	1.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	207.762.000		161.053.000	175.300.000	189.100.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	207.762.000	2.309.755	161.207.000	175.478.000	189.298.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	207.762.000	2.309.755	161.207.000	175.478.000	189.298.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME
Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.
Faaliyet Adı	Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri
Açıklama	<p>Ülkemizde ekonomik öneme sahip bitkisel üretimdeki zararlı organizmalara karşı biyolojik ve biyoteknik mücadele için preparat veya tuzak geliştirilmesine yönelik projeler yapılacaktır.</p> <p>Ülke genetik kaynaklarımızın kayıt altına alınması sağlanacaktır. Hayvansal üretimde yüksek verimli ve kaliteli damızlıkların kullanılması suretiyle üretimi ve kaliteyi iyileştirmek, yeni metot ve teknolojiler ile ekolojilere uygun yetiştirme sistemleri geliştirmek, uluslararası rekabet gücünü artırmak için araştırmalar yapmak amaçlanmaktadır.</p> <p>Araştırmalar ile programlı aşılamalarda kullanılan aşuların etkinliklerinin artırılması, ortaya çıkan hastalıklarının teşhisinde hızlı ve güvenilir metotların, epidemiyolojik araştırmalar ile hastalıklarla mücadele stratejileri geliştirilecektir.</p>

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	672.685.000	10.542.583	877.648.000	987.348.000	1.096.952.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	121.776.000	1.796.053	156.262.000	175.294.000	194.696.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	11.825.000	2.631.416	13.950.000	15.178.000	16.374.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	189.010.000	28.697.863	167.705.000	176.507.000	137.607.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	995.296.000	43.667.916	1.215.565.000	1.354.327.000	1.445.629.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	995.296.000	43.667.916	1.215.565.000	1.354.327.000	1.445.629.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Alt Program Adı	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI
Alt Program Hedefi	Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler Yerüstü su kaynaklarının mevcut kullanımı ve su kalitesini etkileyen noktasal ve yayılı kirletici baskı unsurları ortaya konulacak ve izleme çalışmalarından faydalanılarak su kalite durumu tespit edilecektir. Kirlenmiş veya kirlenme tehdidi altında bulunan yerüstü su kaynakları için Eylem Planları hazırlanacak ve takibi yapılacaktır.
Açıklama	Sularda tarımsal kaynaklı nitrat kirliliği izleme konusunda eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütülecektir. Tarımsal kaynaklı nitrat kirliliği izlenen istasyon sayıları, kirliliği temsil edecek seviyeye çıkarılarak yüzey ve yeraltı sularında nitrat kirliliği izleme çalışmaları yürütülecektir. İzleme sonuçlarına bağlı olarak nitrata hassas bölgeler belirlenecek, bu bölgelere özgü tarımsal eylem planları uygulanacaktır. Bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi ile sulama suyunun etkin kullanımı artırılacak, birim alandan daha fazla ürün/gelir elde edilerek çiftçilerin refah seviyesi yükseltilecektir.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	20.189.000	11.744.934	26.699.000	30.971.000	34.519.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	2.674.000	1.522.637	3.447.000	3.999.000	4.457.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	1.418.000	69.456	1.500.000	1.631.000	1.760.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	38.750.000	1.604.816	42.897.000	46.178.000	49.339.000
<i>Sermaye Transferleri</i>	2.713.000		3.945.000	4.286.000	4.617.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	65.744.000	14.941.843	78.488.000	87.065.000	94.692.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	65.744.000	14.941.843	78.488.000	87.065.000	94.692.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Alt Program Adı	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI
Alt Program Hedefi	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak
Faaliyet Adı	Çölleşme ve Erozyonla Mücadele
Açıklama	29/10/2021 tarihli ve 31643 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlanmış olup 2023 ve 2024 tahmini maliyet rakamları Orta Vadeli Program tavan rakamlarıdır.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	11.754.000	6.841.109			
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	1.674.000	961.694			
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	807.000	189.784			
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	8.000.000	273.303		436.000	469.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	22.235.000	8.265.890		436.000	469.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	22.235.000	8.265.890		436.000	469.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Alt Program Adı	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI
Alt Program Hedefi	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak
Faaliyet Adı	Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı Arazi kullanım planları yapılarak üretim potansiyeli yüksek, öncelikli korunması gereken tarım arazileri ile mevcut kullanım ve potansiyel kullanım şekilleri belirlenecektir. Bu kapsamda İl Müdürlükleri ile birlikte 1/25000 ölçekli çalışmalara başlanılmıştır. Türkiye topraklarının tüm özellikleri ile tanınması için detaylı toprak etütleri ile seri bazlı çalışılarak ulusal toprak veri tabanı oluşturulacaktır.
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	99.038.000	4.445.401	124.538.000	143.371.000	159.669.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	16.793.000	760.779	20.597.000	23.676.000	26.364.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	1.512.000		1.580.000	1.718.000	1.854.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	163.975.000	2.654.614	155.850.000	163.070.000	162.570.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	281.318.000	7.860.794	302.565.000	331.835.000	350.457.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	281.318.000	7.860.794	302.565.000	331.835.000	350.457.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI
Alt Program Hedefi	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılabilecek, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.
Faaliyet Adı	Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler
Açıklama	Zararlı organizmalar ile mücadelede çevre dostu olan biyolojik, fiziksel, mekanik ve kültürel mücadeleler başta olmak üzere entegre mücadele uygulamaları yaygınlaştırılacaktır. Bitkisel üretimde zararlı organizmalarla mücadelede alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere destek verilmektedir. Ülkemizde iç tüketim ve dış ticarete özellikle taze meyve ve sebzelerde pestisit kullanımı nedeniyle oluşan kalıntının önlenmesi amacıyla birincil üretim alanlarında pestisit denetim uygulamalarının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi ve bitkisel üretimde bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının sağlanması amacıyla, ilgili mevzuat çerçevesinde hasat öncesi pestisit denetimi faaliyetleri yürütülecektir. Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış bulunan bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin üretim yerleri (işletmeler) ve satış yerleri (bayiler) denetlenecektir. Ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin piyasada aktif olarak bulunanlardan numune alınarak ruhsata esas özellikleri ile piyasaya arz edilmediği analiz ve deneylerle kontrol edilecektir. Ayrıca konuyla ilgili görevli personele yönelik çalışmalar yapılacaktır.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	517.949.000	43.838	653.208.000	750.051.000	835.102.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	88.212.000		108.657.000	124.558.000	138.658.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	3.083.000	4.355	3.200.000	3.480.000	3.754.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	30.630.000	4.324.206	35.000.000	36.000.000	37.000.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	639.874.000	4.372.399	800.065.000	914.089.000	1.014.514.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	639.874.000	4.372.399	800.065.000	914.089.000	1.014.514.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI
Alt Program Hedefi	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılabilecek, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.
Faaliyet Adı	Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler
Açıklama	Aşılama programına alınan büyükbaş hayvanların aşılansarak hastalıkların kontrol altına alınması hedeflenmektedir. Sağlık taraması ile sahada veteriner hekimler tarafından yürütülen faaliyetler sırasında hayvanların genel sağlık taraması yapılmakta ve hastalıkların erken teşhisi yapılabilmektedir. Küpeleme hedefleri ile hayvan varlığımızın ortaya konulması, hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	517.947.000	5.978	653.207.000	750.050.000	835.099.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	88.212.000	927	108.657.000	124.558.000	138.658.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	3.083.000	52.371	700.000	762.000	822.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	96.540.000	19.966.528	246.125.000	251.854.000	290.057.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	705.782.000	20.025.805	1.008.689.000	1.127.224.000	1.264.636.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	705.782.000	20.025.805	1.008.689.000	1.127.224.000	1.264.636.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	GIDA GÜVENİLİRLİĞİ
Alt Program Hedefi	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılacak, gıda güvenliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenliliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir
Faaliyet Adı	Gıda Güvenliliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler
Açıklama	Gıda işletmelerinde gıda güvenliliğinin sağlanması amacıyla kontroller gerçekleştirilecektir. Resmi kontrollerde Türk Gıd Kodeksine uygun faaliyet gösterilip gösterilmediğinin tespitine yönelik numuneler alınacaktır. Resmi kontrollerin etkinliğinin artırılması amacıyla resmi kontrol görevlileri diğer bir ildeki işletmelerde çapraz resmi kontroller gerçekleştirecektir.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	552.481.000	19.532.126	696.606.000	800.392.000	891.210.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	94.529.000	3.580.895	116.766.000	133.965.000	149.142.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	28.000.000	6.399.308	29.666.000	32.266.000	34.807.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	74.294.000	5.923.854	71.700.000	80.564.000	84.668.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	749.304.000	35.436.182	914.738.000	1.047.187.000	1.159.827.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	749.304.000	35.436.182	914.738.000	1.047.187.000	1.159.827.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	GIDA GÜVENİLİRLİĞİ
Alt Program Hedefi	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılacak, gıda güvenliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenliliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir
Faaliyet Adı	Yem Güvenliliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler
Açıklama	Yem işletmeleri, güvenilir yem arzını sağlamak amacıyla risk esaslı olarak hazırlanan yıllık kontrol planı kapsamında denetlenecektir.

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	99.038.000	7.358	124.538.000	143.370.000	159.669.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	16.793.000		20.597.000	23.676.000	26.364.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	500.000				
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	3.500.000	87.215	4.100.000	7.000.000	9.000.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	119.831.000	94.573	149.235.000	174.046.000	195.033.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	119.831.000	94.573	149.235.000	174.046.000	195.033.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ
Alt Program Adı	DOĞA TURİZMİ
Alt Program Hedefi	Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır
Faaliyet Adı	Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri
Açıklama	<p>Doğa Turizminin geliştirilmesi amacıyla 81 ilin doğa turizm master planları ve uygulama eylem planları ile doğa turizmi faaliyet haritaları hazırlanmıştır. Ayrıca ziyaretçilerin 81 il'deki doğa yürüyüşü, bisiklet, dağ bisikleti, dağcılık, jeep ve foto safari, tarih ve kültür rotaları, alanlardaki etkinlikler, korunan alanlardaki tesisler (çadır/karavan kamp alanları, kır lokantası, orman köşkleri, otel, idare ziyaretçi ve tanıtım merkezleri vb.) hakkında bilgi edinebilmeleri için web/mobil uygulama aracılığı ile doğa turizmi bilgi sistemleri oluşturulmuştur. Sistemimiz ekotaban.tarimorman.gov.tr web adresi ve uygulama marketlerinde bulunan "ekotaban" uygulaması ile halkımızın hizmetine açılmıştır.</p> <p>2020 yılında "Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı 2021-2023" hazırlanmıştır. Eylem Planı kapsamında Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiatı Koruma Alanı, Tabiat Anıtı, Sulak Alanlar, Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları gibi korunan alanlarda gerçekleştirilecek doğa turizminde, ziyaretçi sayılarının ve ziyaretçilere verilen hizmet kalitesinin artırılması için faaliyetler belirlenmiş ve yıllık planlar şeklinde uygulamaları yapılacaktır. Taşra birimlerimiz tarafından gerçekleştirilecek faaliyetler düzenli olarak izlenecektir.</p> <p>Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı kapsamında Doğa Turizmi faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, korunan alanlarımızdaki doğa turizmi faaliyetlerinin görünürlüğü ve erişilebilirliğinin artırılması kapsamında sanal tur çekimleri gerçekleştirilecek ve ekotaban sistemine entegre edilecektir. Eylem Planı kapsamında korunan alanlarımızda görüntüleme sistemi kurulması birden çok amaç için öngörülmüştür. Bu amaçlardan en önemlisi korunan alanlarımızdaki ziyaretçi sayısının belirlenmesidir. Korunan alanlarımızın ziyaretçi potansiyelinin belirlenmesi, korunan alanlarımızın ihale sürecinde kurumsal anlamda gelirimizin önemli oranda artırılmasına katkı sağlayacaktır. Kurulacak izleme sistemleri ile doğa turizmi kapsamına giren kuş göçü izleme ve yaban hayatı gözlem faaliyetleri kapsamında korunan alanlarımızın kaynak değeri olan koruma altındaki hedef türlerimizin de izlenmesi ve kamera yayınlarının canlı yayın izlemesi şeklinde düzenlenmesi hedeflenmektedir. Böylece özellikle bazı alanlarımızda göç dönemi izleme, yuva izleme gibi faaliyetler gerçekleştirilecek; böylece korunan alanlarımıza olan ilgi ve ziyaretçi sayısının artırılması sağlanacaktır. Aynı zamanda sulak alanlarda alt ve üst yapı hizmet tesislerinin yapımı, gerekli araç ve gereçlerin temini, alan yönetimini destekleyici projeler, ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kulesi, peyzaj düzenlemesi, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar, korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. çalışmaları yapılacaktır.</p>

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	110.640.000	1.925.212	144.610.000	162.774.000	180.851.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	20.033.000	113.985	25.566.000	28.725.000	31.909.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Gi.</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	20.536.000	6.506.019	12.963.000	81.256.000	106.425.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	151.209.000	8.545.216	183.139.000	272.755.000	319.185.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	151.209.000	8.545.216	183.139.000	272.755.000	319.185.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ
Alt Program Adı	DOĞA TURİZMİ
Alt Program Hedefi	Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır
Faaliyet Adı	Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler
Açıklama	<p>2873 sayılı Milli Parklar Kanununa tabi korunan alanların yönetiminde en etkili araç alan özelinde hazırlanan korunan alan planlarıdır. Bu kapsamda bu alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi amacıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ve tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanları için de yönetim planları yapılacaktır.</p> <p>Korunan alanlara yönelik planlama çalışmaları sonrasında hazırlanan planlara uygun ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, tabiat eğitim merkezi, destek üniteleri vb. tesislere yönelik mimari ve peyzaj projeleri hazırlanacaktır. Hazırlanan projelere uygun olarak işaretlenen tur güzergahlarının alanlara uygulaması, alan yönetimini destekleyici ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kuleleri, tabiat eğitim merkezleri, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar ile korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. yapılarak korunan alanların temsil ve tanıtımına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Aynı zamanda korunan alanlardaki mevcut yapı ve tesislerin yönetim, güvenlik, hizmet, temizlik vb. konularda iyileştirme çalışmaları yapılacak ve gerekli makine teçhizat donanımı sağlanacaktır.</p> <p>METT uygulamalarına milli parklar ile tabiat parklarında devam edilecektir.</p>

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	173.299.000	181.500.169	226.045.000	255.619.000	284.153.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	30.614.000	33.079.943	39.001.000	43.999.000	48.898.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	28.618.000	8.909.546	31.782.000	34.568.000	37.289.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	70.160.000	7.836.543	80.349.000	20.299.000	550.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	302.691.000	231.326.201	377.177.000	354.485.000	370.890.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	302.691.000	231.326.201	377.177.000	354.485.000	370.890.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	16.251.000	8.383.210	19.458.000	22.571.000	25.156.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	2.458.000	1.291.796	2.984.000	3.462.000	3.859.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	2.354.000	213.817	2.357.000	2.564.000	2.766.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	21.063.000	9.888.823	24.799.000	28.597.000	31.781.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	21.063.000	9.888.823	24.799.000	28.597.000	31.781.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	8.531.000	4.425.375	10.192.000	11.823.000	13.176.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	1.313.000	656.779	1.481.000	1.718.000	1.915.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	1.356.000	577.174	1.608.000	1.747.000	1.883.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	11.200.000	5.659.328	13.281.000	15.288.000	16.974.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	11.200.000	5.659.328	13.281.000	15.288.000	16.974.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı İç Denetim
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	4.793.000	2.751.013	6.330.000	7.342.000	8.182.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	720.000	401.507	910.000	1.056.000	1.177.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	452.000	74.550	460.000	500.000	539.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	5.965.000	3.227.071	7.700.000	8.898.000	9.898.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	5.965.000	3.227.071	7.700.000	8.898.000	9.898.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	812.000	90.998	941.000	1.090.000	1.216.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	114.000	13.222	132.000	153.000	171.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	489.000	159.420	541.000	589.000	635.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.415.000	263.641	1.614.000	1.832.000	2.022.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.415.000	263.641	1.614.000	1.832.000	2.022.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	31.775.000	15.085.129	38.743.000	44.943.000	50.095.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	3.771.000	1.926.188	4.487.000	5.208.000	5.809.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	5.809.000	751.311	6.223.000	6.780.000	7.321.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	111.694.000	88.334.343	110.483.000	163.631.000	171.889.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	153.049.000	106.096.971	159.936.000	220.562.000	235.114.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	153.049.000	106.096.971	159.936.000	220.562.000	235.114.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Teftiş, İnceleme ve Soruşturma
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	26.379.000	13.695.860	31.513.000	36.556.000	40.743.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	3.653.000	1.875.455	4.248.000	4.927.000	5.492.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	2.433.000	453.643	2.589.000	2.814.000	3.035.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	32.465.000	16.024.958	38.350.000	44.297.000	49.270.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	32.465.000	16.024.958	38.350.000	44.297.000	49.270.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	13.040.000	6.251.557	15.512.000	17.954.000	20.007.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	2.436.000	1.027.184	2.469.000	2.855.000	3.183.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	28.305.000	11.408.629	36.171.000	39.339.000	42.431.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	79.030.000	3.276.547	29.000.000	15.000.000	15.000.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	122.811.000	21.963.918	83.152.000	75.148.000	80.621.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	122.811.000	21.963.918	83.152.000	75.148.000	80.621.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Diğer Destek Hizmetleri
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	10.914.000	2.992.024	12.323.000	13.401.000	14.453.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	110.000	79.980	124.000	135.000	145.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	11.024.000	3.072.004	12.447.000	13.536.000	14.598.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	11.024.000	3.072.004	12.447.000	13.536.000	14.598.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Engellilerin Erişebilirliğinin Sağlanması
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	500.000	114.932	500.000	500.000	500.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	500.000	114.932	500.000	500.000	500.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	500.000	114.932	500.000	500.000	500.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Genel Destek Hizmetleri
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	415.808.000	2.875.854.089	558.845.000	626.940.000	696.351.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	73.657.000	497.911.851	101.670.000	113.701.000	126.242.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	118.883.000	34.973.695	143.654.000	156.231.000	168.490.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	13.231.000	4.477.957	15.000.000	16.313.000	17.595.000
<i>Sermaye Giderleri</i>	147.695.000	33.316.451	179.070.000	234.121.000	392.270.000
<i>Sermaye Transferleri</i>				1.321.000	2.396.000
<i>Borç Verme</i>				3.506.000	85.195.000
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	769.274.000	3.446.534.043	998.239.000	1.152.133.000	1.488.539.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	769.274.000	3.446.534.043	998.239.000	1.152.133.000	1.488.539.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	85.892.000	7.633.355	113.265.000	112.221.000	64.730.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	85.892.000	7.633.355	113.265.000	112.221.000	64.730.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	85.892.000	7.633.355	113.265.000	112.221.000	64.730.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	16.065.000	9.116.111	25.062.000	28.765.000	31.979.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	2.624.000	1.447.253	3.542.000	4.101.000	4.567.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	427.000	69.889	655.000	710.000	764.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	22.000		15.000	16.000	17.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	19.138.000	10.633.254	29.274.000	33.592.000	37.327.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	19.138.000	10.633.254	29.274.000	33.592.000	37.327.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Özel Kalem Hizmetleri
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	11.303.000	5.489.005	13.781.000	15.953.000	17.780.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	675.000	680.982	1.135.000	1.316.000	1.467.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	2.617.000	837.872	2.897.000	3.150.000	3.399.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	14.595.000	7.007.860	17.813.000	20.419.000	22.646.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	14.595.000	7.007.860	17.813.000	20.419.000	22.646.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	36.792.000	18.503.818	43.268.000	50.191.000	55.941.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	5.887.000	2.968.523	6.751.000	7.831.000	8.728.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	1.500.000	67.542	1.300.000	1.413.000	1.523.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	44.179.000	21.539.883	51.319.000	59.435.000	66.192.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	44.179.000	21.539.883	51.319.000	59.435.000	66.192.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı PROGRAM DIŞI GİDERLER
Alt Program Adı HAZİNE YARDIMLARI
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	2.441.767.000	981.455.000	3.292.096.000	3.631.128.000	3.990.061.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>	15.324.182.000	4.689.263.000	20.421.338.000	20.282.337.000	21.675.024.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	17.765.949.000	5.670.718.000	23.713.434.000	23.913.465.000	25.665.085.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	17.765.949.000	5.670.718.000	23.713.434.000	23.913.465.000	25.665.085.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı PROGRAM DIŞI GİDERLER
Alt Program Adı HAZİNE YARDIMLARI
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Orman Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	788.491.000	437.714.720	1.025.704.000	1.056.991.000	1.076.139.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>	812.463.000		1.518.348.000	1.653.071.000	1.780.486.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.600.954.000	437.714.720	2.544.052.000	2.710.062.000	2.856.625.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.600.954.000	437.714.720	2.544.052.000	2.710.062.000	2.856.625.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı PROGRAM DIŞI GİDERLER
Alt Program Adı HAZİNE YARDIMLARI
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı Türkiye Su Enstitüsüne Hazine Yardımı
Açıklama

EKONOMİK KOD	2021 Bütçe	2021 Harcama (Haziran)	2022 Bütçe	2023 Tahmin	2024 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	3.582.000	886.000	4.617.000	5.257.000	5.812.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>	600.000	200.000	677.000	737.000	794.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	4.182.000	1.086.000	5.294.000	5.994.000	6.606.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	4.182.000	1.086.000	5.294.000	5.994.000	6.606.000

F. FAALİYETLER DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ

PROGRAM SINIFLANDIRMASI	2022			2023			2024		
	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM
KIRSAL KALKINMA	4.439.623.000	0	4.439.623.000	4.926.588.000	0	4.926.588.000	5.282.032.000	0	5.282.032.000
KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	4.439.623.000	0	4.439.623.000	4.926.588.000	0	4.926.588.000	5.282.032.000	0	5.282.032.000
<i>Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi</i>	2.450.201.000	0	2.450.201.000	2.680.222.000	0	2.680.222.000	2.890.795.000	0	2.890.795.000
<i>Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler</i>	1.081.362.000	0	1.081.362.000	1.206.039.000	0	1.206.039.000	1.249.161.000	0	1.249.161.000
<i>Tarimsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri</i>	908.060.000	0	908.060.000	1.040.327.000	0	1.040.327.000	1.142.076.000	0	1.142.076.000
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	219.200.000	0	219.200.000	244.734.000	0	244.734.000	259.440.000	0	259.440.000
DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	219.200.000	0	219.200.000	244.734.000	0	244.734.000	259.440.000	0	259.440.000
<i>Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi</i>	116.891.000	0	116.891.000	129.954.000	0	129.954.000	141.715.000	0	141.715.000
<i>Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi</i>	62.309.000	0	62.309.000	71.316.000	0	71.316.000	70.901.000	0	70.901.000
<i>Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu</i>	40.000.000	0	40.000.000	43.464.000	0	43.464.000	46.824.000	0	46.824.000
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	1.110.000	0	1.110.000	1.300.000	0	1.300.000	1.400.000	0	1.400.000
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	1.110.000	0	1.110.000	1.300.000	0	1.300.000	1.400.000	0	1.400.000
<i>Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması</i>	1.110.000	0	1.110.000	1.300.000	0	1.300.000	1.400.000	0	1.400.000
TARIM	28.334.691.000	0	28.334.691.000	31.027.863.000	0	31.027.863.000	33.557.842.000	0	33.557.842.000
BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	995.675.000	0	995.675.000	1.131.566.000	0	1.131.566.000	1.253.730.000	0	1.253.730.000
<i>Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri</i>	842.155.000	0	842.155.000	964.465.000	0	964.465.000	1.073.529.000	0	1.073.529.000
<i>Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi</i>	153.520.000	0	153.520.000	167.101.000	0	167.101.000	180.201.000	0	180.201.000
BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	16.996.624.000	0	16.996.624.000	18.525.583.000	0	18.525.583.000	20.022.355.000	0	20.022.355.000
<i>Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri</i>	989.000.000	0	989.000.000	1.157.751.000	0	1.157.751.000	1.290.050.000	0	1.290.050.000
<i>Bitkisel Üretimini Desteklenmesi</i>	16.007.624.000	0	16.007.624.000	17.367.832.000	0	17.367.832.000	18.732.305.000	0	18.732.305.000
HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	8.961.620.000	0	8.961.620.000	9.837.409.000	0	9.837.409.000	10.643.330.000	0	10.643.330.000
<i>Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri</i>	875.454.000	0	875.454.000	1.004.720.000	0	1.004.720.000	1.107.877.000	0	1.107.877.000
<i>Hayvansal Üretimini Desteklenmesi</i>	7.603.088.000	0	7.603.088.000	8.294.403.000	0	8.294.403.000	8.945.903.000	0	8.945.903.000
<i>Mera Islah Faaliyetleri</i>	483.078.000	0	483.078.000	538.286.000	0	538.286.000	589.550.000	0	589.550.000

PROGRAM SINIFLANDIRMASI	2022			2023			2024		
	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM
TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	4.000.000	0	4.000.000	3.500.000	0	3.500.000	3.500.000	0	3.500.000
<i>Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri</i>	4.000.000	0	4.000.000	3.500.000	0	3.500.000	3.500.000	0	3.500.000
TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	1.376.772.000	0	1.376.772.000	1.529.805.000	0	1.529.805.000	1.634.927.000	0	1.634.927.000
<i>Tarimsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi</i>	161.207.000	0	161.207.000	175.478.000	0	175.478.000	189.298.000	0	189.298.000
<i>Tarimsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri</i>	1.215.565.000	0	1.215.565.000	1.354.327.000	0	1.354.327.000	1.445.629.000	0	1.445.629.000
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	381.053.000	0	381.053.000	419.336.000	0	419.336.000	445.618.000	0	445.618.000
SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	78.488.000	0	78.488.000	87.065.000	0	87.065.000	94.692.000	0	94.692.000
<i>Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler</i>	78.488.000	0	78.488.000	87.065.000	0	87.065.000	94.692.000	0	94.692.000
TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	302.565.000	0	302.565.000	332.271.000	0	332.271.000	350.926.000	0	350.926.000
<i>Çölleşme ve Erozyonla Mücadele</i>	0	0	0	436.000	0	436.000	469.000	0	469.000
<i>Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı</i>	302.565.000	0	302.565.000	331.835.000	0	331.835.000	350.457.000	0	350.457.000
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	2.872.727.000	0	2.872.727.000	3.262.546.000	0	3.262.546.000	3.634.010.000	0	3.634.010.000
BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	1.808.754.000	0	1.808.754.000	2.041.313.000	0	2.041.313.000	2.279.150.000	0	2.279.150.000
<i>Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler</i>	800.065.000	0	800.065.000	914.089.000	0	914.089.000	1.014.514.000	0	1.014.514.000
<i>Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler</i>	1.008.689.000	0	1.008.689.000	1.127.224.000	0	1.127.224.000	1.264.636.000	0	1.264.636.000
GIDA GÜVENİLİRLİĞİ	1.063.973.000	0	1.063.973.000	1.221.233.000	0	1.221.233.000	1.354.860.000	0	1.354.860.000
<i>Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler</i>	914.738.000	0	914.738.000	1.047.187.000	0	1.047.187.000	1.159.827.000	0	1.159.827.000
<i>Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler</i>	149.235.000	0	149.235.000	174.046.000	0	174.046.000	195.033.000	0	195.033.000
TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	560.316.000	0	560.316.000	627.240.000	0	627.240.000	690.075.000	0	690.075.000
DOĞA TURİZMİ	560.316.000	0	560.316.000	627.240.000	0	627.240.000	690.075.000	0	690.075.000
<i>Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri</i>	183.139.000	0	183.139.000	272.755.000	0	272.755.000	319.185.000	0	319.185.000

PROGRAM SINIFLANDIRMASI	2022			2023			2024		
	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM
<i>Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler</i>	377.177.000	0	377.177.000	354.485.000	0	354.485.000	370.890.000	0	370.890.000
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	1.551.689.000	0	1.551.689.000	1.786.458.000	0	1.786.458.000	2.120.212.000	0	2.120.212.000
TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	245.680.000	0	245.680.000	319.474.000	0	319.474.000	345.059.000	0	345.059.000
<i>Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri</i>	24.799.000	0	24.799.000	28.597.000	0	28.597.000	31.781.000	0	31.781.000
<i>Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri</i>	13.281.000	0	13.281.000	15.288.000	0	15.288.000	16.974.000	0	16.974.000
<i>İç Denetim</i>	7.700.000	0	7.700.000	8.898.000	0	8.898.000	9.898.000	0	9.898.000
<i>Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi</i>	1.614.000	0	1.614.000	1.832.000	0	1.832.000	2.022.000	0	2.022.000
<i>Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri</i>	159.936.000	0	159.936.000	220.562.000	0	220.562.000	235.114.000	0	235.114.000
<i>Teftiş, İnceleme ve Soruşturma</i>	38.350.000	0	38.350.000	44.297.000	0	44.297.000	49.270.000	0	49.270.000
ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER	1.306.009.000	0	1.306.009.000	1.466.984.000	0	1.466.984.000	1.775.153.000	0	1.775.153.000
<i>Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler</i>	83.152.000	0	83.152.000	75.148.000	0	75.148.000	80.621.000	0	80.621.000
<i>Diğer Destek Hizmetleri</i>	12.447.000	0	12.447.000	13.536.000	0	13.536.000	14.598.000	0	14.598.000
<i>Engellilerin Erişebilirliğinin Sağlanması</i>	500.000	0	500.000	500.000	0	500.000	500.000	0	500.000
<i>Genel Destek Hizmetleri</i>	998.239.000	0	998.239.000	1.152.133.000	0	1.152.133.000	1.488.539.000	0	1.488.539.000
<i>İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi</i>	113.265.000	0	113.265.000	112.221.000	0	112.221.000	64.730.000	0	64.730.000
<i>İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler</i>	29.274.000	0	29.274.000	33.592.000	0	33.592.000	37.327.000	0	37.327.000
<i>Özel Kalem Hizmetleri</i>	17.813.000	0	17.813.000	20.419.000	0	20.419.000	22.646.000	0	22.646.000
<i>Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler</i>	51.319.000	0	51.319.000	59.435.000	0	59.435.000	66.192.000	0	66.192.000
PROGRAMLAR TOPLAMI	38.360.409.000	0	38.360.409.000	42.296.065.000	0	42.296.065.000	45.990.629.000	0	45.990.629.000
PROGRAM DIŞI GİDERLER	26.262.780.000	0	26.262.780.000	26.629.521.000	0	26.629.521.000	28.528.316.000	0	28.528.316.000
HAZİNE YARDIMLARI	26.262.780.000	0	26.262.780.000	26.629.521.000	0	26.629.521.000	28.528.316.000	0	28.528.316.000
<i>Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı</i>	23.713.434.000	0	23.713.434.000	23.913.465.000	0	23.913.465.000	25.665.085.000	0	25.665.085.000
<i>Orman Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı</i>	2.544.052.000	0	2.544.052.000	2.710.062.000	0	2.710.062.000	2.856.625.000	0	2.856.625.000
<i>Türkiye Su Enstitüsüne Hazine Yardımı</i>	5.294.000	0	5.294.000	5.994.000	0	5.994.000	6.606.000	0	6.606.000
GENEL TOPLAM	64.623.189.000	0	64.623.189.000	68.925.586.000	0	68.925.586.000	74.518.945.000	0	74.518.945.000

G. EKONOMİK SINIFLANDIRMA DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ

EKONOMİK KOD	2022				2023				2024			
	HİZMET PROGRAMLARI TOPLAM	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	PROGRAM DIŞI GİDERLER	TOPLAM	HİZMET PROGRAMLARI TOPLAM	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	PROGRAM DIŞI GİDERLER	TOPLAM	HİZMET PROGRAMLARI TOPLAM	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	PROGRAM DIŞI GİDERLER	TOPLAM
<i>Personel Giderleri</i>	7.537.300.000	763.645.000		8.300.945.000	8.623.171.000	864.128.000		9.487.299.000	9.597.332.000	960.626.000		10.557.958.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	1.272.335.000	129.809.000		1.402.144.000	1.452.735.000	146.328.000		1.599.063.000	1.616.517.000	162.610.000		1.779.127.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	145.508.000	210.778.000		356.286.000	158.256.000	229.238.000		387.494.000	170.701.000	247.239.000		417.940.000
<i>Faiz Giderleri</i>				0				0				0
<i>Cari Transferler</i>	26.375.478.000	125.498.000	4.322.417.000	30.823.393.000	28.684.850.000	179.960.000	4.693.376.000	33.558.186.000	30.938.296.000	189.501.000	5.072.012.000	36.199.809.000
<i>Sermaye Giderleri</i>	1.350.388.000	321.959.000		1.672.347.000	1.459.627.000	361.977.000		1.821.604.000	1.488.767.000	472.645.000		1.961.412.000
<i>Sermaye Transferleri</i>	49.378.000	0	21.940.363.000	21.989.741.000	52.332.000	1.321.000	21.936.145.000	21.989.798.000	55.404.000	2.396.000	23.456.304.000	23.514.104.000
<i>Borç Verme</i>	78.333.000	0		78.333.000	78.636.000	3.506.000		82.142.000	3.400.000	85.195.000		88.595.000
<i>Yedek Ödenekler</i>				0				0				0
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	36.808.720.000	1.551.689.000	26.262.780.000	64.623.189.000	40.509.607.000	1.786.458.000	26.629.521.000	68.925.586.000	43.870.417.000	2.120.212.000	28.528.316.000	74.518.945.000
<i>Döner Sermaye</i>				0				0				0
<i>Özel Hesap</i>				0				0				0
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>				0				0				0
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GENEL TOPLAM	36.808.720.000	1.551.689.000	26.262.780.000	64.623.189.000	40.509.607.000	1.786.458.000	26.629.521.000	68.925.586.000	43.870.417.000	2.120.212.000	28.528.316.000	74.518.945.000

H. FAALİYETLERDEN SORUMLU HARCAMA BİRİMLERİ

İdare Adı: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Yıl: 2022

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	SORUMLU HARCAMA BİRİMİ
KIRSAL KALKINMA	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi	EĞİTİM VE YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIĞI, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri	EĞİTİM VE YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu	İL MÜDÜRLÜKLERİ
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması	SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TARIM	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, ŞEKER DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Bitkisel Üretim Desteklenmesi	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	HAYVANCILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Hayvansal Üretim Desteklenmesi	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, HAYVANCILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
		Mera Islah Faaliyetleri	BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri	TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ

	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi	TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler	TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	DOĞA TURİZMİ	Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri	İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
	GIDA GÜVENİLİRLİĞİ	Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	İL MÜDÜRLÜKLERİ
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri	TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri	HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
		İç Denetim	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ
		Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi	BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜŞAVİRLİĞİ
		Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI, ŞEKER

			DAİRESİ BAŞKANLIĞI, DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, DIŞ TEMSİLCİLİK
		Teftiş, İnceleme ve Soruşturma	REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI
	ÜST YÖNETİM, İDARI VE MALİ HİZMETLER	Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	BİLGİ TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
		Diğer Destek Hizmetleri	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Engellilerin Erişebilirliğinin Sağlanması	İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Genel Destek Hizmetleri	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler	PERSONEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Özel Kalem Hizmetleri	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ
		Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
PROGRAM DIŞI GİDERLER	HAZİNE YARDIMLARI	DSİ Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
		Orman Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
		Türkiye Su Enstitüsüne Hazine Yardımı	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

İ. PERFORMANS GÖSTERGELERİNİN İZLENMESİNDEN SORUMLU BİRİMLERİdare Adı: **TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI**

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
KIRSAL KALKINMA AG: Kırsal kalkınma destekleriyle sağlanan istihdam (TRGM+OGM)	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	Çiftçilere yönelik eğitimler sonucu verilen belge sayısı	EYD
		El sanatları eğitim merkezi müdürlüklerinde açılan kurs sayısı(kümülatif)	EYD
		Faaliyete geçen tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi sayısı	TRGM
		Kadın çiftçilere yönelik gerçekleştirilen proje sayısı (kümülatif)	EYD
		Kırsal kalkınma desteklemeleri kapsamında kurulan tesis sayısı	TRGM
		Tarımsal danışmanlık desteği ile sağlanan istihdam	EYD
		Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı (kümülatif)	EYD
		Tarımsal danışmanlık verilen üretici örgütü sayısı	EYD
		Tarımsal içerikli TV program sayısı (kümülatif)	EYD
		Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitilen kadın sayısı (kümülatif)	EYD
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ AG1- Ağaçlandırma yapılan alan (OGM) AG2- Korunan alan sayısı (kümülatif) (DKMP) AG3- Toplam orman varlığı (kümülatif) (OGM)	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	Av ve avcılık konusunda eğitim verilen kişi sayısı (kümülatif)	DKMP
		Biyolojik çeşitliliğe dayalı geleneksel bilgilerin belirlendiği il sayısı (kümülatif)	DKMP
		Biyolojik çeşitlilik konusunda okullarda düzenlenen eğitim sayısı (kümülatif)	DKMP
		İzleme kriterine göre izlenen tür ve alan sayısı (kümülatif)	DKMP
		Korunan alan büyüklüğü (kümülatif)	DKMP
		Orman içi sulara salımı yapılan doğal alabalık sayısı (kümülatif)	DKMP
		Tedavi ve rehabilite edilen yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	DKMP
		Üretimi yapılan kanatlı av hayvanı sayısı (kümülatif)	DKMP
		Üretimi yapılan nesli tehlike altındaki yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	DKMP
		Yaban hayatının izleneceği alan sayısı (alan sayısı sabit) (kümülatif)	DKMP
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründen kaynaklı sera gazı emisyonu ve yutak raporu sayısı	TRGM
		İklim değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık artırımı faaliyet sayısı	TRGM
TARIM AG1- Bitkisel ürünlerin üretim miktarı (BÜGEM) AG2- İhraç edilen bitkisel ürün değeri (BÜGEM) AG3- Kırmızı et üretim miktarı (HAYGEM) AG4- Tarımsal hasıla (SGB, TÜİK)	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	Desteklenen su ürünleri üretim miktarı (kümülatif)	BSGM
		Su kaynaklarına bırakılan balık sayısı (kümülatif)	BSGM
		Su ürünleri avcılık kontrol ve denetim sayısı	BSGM
		Su ürünleri desteklerinden yararlanan sayısı (kümülatif)	BSGM
		Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı	BSGM
		Su ürünleri üretim miktarındaki artış oranı	BSGM
	Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetim sayısı	BSGM	
	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Ayçiçeğinde kendine yeterlik oranı	BÜGEM
		Bitkisel üretim değerindeki artış (GSYH)	BÜGEM
		Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı	BÜGEM
İhraç edilen bitkisel ürün değeri		BÜGEM	
		İhraç edilen bitkisel ürün miktarı	BÜGEM

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
		İthal edilen bitkisel ürün değeri	BÜGEM
		İthal edilen bitkisel ürün miktarı	BÜGEM
		İyi tarım uygulaması yapılan üretim alanı	BÜGEM
		Kaba yem üretimi	BÜGEM
		Kayıt altına alınan toplam bitki çeşidi sayısı (kümülatif)	BÜGEM
		Kota karşılığında gerçekleştirilen üretim (şeker)	ŞDB
		Kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı	BÜGEM
		Organik tarım faaliyeti yapılan üretim alanı	BÜGEM
		Sertifikalandırılan fide/fidan üretim miktarı	BÜGEM
		Sertifikalandırılan tohum üretim miktarı	BÜGEM
		Tahıl ürünlerinde kendine yeterlik oranı	BÜGEM
		Yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı	BÜGEM
		Yem bitkilerinde kendine yeterlik oranı	BÜGEM
		HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Bal üretimi miktarı
	Bal üretimi yapılan kovan sayısı		HAYGEM
	Buzağı sayısındaki artış oranı		HAYGEM
	Büyükbaş hayvan başına karkas ağırlığı		HAYGEM
	Büyükbaş hayvan başına süt verimi		HAYGEM
	Büyükbaş hayvan sayısındaki artış oranı		HAYGEM
	Çiğ süt-yem paritesi		HAYGEM
	Çiğ süt üretim miktarı		HAYGEM
	Kanatlı hayvan eti üretimi artış oranı		HAYGEM
	Kırmızı et üretim miktarı		HAYGEM
	Kırmızı et üretim miktarı artışı		HAYGEM
	Küçükbaş hayvan başına karkas ağırlığı		HAYGEM
	Küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranı		HAYGEM
	Mera ıslah ve amenajman alanı (kümülatif)		BÜGEM
	Sanayide kullanılan çiğ süt miktarı artış oranı		HAYGEM
	Sığır karkas et-yem paritesi		HAYGEM
	Sığır varlığı içindeki kültür ırkının oranı		HAYGEM
	Yumurta üretimi artış oranı	HAYGEM	
	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	Tarımsal mekanizasyon araçlarına yönelik düzenlenen deney raporu sayısı	TRGM
		Yapay zekâ kapsamında üretim planlamasına dâhil edilen ürün sayısı	TRGM
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Ar-ge faaliyetleri sonucu ıslah edilen tohumluk sayısı (kümülatif)	TAGEM
		Arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki tohumu sayısı (kümülatif)	TAGEM
		Bitki sağlığı araştırmalarında kimyasal mücadeleye alternatif yeni bir metot, teknik ve ürün geliştirilen ar-ge faaliyet sayısı (kümülatif)	TAGEM
		Bitkisel üretimde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM
		Gıda ve yemde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM
		Hayvancılıkta yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM
		Koruma altına alınan hayvansal gen kaynaklarının sayısı	TAGEM
		Su ürünlerinde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM
Toprak ve su kaynakları korumada yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)		TAGEM	
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ,	İçme suyu havzası koruma planı sayısı (kümülatif)	SYGM
		Kuraklık yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	SYGM

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
KULLANIMI VE YÖNETİMİ AG1- Arazi toplulaştırma faaliyet alanı (DSİ) AG2- Sulama oranı (DSİ) AG3- Sulamaya açılan alan (DSİ, brüt) AG4- Sulamaya açılan net tarımsal alan (kümülatif) (DSİ) AG5- Toplam yararlanılan su miktarı (DSİ) AG6- Toprak kaybı önlenen kontrol altındaki alan büyüklüğü (kümülatif) (OGM)	GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Nehir havza yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	SYGM
		Sektörel su tahsis planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	SYGM
		Su kaynaklarında araştırma faaliyetleri sayısı (kümülatif)	SYGM
		Su verimliliği çalışmaları sayısı (kümülatif)	SYGM
		Taşkın yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	SYGM
		Yeraltı suyu kütlerinin kalite ve miktar durumu belirlenen havza sayısı (kümülatif)	SYGM
	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Yerüstü ve yeraltı sularında nitrat izlemesi yapılan istasyonlarda analizlerin gerçekleştirilme oranı	TRGM
		Arazi kullanım planlaması yapılan alan	TRGM
		Detaylı toprak etüdü yapılan alan	TRGM
		Koruma altına alınan ova sayısı (kümülatif)	TRGM
TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	DOĞA TURİZMİ	Doğa turizmi eylem planı kapsamında düzenlenen faaliyet sayısı (adet) (kümülatif)	DKMP
		Korunan alan plan sayısı (kümülatif)	DKMP
		Korunan alan yönetim etkinliğinin izlenmesi (METT) rapor sayısı (kümülatif)	DKMP
		Korunan alan ziyaretçi sayısı	DKMP
		Korunan alanlarda hazırlanan proje sayısı (kümülatif)	DKMP
		Ziyaretçilere yönelik alt ve/veya üst yapı tesisi yapılan korunan alan sayısı (kümülatif)	DKMP
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulama alanı (kümülatif)	GKGM
		Denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (kümülatif)	GKGM
		Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerlerinin toplam üretim yeri sayısına oranı	GKGM
		Denetlenen tıbbi olmayan veteriner sağlık ürünleri sayısının piyasada bulunan ürün sayısına oranı	GKGM
		Denetlenen veteriner ilaçları sayısının piyasada bulunan veteriner ilaçları sayısına oranı	GKGM
		Denetlenen veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinin sayısı	GKGM
		Denetlenen zirai mücadele alet ve makinaları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı (kümülatif)	GKGM
		Entegre mücadele prensipleri ile üretim yapılan alanın toplam üretim alanına oranı	GKGM
		Hastalıktan arı işletme sayısı (kümülatif)	GKGM
		Hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında programlı aşılama oranı	GKGM
		Küpelenen büyükbaş hayvan sayısının toplam büyükbaş hayvan sayısına oranı	GKGM
		Küpelenen küçükbaş hayvan sayısının toplam küçükbaş hayvan sayısına oranı	GKGM
		Programlı sağlık taraması gerçekleştirilme oranı	GKGM

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
	GIDA GÜVENİLİRLİğİ	Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranı	GKGM
		Gıda işletmelerinde yapılan resmi kontrol sayısı	GKGM
		Hasat öncesi pestisit denetimi yapılan üretim yeri sayısı (kümülatif)	GKGM
		İller arasında işletmelerin çapraz resmi kontrolleri ve resmi kontrol denetim sayısı	GKGM
		Yem işletmelerinde yapılan denetim sayısı	GKGM